

Økonomi- og handlingsplan

2017-2020

Vedtatt i Kommunestyret 20.12.2016 i sak 118/16

MELHUS
kommune

Innhold

---

0. UTVIKLING, DRIFT OG INVESTERINGSREGNSKAP	4
0.1 MELHUS KOMMUNES VISJON	4
0.2 KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	4
0.3 GRUNNLAG OG UTVIKLINGSTREKK	7
0.4 DRIFTEN.....	22
0.5 RAMMEOMRÅDER.....	22
0.6 INVESTERINGSREGNSKAPET	23
0.7 NETTO RAMMER 2017-20	34
0.8 HANDLINGSPROGRAMMET 2017-2020.....	49
1 RAMMEOMRÅDE 1 - ADMINISTRASJON, STØTTE OG UTVIKLING	50
1.1 POLITIKK	50
1.2 SENTRALADMINISTRASJONEN	51
1.3 NÆRING.....	60
1.4 FOLKEHELSE OG ALLMENNLEGETJENESTER	62
2 RAMMEOMRÅDE 2 OPPLÆRING	65
2.1 GRUNNSKOLE	65
2.2 BARNEHAGE	71
3 RAMMEOMRÅDE 3 – HELSE OG OMSORG	77
3.1 HELSE OG OMSORG	77
4 RAMMEOMRÅDE 4 - FOREBYGGING, AKTIVITET, LÆRING OG KULTUR.....	80
4.1 BARNEVERNSTJENESTEN	80
4.2 PP-TJENESTEN.....	81
4.3 HELSESØSTERTJENESTEN.....	81
4.4 PSYKISK HELSETJENESTE	82
4.5 NAV (KOMMUNALE TJENESTER)	83
4.6 RUS- OG TILTAKSTJENESTEN	84
4.7 HANDLINGSPROGRAM FAMILIE OG FOREBYGGING	85
4.8 LÆRING OG TILRETTELAGT ARBEID	87
4.9 AKTIVITET OG BEVEGELSE.....	89
4.10 KULTUR OG FRITID.....	91
5 RAMMEOMRÅDE 5 – BYGG OG EIENDOM, AREALFORVALTNING OG TEKNISK DRIFT	95
5.1 BYGG OG EIENDOM	95
5.2 TEKNISK DRIFT	99
5.3 AREALFORVALTNING.....	104

Forord

Økonomi- og handlingsplan 2017-2020 har blitt til gjennom en litt annen prosess enn tidligere. Etter et kommunestyrevedtak i desember 2015 ble det fra rådmannens side lagt opp til en tidligere politisk involvering. Kommunestyret ble samlet til en strategikonferanse på forsommeren, der det ble trukket opp en del lange linjer for prioriteringen framover. Dette førte til en bedre politisk forankring, og en økonomi- og handlingsplan med sterkere politisk medvirkning underveis i prosessen. Vi vil utvikle denne prosessen videre.

Budsjettering handler om å møte framtida. Selv om Melhus er en kommune med god kontroll på økonomien i dag, er det viktig å ruste seg for det som måtte komme. I løpet av 2016 ble omleggingen av tjenestene innenfor pleie og omsorg dratt i gang, i prosjektet som er kalt «Hundre år i eget hjem». Dette vil bli fulgt opp i 2017 og i åra framover. Også andre områder av kommunal forvaltning og tjenesteproduksjon vil bli gjennomgått og utviklet videre.

Melhus har et solid økonomisk fundament, men har også et driftsnivå som gir forholdsvis lave overskudd. Utviklingen går i retning av trangere tider, ikke minst på bakgrunn av omleggingen av kommunenes inntektssystem. Videre har vi en høy gjeldsgrad, noe som vil gi utfordringer dersom rentenivået øker.

Samtidig som vi fortsatt har store oppgaver framfor oss, og særlig ny Gimse skole vil bli et stort og viktig løft. I økonomi- og handlingsplanen er det lagt opp til en finansiering som medfører at innbyggerne og kommunens organisasjon drar lasset sammen. Det legges opp til at det i 2017 skal fastsettes nærmere hvilken fordeling det blir mellom reduserte utgifter og økte inntekter. Dette er et ansvar som tilligger hele kommunestyret. Politikk handler ikke bare om å prioritere alt høyere, det handler i like stor grad om å velge bort noen formål.

Ansvarlighet og realisme er det som trengs for at Melhus kommune fortsatt skal være økonomisk solid, samtidig som vi skal gi våre innbyggere tjenester av beste kvalitet. Dette skal vi klare, gjennom et godt samarbeid mellom innbyggere, folkevalgte og ansatte i kommunen.

Lykke til med arbeidet!

Melhus, 02.01.17

Gunnar Krogstad
ordfører

0. Utvikling, drift og investeringsregnskap

0.1 Melhus kommunes visjon

Melhus kommune er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig.

0.2 Kommuneplanens samfunnsdel

Melhus kommunestyre vedtok den 21.10.2009 Samfunnsdelen til kommuneplanen for Melhus kommune med mål og strategier for utvikling av Melhus kommune framover. Nedenfor er målformuleringene i samfunnsdelen gjengitt i sin helhet:

Mål for Melhus fram mot 2025

1. Samfunnsutvikling

Overordna mål: Melhus kommune skal ha et aktivt lokaldemokrati og lokalsamfunn der mange engasjerer seg. Kommunen skal ha en samfunnsutvikling som sikrer livsgrunnlag og trivsel og fremmer utvikling av gode og trygge lokalsamfunn både for dagens og kommende generasjoner. Langsiktige miljøvurderinger skal legges til grunn for beslutninger som tas. Det skal legges til rette for utvikling og vekst i hele kommunen og det skal satses på regionalt og interkommunalt samarbeid der det er hensiktsmessig og til det beste for innbyggerne og samfunnet.

1.1 Lokaldemokrati og brukermedvirkning

Delmål: Melhus kommune skal ha et lokaldemokrati der alle kan delta, en aktiv og involvert frivillig sektor der mange deltar og et politisk og administrativt system som sikrer et godt fungerende demokrati som fremmer utvikling av gode lokalsamfunn og stimulerer til frivillig arbeid. Det skal legges til rette for aktiv brukermedvirkning.

1.2 Miljø, klima og energi

Delmål: Melhus kommune skal føre en bærekraftig og langsiktig miljø-, klima- og energipolitikk. Dette skal gjenspeiles i kommunens planlegging, drift og tjenesteproduksjon.

1.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Delmål: Melhus kommune skal ha en beredskap som reduserer konsekvensene av klimaendringer, katastrofer og andre uønskede hendelser som berører innbyggerne. Konsekvensutredninger skal legges til grunn for arealplanleggingen slik at uønskede hendelser i minst mulig grad oppstår som følge av fysiske tiltak.

1.4 Folkehelse og livskvalitet

Delmål: Melhus skal være en foregangskommune innenfor folkehelsearbeid og skal ha fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid, trivsel og livskvalitet for alle grupper av befolkningen. Dette skal gjenspeiles i kommunens planlegging, drift og tjenesteproduksjon.

1.5 Bolig- og tettstedsutvikling.

Delmål: Melhus skal oppleves som en attraktiv kommune å bo og arbeide i. Det skal legges til rette for en årlig befolkningsvekst på inntil 1½ %.

1.6 Kulturlandskap og naturlandskap

Delmål: Melhus kommune skal gjennom sin arealplanlegging legge vekt på en langsiktig utviklingsstrategi der jordvern, kulturlandskap og langsiktig forvaltning av naturressurser er viktige forutsetninger. Målet er å stoppe avgangen av den mest verdifulle dyrkajorda.

1.6 Næring

Delmål: Melhus kommune skal legge til rette for utvikling av både store og små bedrifter og opprettholde et mangfoldig og bærekraftig landbruk. Antall arbeidsplasser innenfor kommunen skal økes.

2. Kommunen som organisasjon

Overordna mål: Melhus kommune skal være en åpen kommune som gir god service og godt tilbud til innbyggerne innenfor tilgjengelig teknologi og økonomiske rammer. Kommunen skal være en arbeidsplass med godt omdømme og med dyktige og myndiggjorte medarbeidere.

2.1 Servicekommunen

Delmål: Gjennom tilgjengelig og effektiv forvaltning og døgnaåpen service sikre gode tjenester til innbyggere og næringsliv.

2.2 Samhandling i arbeidslivet

Delmål: Gi handlingsrom for partene i arbeidslivet til å utvikle framtidsrettede arbeidsplasser.

2.3 Arbeidskraft, rekruttering og kompetanse

Delmål: Melhus kommune skal være en profesjonell arbeidsgiver med kompetente og myndiggjorte ledere og medarbeidere som markedsfører kommunen som en god og attraktiv arbeidsplass.

2.4 Økonomiske rammer

Delmål: Melhus kommune skal ha en sunn økonomi i et langsiktig perspektiv som legger forholdene til rette for kommende generasjoner.

3. Kommunens tjenestetilbud

Overordna mål: Melhus kommune skal ha et godt tjenestetilbud for alle brukergrupper. Det skal satses på forebyggende arbeid, og å ivareta vanskeligstilte grupper spesielt.

Barn og unge

Hovedmål: Melhus kommune skal være en god kommune å vokse opp i. Kommunen skal ha et tjenestetilbud som har god kvalitet i forhold til barn og unges behov. Det skal legges vekt på forebyggende arbeid og å komme tidlig inn og gi et helhetlig tilbud til de som trenger spesiell hjelp.

3.1 Utdanning

Delmål: Melhus kommune skal ha en kvalitetsmessig god barnehage, skole og skolefritidsordning der det er et godt læringsmiljø og læringsutbytte. Det skal være fokus på på godt kosthold (skolemåltid), daglig fysisk aktivitet, gode lokaliteter og uteplasser, tilstrekkelig med læremidler og med nulltoleranse mot mobbing.

3.2 Sosiale tjenester og helsetjenester

Delmål: Melhus kommune skal ha en beredskap og et tjenestetilbud som sikrer barn og unge nødvendig oppfølging og trygge oppvekstvilkår.

3.3 Fritid

Delmål: Melhus kommune skal være en kulturkommune. Gjennom ulike aktiviteter skal det legges til rette for god livskvalitet for alle. Melhus kommune skal i samarbeid med frivillige organisasjoner tilby varierte fritidstilbud.

Voksne

Hovedmål: Melhus kommune skal være en god kommune å bo i. Kommunen skal ha et spesielt fokus på tjenestetilbudet knytta til vanskeligstilte voksne og familier og mennesker med spesielle behov. Det skal legges vekt på forebyggende arbeid og å komme tidlig inn og å gi et helhetlig tilbud til de som trenger spesiell hjelp.

3.4 Sosiale tjenester og helsetjenester

Delmål: Melhus skal ha et tjenestetilbud som sikrer befolkningen nødvendig hjelp når de kommer opp i vanskelige situasjoner. Satse på hjelp til selvhjelp.

3.5 Utdanning og arbeid

Delmål: Melhus kommunes innbyggere skal uansett alder, bakgrunn og funksjonsnivå ha mulighet til meningsfullt arbeid og å utnytte sine evner til beste for seg selv og samfunnet.

3.6 Fritid

Delmål: Melhus kommune skal være en kommune som tar hensyn til alle innbyggere i ulike livsfaser, alder og funksjonsnivå i sin planlegging av kulturtiltak og helsefremmende arbeid.

Eldre

Hovedmål: Melhus kommune skal være en god kommune å bli gammel i. Kommunen skal legge til rette for at innbyggerne har en aktiv, verdig og trygg alderdom.

3.7 Helse- og omsorgstjenester

Delmål: Kommunen skal tilrettelegge for at alle kan bo lengst mulig hjemme. Det skal gis et riktig og differensiert omsorgstilbud basert på den enkeltes behov.

3.8 Fritid

Delmål: Gi et godt aktivitetstilbud til eldre. Ha aktive, engasjerte eldre som tar ansvar for egen helse, tar del i utvikling av lokalsamfunnet og deltar i frivillig arbeid.

0.3 Grunnlag og utviklingstrekk

Nytt inntektssystem for kommunene

Nytt inntektssystem for kommunene iverksettes fra 2017, i samsvar med de prinsipper som ble vedtatt i kommuneproposisjonen. Dette betyr:

- endringer i kostnadsnøkler i utgiftsutjevningen basert på nye statistiske analyser
- årlig revekting av delkostnadsnøklenes andel av hovedkostnadsnøkkel basert på sist avlagte regnskap
- innføring av et strukturkriterium for å gradere basistilskuddet
- omlegging av regionalpolitiske tilskudd med større vekt på innbyggertall og mindre vekt på per kommune. I tillegg vil distriktsindeks også få betydning for småkommunetillegg
- Inntektsutjevningen er uendret, og innføring av eventuell selskapsskatt er utsatt.

Melhus kommune har tapt om lag 7 mill. kroner på omleggingen av inntektssystemet fra 2016 til 2017.

Vekst utfordringer:

Som vekstkommune blir Melhus hele tiden utfordret på kapasitet knyttet de tjenestene som produseres. Kommunen har gjennom mange år vist at den har evnet å tilpasse driften til de inntektsrammer en har. Dette har blitt realisert gjennom en kombinasjon av sterk budsjett disiplin og evnen til å forvalte hver krone på en gunstig måte til beste for innbyggerne i kommunen. Dette vil også være hovedmålsettingen fremover. Melhus kommune har de senere årene opplevd et sterkt utgifts press på flere områder. Fremover vil det bli et press på skolekapasiteten i nedre Melhus. For tiden utreder rådmannen følgende bestilling fra kommunestyret, jf. vedtak i k.sak 17/16 8. mars 2016:

Kommunestyret vedtar at følgende legges til grunn for videre arbeid når det gjelder Gimse skole og haller:

- *Eksisterende barneskole rives. Ny barneskole bygges på nedre nivå.*
- *Det bygges en ny flerbrukshall med mulighet for to spilleflater innenfor dagens område.*
- *Muligheten for en ny svømmehall tas med i arbeidet med områdeplanen for Melhus sentrum*

Det skal legges opp til en bred prosess med involvering av alle berørte parter i skole- og områdeplanleggingen. Dette skal ivaretas gjennom arbeidet med en funksjonsanalyse, samt en trafikkplan for området.

Melhus kommune

Anskaffelsesprosedyre og aktuell konkurranseform utredes av rådmannen, og legges frem for kommunestyret før endelig behandling.

Med utgangspunkt i det tallmateriale som ble presentert i k.sak 17/16 har rådmannen kommet frem til at en ny Gimse barneskole til 450 elever og med en spilleflate har en årlig driftsvirkning i 2016 priser på om lag 15 mill. kroner. Det er da lagt til grunn ett rentenivå på 2 pst. Dersom en legger til grunn to spilleflater utgjør årlig driftsvirkning om lag 18,3 mill. kroner.

Driftsvirkningen med begge alternativene er av en slik størrelse at rådmannen ikke ser noen muligheter til å finansiere dette innfor eksisterende drift uten at kommunens inntektsgrunnlag økes. Rådmannen ser for seg at prosjektet kan realiseres ved at følgende grep tas:

1. Eiendomsskatten på bolig, fritidseiendommer og boligdelen av landbrukseiendommene økes fra 2 promille til 4 promille. Dette gir en merinntekt med det takstgrunnlaget en har i 2016 på 12 mill. kroner.
2. Takstgrunnlaget for bolig, fritid og boligdelen av landbrukseiendommer økes med 10 pst. fra 2020. Dette gir en økning i eiendomsskatten på 0,6 mill. kroner.
3. Rådmannen ser nærmere på om det lar seg gjøre å frigjøre midler i den eksisterende tjenesteproduksjonen til finansiering av tiltaket I alt utgjør dette 2,5 mill. kroner.

Dersom bunnfradraget fjernes utgjør dette 1,5 mill. kroner i merinntekter. Bunnfradrag og promille kan ikke endres i samme år.

Av 428 kommuner i Norge har 365 kommuner, innført eiendomsskatt, viser tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). 280 av disse kommunene har eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.

Økningen i antallet med eiendomsskatt på bolig kommer av både at det innføres eiendomsskatt, og at det vedtas å ha eiendomsskatt i hele kommunen.

Totalt fikk norske kommuner 11 milliarder i inntekter fra eiendomsskatt i 2015. Det er en økning på omtrent 16 prosent fra 2014. Av den totale skatten er 5,4 milliarder kroner fra boliger.

I snitt betaler en eier av en enebolig på 120 kvadratmeter nær et kommunesenter 3.877 kroner i eiendomsskatt i 2016, mot 3.278 kroner året før.

Tabellen under viser størrelsen på eiendomsskatten for en sentrumsnær bolig på 120 kvm i de kommunene som har innført eiendomsskatt på bolig i Sør-Trøndelag i 2016. Det tas forbehold om eventuelle feil i tallmateriale. Tallene skal være rapportert til SSB.

	Sats	2016	2015	2014
Skaun	4,50	7 400	4 000	4 000
Røros	5,50	6 105	5 280	3 120
Klæbu	2,00	5 800	0	0
Malvik	4,00	5 416	1 400	0
Trondheim	5,65	4 633	4 469	4 346
Holtålen	5,00	4 100	3 500	3 000
Bjugn	4,00	4 000	0	0
Rennebu	2,70	2 862	2 600	1 500
Oppdal	2,90	2 610	2 400	2 500
Midtre Gauldal	2,00	2 300	0	0
Hemne	2,00	2 000	2 050	3 400
Melhus	2,00	2 000	2 000	2 000
Meldal	2,00	1 900	0	0
Roan	2,00	1 560	1 700	0
Osen	2,00	992	0	0

Helse og omsorgstjenester:

De kommunale helse- og omsorgstjenestene er i kontinuerlig utvikling. De siste 20 årene har kommunene fått nye oppgaver, og samtidig hatt en stor tilvekst av nye brukergrupper. En rekke nye lover og reformer har lagt grunnlaget for et omfattende tjenestetilbud på kommunalt nivå. Økt aktivitet i spesialisthelsetjenesten, omlegging av driften til kortere liggetid, mer dagbehandling og poliklinisk virksomhet har også bidratt til at flere oppgaver enn tidligere blir løst i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Det ytes derfor stadig mer kompleks medisinsk behandling i de kommunale tjenestene. Samtidig er det i kommunene en dreining fra tradisjonelle institusjonstjenester til hjemmebasert behandling, tilrettelegging og oppfølging.

Kommunestyret i Melhus vedtok i mai 2016 et omstillingsprosjekt i helse og omsorgssektoren, på bakgrunn av rapporten Agenda Kaupang i 2015 utarbeidet om pleie og omsorgstjenestene i Melhus. Rapporten viser at prognosene for Melhus når det gjelder behovet for pleie og omsorgstjenester vil vokse med 90 % i perioden frem mot 2040, mens behovet innen barnehage og skole tilsvarende vil vokse med ca 30 %. Denne utviklingen innen omsorgstjenester er ikke bærekraftig med hensyn til økonomi, kvalitet, kompetanse og omsorgsressurser.

De fleste ønsker å kunne bo i sitt eget hjem og være herre i eget hus hele livet. Det er et uttalt delmål i kommuneplanens samfunnsdel at Melhus kommune skal legge til rette for at så mange som mulig skal kunne bo i sin opprinnelige bolig eller en tilpasset bolig så lenge som mulig, og omstillingsprosjektet innen helse og omsorgstjenestene har derfor fått navnet *Hundre år i eget hjem – aktiv i eget liv*. Prosjektet gjelder frem til 2020 og hovedmålet er å innarbeide helsefremmende og rehabiliterende strategier i alle deler av helse og omsorgstjenestene, slik at den enkelte innbygger stimuleres til å ta økt ansvar for egen helse.

De mest sentrale tiltakene i omstillingsprosjektet er å omlegge organisasjonsstrukturen til en enhetlig ledelse, etablere strukturer for mer likeverdig saksbehandling og tildeling av tjenester, samt sikre nødvendig styring og utvikling av tjenestene ved å gjennomføre en endring fra kompenserende og passiviserende tjenester til forebyggende og rehabiliterende tjenester.

Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering:

Regjeringen har som en del av statsbudsjettet lagt frem en opptappingsplan for habilitering og rehabilitering. I opptappingsplanen legger regjeringen til grunn en bred forståelse av habilitering og rehabilitering som inkluderer alle brukere av helse- og omsorgstjenesten som har behov for en målrettet innsats for å opprette, gjenopprette, vedlikeholde og bedre funksjon, forebygge funksjonsfall og å lære å mestre livet med sykdom og funksjonsnedsettelse.

Både kommuner og spesialisthelsetjeneste har ansvar for å sørge for at pasienter og brukere får nødvendig rehabilitering og rehabilitering, og i kommunene kan tilbudet gis både i og utenfor institusjon. Rehabilitering i institusjon kan skje som døgntilbud i definerte korttids institusjonsplasser eller knyttet til et sykehjem med dagsenter. Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon kan skje som tverrfaglig tilbud i hjemmet med målrettet oppfølging fra ulike faggrupper. Melhus kommune vil gjennom omstillingsprosjektet *Hundre år i eget hjem* se på hvordan kommunen skal utvikle et rehabiliteringstilbud, med blant annet bruk av hverdagsrehabilitering, rehabiliteringsteam og rehabiliteringsplasser som dag – og korttidsopphold.

I statsbudsjettet er forslaget om 100 mill. kroner av veksten i frie inntekter begrunnet med opptappingsplanen, og i tillegg er det satt av 100 mill. kroner til en søknadsbasert tilskuddsordning. Videre er det bevilget 57 mill kroner til arbeidsrettet rehabilitering. Det er påvist lav kapasitet på fysioterapitjenestene i en del kommuner. Regjeringen velger å kutte 175 mill. kr i rammetilskuddet til

kommunene som følge av en fremtidig mulighet til å innkreve egenandeler på de samme tjenestene. For Melhus kommune utgjør veksten i frie inntekter om lag 0,3 mill. kroner.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten:

Helse- og omsorgstjenester til barn og unge er et viktig satsingsområde og de viktigste tjenestetilbudene rettet mot denne gruppen er helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det har vært en satsning på helsestasjons- og skolehelsetjenesten siden 2014 gjennom vekst i kommunenes ramme. Det foreslås en økning i 2017 på 50 mill. kroner gjennom vekst i kommunenes frie inntekter. I tillegg videreføres den øremerkede tilskuddsordningen på 101 millioner kroner i 2017. Melhus kommune mottok tilskudd tilsvarende 1,2 mill. kroner. fra denne ordningen i 2016 for å styrke helsestasjon og skolehelsetjenesten. Tjenesten er styrket ytterligere med 0,24 mill. kroner i 2017.

Rus og psykisk helse:

Innenfor rus og psykisk helse er det et forslag om å styrke kommunenes frie inntekter med 300 millioner kroner med bakgrunn i opptrappingsplanen for rus og psykisk helse. Fra 01.01.17 vil kommunene få plikt til å sørge for tilbud om døgnopphold for helse og omsorgstjenester for pasienter med psykiske helse- og rusproblemer. Hensikten med dette er å unngå innleggelser i spesialisthelsetjenesten når dette ikke er nødvendig ut fra en helhetlig medisinsk og psykososial vurdering. Melhus samarbeider med kommunene i Trondheimsområdet (Trondheim, Klæbu, Malvik og Midtre Gauldal) om døgnopphold for somatiske pasienter og dette samarbeidet vurderes å fungere etter intensjonen. Volumet innenfor pasientgruppen knyttet til psykisk helse og rus er langt lavere enn innen somatikk, slik at behovet for et interkommunalt samarbeid på dette området er mindre. Melhus samarbeider med kommunene i Trondheimsområdet for å se på kriterier for bruk av døgnplasser for psykisk helse og rus. Rus/psykiatrifeltet styrkes med 0,9 mill. kroner fra 2016 til 2017.

Andre helse og omsorgstjenester:

Melhus kommune har ansatt kreftkoordinator i 50 pst. stilling hvor Kreftforeningen har dekket 75 pst. av utgiftene i tidsrommet 01.11.2012-01.11.2015. Kreftforeningens intensjon er å trappe ned bidraget til 60 pst. i 2016, 40 pst. i 2017, 20 pst. i 2018 og 0 pst. i 2019. På bakgrunn av den interne evalueringen som er foretatt i Melhus kommune legger rådmannen opp til å beholde 50 pst. kreftkoordinator stilling selv om Kreftforeningen trapper ned sitt bidrag.

Trygghetsalarm, for de som har behov for det, skal være gratis – da trygghet ikke skal ha en prislapp. Abonnementet for trygghetsalarm er tatt bort med halvårsvirkning i 2016 og fullt ut fra 2017.

Støttekontaktene i kommunen gjør en viktig jobb, samtidig ligger lønnen langt lavere enn i omliggende kommuner. Det ble bevilget 0,15 mill.kroner mere i budsjettet for 2016 for å øke avlønningen til støttekontakter tilsvarende legges inn i 2017, dvs. en økning på 0,15 mill. kroner fra 2016 til 2017.

Ressurskrevende tjenester

I forslaget til statsbudsjett 2017 økes innslagspunktet for statlig toppfinansiering med 50.000 kroner ut over anslått lønnsvekst. Regjeringen forventer å spare 330 millioner kroner på innstramningen i 2017. Dette er en svekkelse av finansieringen av en ordning som skal omfatte de aller svakeste. Nytt innslagspunkt for ordningen blir dermed 1 157 000 kroner. Et høyere innslagspunkt vil ramme kommuner med mange brukere like over dagens innslagspunkt. Det antas at Melhus kommune taper om lag 1,5 mill. kroner på denne omleggingen.

Grunnskole

Rådmannen har satt av ressurser til å håndtere forventet befolkningsvekst i aldersgruppen 6-15, med andre ord de som etterspør grunnskoleplass. Det er videre tatt hensyn til at kommunens rammetilskudd reduseres fra og med 2017 som følge av at flere elever benytter seg av tilbudet på Øya ungdomsskole.

Regjeringen varsler et lovforslag som skal sikre barn som sliter rett til tidlig innsats gjennom blant annet intensivopplæring i mindre grupper over en begrenset periode. Dette er tiltak som skal kunne gjennomføres uten sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak om spesialundervisning. For å forberede kommunene på dette, legges det opp til en styrking av tidlig innsats, 150 mill. kroner i 2017 (årseffekt 360 mill. kroner), totalt 1,44 milliarder kroner over 4 år. Tilført kommuneramma og fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole. Det vurderes imidlertid øremerking dersom kommunene ikke bruker økningen til å styrke tidlig innsats i skolen. For Melhus kommune innebærer dette at rådmannen har satt av 0,45 mill. kroner til tiltaket.

Under følger en oversikt som viser behovet for kompetanseutviklingsmidler i grunnskolen i Melhus i kommende fireårsperiode. Kompetanseutviklingsmidler til grunnskolen i Melhus i de senere årene har oppstått som ett resultat av at en har satt av midler til ett eget kompetanseutviklingsfond. Dette fondet har blitt opprettet gjennom bruk av regnskapsmessig overskudd. Ved inngangen til 2017 vil det stå igjen 0,12 mill. kroner på dette fondet. Under følger en tabell som viser behovet for kompetanseutviklingsmidler i årene fremover. Tiltakene søkes finansiert i en kombinasjon av bruk av regnskapsmessig overskudd og løpende drift:

Utgifter	2017	2018	2019	2020
Videreutdanning :kommunal andel kr 45' x 12 lærere	540	540	540	540
Videreutdanning: Litteratur, reise m.m kr 5' x 12	60	60	60	60
Skolelederkonferanse; Ledelse og kvalitet NTNU, 5' x 14	90	90	90	90
Skolebasert vurdering; Lesson Study 2.år	440	320	200	120
Lærende nettverk, forelesere m m	100	100	100	100
SFO nettverk	50	50	50	50
Ressurslærere knyttet til satsingsområder/nettverk	25	50	50	50
Totalt behov skole	1185	1210	1090	1010

Barnehage

Rådmannen har innlemmet virkningen av to nye 5 avdelings barnehager i planperioden. Den ene barnehagen bygges på Korsvegen som vedtatt av kommunestyret og den andre skal dekke etterspørselen etter barnehageplasser i Melhus sør. Hvor denne barnehagen skal bygges er ennå ikke avklart.

Rådmannen har tatt høyde for en vekst i antall småbarnsplasser i planperioden på 74 barn, dette fordeler seg på 9 i 2017, 23 i 2018, 23 i 2019 og 19 i 2020.

Status planstrategi 2016-19

Planer med behov for utredninger/bevilgning:

- *Konsekvensutredning for Fremo.* Utredningen skal belyse konsekvenser ved økt satsing på næring- og boligutvikling i området, og være grunnlag for planarbeid i etterkant. Planprogrammet har vært på høring. Konsekvensutredningen er snarlig ferdigstilt.
- *Områdeplan for Ler.* Hensikten her er fortetting og styrking av kollektivknutepunktet med næring og bolig. Planprogrammet har vært på høring. Utredninger og planarbeid er snarlig ferdigstilt. Endelig vedtak forventes vår 2017.
- *Sentrumsplan for Melhus sentrum.* Kommunesenteret har de siste årene hatt sterk vekst. Ny sentrumsplan skal fortsatt ha fortetting som ambisjon, med mål om ytterligere utvikling av næringsliv og boligprosjekter. Planprogram er ferdig utarbeidet, og vil bli vedtatt tidlig 2017. Planarbeidet prioriteres i 2017-18.
- *Områdeplan for Brekkåsen.* Et boligprosjekt. Arbeidet er ikke påbegynt.
- *Utrede Snøscootertraseer for fritidskjøring.* Arbeidet forventes oppstartet i 2018.
- *Kommuneplanens samfunnsdel.* Arbeidet forventes oppstartet i 2018.

Tema/ sektorplaner:

- Plan for landbruk, er startet opp, vedtak forventes 2017.
- Plan for friluftsliv er startet opp, vedtak forventes 2017.
- Plan for grustak, steinbrudd og deponi, er vedtatt.
- Hovedplaner for vann og avløp er startet opp.
- Hovedplan for skogsbilveger er snarlig ferdigstilt.
- Oversiktsdokument folkehelse, er startet opp. Forventes ferdigstilt 2016.

For budsjettåret 2017 anbefaler rådmannen å ferdigstille arbeidet med Ler sentrum, samt KU Fremo, og å prioritere arbeidet med Melhus sentrum.

Oppfølging av planstrategien krever at det settes av midler i årene fremover. Pr i dag er det avsatt 2,5 mill. kroner ved bevilgninger, samt 0,6 mill. kroner som kommunen har fått i skjønnsmidler. I 2016 er det brukt 1 million av dette. Med utgangspunkt i at fondsmidler benyttes er det et behov for 1.37 mill. i 2017. Blant annet til bruk for utredning/analyser i Melhus sentrum. 0,775 av dette behovet dekkes gjennom rådmannens budsjettforslag mens det resterende behovet på 0,6 mill. kroner tenkes dekt av forventet regnskapsoverskudd for 2016.

Fra 2018 og fremover vil det bli behov for ytterligere midler dersom øvrige planer skal realiseres. Dette er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag.

Forslag til finansiering av nye stillinger, samt forslag til endring av gebyrregulativet for Arealforvaltning fra 1.1.17

I de siste årene har kommunen hatt for liten kapasitet innenfor plan- og byggesaks- området til å håndtere saksmengden. I forbindelse med økonomi- og handlingsplanen 2016 ble derfor vedtatt at en skulle utrede kapasiteten ved plan- og byggesak i løpet av 2016. (Punkt 5.3.18 i økonomi og handlingsplanen for 2016-2019.)

Byggesak

Inneværende år er det arbeidet med å få til gode oppdragslister som kan gi god rapportering på saksbehandlingstid og hvor mange saker som går over frist. Så langt i år viser tallene at en har hatt et inntektstap på ca kr 120.000,- pga for lang saksbehandlingstid. En har i tillegg pr 1. oktober i år brukt

kr 157.000,- i overtidsbetaling til ansatte for å holde tritt med fristene. Hvis dette fortsetter ut året vil estimert bruk av overtid innenfor byggesak ligge på ca kr 200.000,-. Melhus kommune er i vekst og det er liten grunn til å tro at arbeidsmengden vil bli mindre i årene som kommer, snarere tvert i mot. Antall saker har de siste 4 årene variert fra rundt 300 byggesaker pr år, helt opp mot 500 saker. Saker kan være forskjellige. Enkelte kan saksbehandles raskt, andre er mere kompliserte og trenger mere ressurser. Antall registrerte saker pr 1. november 2016 er 304.

Ut fra rådmannens beregninger vil en ved å gjøre noen justeringer i gebyrreglementet samt å øke gebyrene for byggesak med 10 % kunne finansiere en ekstra stilling som byggesaksbehandler innenfor selvkostområdet når man samtidig legger til grunn at en vil unngå inntektstap som følge av overskridende frister samt at behovet for overtidsarbeid ikke er til stede.

Regnestykket ser slik ut:

Gebyrøkning 10 %	kr 387.000,-
Redusert overtidsbetaling:	kr 207.000,-
Unngå tapt gebyr:	kr 120.000,-
Sum	kr 714.000,-

I tillegg vil en med en ekstra stilling også vil ha mulighet til å følge opp ulovligheter og drive tilsyn på en bedre måte, noe som også vil generere noe økte inntekter. Det er alltid en viss risiko knyttet til inntektgrunnlaget innenfor området hvert år knyttet til aktiviteten innenfor området. En kan derfor aldri være 100% sikker på om inntekten blir på det nivået en forventer. Innenfor selvkostområdene er det slik at ved et eventuelt overskudd blir avsatt på fond for bruk innenfor området i de påfølgende år. Dessverre har en ikke de senere år hatt overskudd på disse områdene slik at det ikke er penger på fond til eventuelle senere mindreinntekter. Det er viktig med en årlig vurdering av om gebyrnivået er riktig i forhold til aktiviteten på området.

Plansak

Når det gjelder plansak har en pt en tilleggsressurs på til sammen 70 % i forhold til fast ansatt bemanning som har forestått en del saksbehandling og tar en del merkantile oppgaver som avlaster plansaksbehandlerne. Fra 1. juni og ut året har plansak 50% lønnstilskudd på denne ressursen. En ser at en med dette har klart å holde saksbehandlingstida i de fleste dispensasjonssaker. Så langt i år har en en inntektsreduksjon på ca kr 130.000,- pga overskridende frister, først og fremst i forbindelse med behandling av reguleringsplaner. En har klart å finansiere 30 % stilling innenfor gjeldende rammer og det ser ut av prognosene for året at en vil få til å ta inn gebyrer i forhold til budsjettet i år. Det er pr dato ikke utbetalt overtidsbetaling på plansaksområdet. Med en gebyrøkning på 10 % vil en få en inntektsøkning på rundt kr 100.000,- innenfor selvkostområde plansaksbehandling. For å finansiere opp en 80 % merkantil stilling innenfor plan som også skal ta unna en del enkel saksbehandling trengs en inntektsøkning på ca kr 310.000. Ved en jevn gebyrøkning på 10 % vil en kunne få inn kr 100.000,- ekstra i gebyr på plansak. I tillegg foreslås at på bakgrunn av at arbeidsmengden på dispensasjoner som behandles administrativt er like stor som for de som fremmes politisk at en gjeldende differensieringen på dette punktet fjernes slik at prisen blir lik uavhengig av om saken behandles politisk eller administrativt. Til gjengjeld foreslås det at prisen her ikke økes med 10 %, men reduseres fra kr 15.152 i 2016 til kr 15.000 i 2017. Så langt i år viser oppdragslista at det er gjort vedtak i 46 dispensasjonssøknader, mens 9 er på høring Hvis en antar at 1/3 av disse er vedtatt administrativt vil en slik endring i gebyrregulativet generere en merinntekt på ca kr 80.000,-.

Gebyrøkning 10 %	kr 100.000,-
Felles pris på alle dispensasjonsbehandlinger	kr 80.000,-
Unngå tapt gebyr	kr 130.000,-
Sum	kr 310.000

Bemanning innenfor selvkostområdene plan- og byggesak.

Pr 1.oktober 2016 er bemanningen slik:

1 fagleder

4 byggesaksbehandlere

1 merkantil byggesak

0,7 merkantil plan midlertidig fram til 31.12.16 med 50% lønnstilskudd fra NAV

2 planbehandlere

Med en økning i gebyrene som foreslått legges det til grunn at en på permanent basis kan øke bemanningen innenfor byggesaksområdet med en 100% stilling samt få til en permanent merkantil stilling innenfor planområdet på 80%. Det arbeides samtidig kontinuerlig med å bli mer effektive blant annet ved å samordne plan- og byggesaksbehandlingen slik at den blir mer strømlinjeformet og at saksbehandlerne følger sakene helt ut da spesielt dispensasjonssaker og byggesaker henger tett sammen.

Kommunestyret vedtok ikke å ikke legge inn en økning av gebyrene på byggesak og plan utover den generelle prisveksten i økonomi- og handlingsplanen for 2017-2020. Den generelle prisveksten utgjør 3 pst. Det bør avventes en kvalitetsskiring internt hvor man ser på rutiner og bemanning opp mot andre kommuner og produktivitet først. Forslaget om gebyrøkning innen plansak og byggesak på 10 pst. fra 2016 til 2017 justeres da ned til 3 pst. Det vil utfra dette ikke være grunnlag for å øke den faste bemanningen innen byggesak og plansak fra 2016-2017.

Andre endringer i gebyrregulativet

Byggesak

Det er utover dette gjort en del mindre justeringer i gebyrregulativet utover det som er nevnt spesielt over for å tilpasse dagens lovtekst og endringer i forhold til søknadsplikt mv. Blant annet er noen gebyrer i forhold til merarbeid i forbindelse med ulovligheter differensiert slik at mindre alvorlige saker vil generere et lavere gebyr enn dagens regulativ legger opp til. De punktene der det er gjort endringer i teksten framkommer av vedlegget med rød tekst.

Plan

Gjeldende gebyrregulativ har en bestemmelse om at planforslag som ikke er i tråd med overordna plan har et tilleggsgebyr på ca 16.000,- Det foreslås at dette gebyret heller knyttes til behandling av planprogram slik det er krav om når det fremmes planer som ikke er avklart i overordna plan. På den måten får kommunen dekket det arbeidet som gjøres i forbindelse med planprogram , mens gebyret i forbindelse med behandling av selve planforslaget blir det samme som i reguleringsplaner som er avklart i overordna plan.

Kart og oppmåling

Innenfor selvkostområdet kart og oppmåling foreslås det en økning på 3% samtidig er det gjort en endring i forhold til oppmåling av store arealer over 5 daa. En har sett eksempler på at gebyret på slike saker har vært urimelig høye i forhold til kompleksitet og arbeidsinnsats.

Landbruk

Landbruk er ikke selvkostområdet og en del av gebyrene her er lovbestemt gjennom jordlov og konsesjonslovgivningen. Her foreslås en økning på 3 % innenfor de områdene der prisene ikke er regulert i loven.

Forutsetninger i økonomi og handlingsplanen for perioden 2017-2020

1. Finansinntekter

- a) Pr. 1. januar 2017 er det antatt at verdien av porteføljen som ligger til langsiktig forvaltning utgjør 159 mill. kroner. For 2017 er det budsjettert med en avkastning på 5,5 mill. kroner. For årene 2018-2020 er det lagt til grunn en avkastning på 3,5 pst. pr. år ut ifra den kapitalen en forventer å ha ved inngangen til det enkelte år. Forventet kapital ved inngangen til 2017 antas å være 159 mill. kroner, i 2018 159,9 mill. kroner, i 2019 159,9 mill. kroner og i 2020 159,9 mill. kroner. Dette innebærer at en legger til grunn en avkastning fra langsiktig forvaltning til finansiering av driften i kommunen tilsvarende 5,5 mill. kroner i 2017, 5,6 mill. kroner i 2018, 5,6 mill. kroner i 2019 og 5,6 mill. kroner i 2020.
- b) Årlig avkastning på obligasjon fra TrønderEnergi AS er i perioden 2017-2020 satt til 7,1 pst. Dette tilsvarer det markedet har priset tilsvarende obligasjon for over 10 år. Dette gir en årlig avkastning på 7,9 mill. kroner. Det er ikke budsjettert med utbytte fra selskapet i perioden 2017-2020. Melhus kommune har en eierandel på 13,50 pst. i TrønderEnergi AS.
- c) Kompensasjonsrenten i tilknytning til GR 97 er satt til 1,34 pst. for år 2017. Rentekompensasjonen fastsettes ut ifra nivået på 9 måneders statsveksler pr. 1 juli året forut for budsjettåret tillagt et halvt prosentpoeng . Siste kompensasjonsår er 2017.
- d) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til handlingsplanen for eldre er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2017-2020. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
- e) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til rentekompensasjon på skoleanlegg er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2017-2020. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
- f) Avkastningen på alle konsernkonti i Fokus Bank er beregnet ut fra et rentenivå på 3 måneders NIBOR. For 2017-2020 utgjør dette 1,1 pst.

2. Finansutgifter

- a) Rentenivå knyttet til eksterne lån opptatt pr. 01.09.2016 fremgår av tabellen under.

Lånegiver	Lånenr.	Saldo	Rente p.a.	Type rente	Utløpsdato rentebinding	Utløpsdato lån
Kommunalbanken	20090401	138 355 870	1,75	P.t. rente		20.12.2038
Kommunalbanken	20090405	142 605 800	1,80	3 mnd Nibor		18.12.2037
Kommunalbanken	20090837	15 042 160	1,75	P.t. rente		10.12.2036
Kommunalbanken	20090838	9 908 050	1,75	P.t. rente		10.11.2043
Kommunalbanken	20090839	10 845 420	1,75	P.t. rente		11.11.2041
Kommunalbanken	20090840			P.t. rente		11.11.2019
Kommunalbanken	20110833	5 655 386	1,80	3 mnd Nibor		27.12.2051
Kommunalbanken	20110832	22 333 360	1,80	3 mnd Nibor		27.12.2049
Kommunalbanken	20130784	5 625 324	1,75	P.t. rente		04.01.2044
Sertifikatlån 1		159 255 263	3,94	Fastrente	30.06.2020	01.08.2049
Sertifikatlån 2		249 458 275	3,65	Fastrente	15.01.2019	16.04.2046
Sertifikatlån 3		146 116 629	3,00	Fastrente	30.08.2023	30.05.2048
Sertifikatlån 4		223 683 058	2,42	Fastrente	16.06.2024	16.03.2032
Sertifikatlån 5		219 146 670	1,14	Flytende		20.10.2047
Husbanken, startlån 2007	14630774	3 211 428	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2027
Husbanken, startlån 2008	14631402	4 785 015	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2028
Husbanken, startlån 2009	14632020	12 500 000	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.03.2029
Husbanken, startlån 2010	14632698	14 000 000	1,51	Flytende		01.08.2030
Husbanken, startlån 2012	14633895	21 454 283	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2037
Husbanken, startlån 2013	14634547	13 320 727	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2038
Husbanken, startlån 2013	14634547	5 253 134	1,51	Flytende		01.05.2038
Husbanken, startlån 2015	14636218	17 058 112	1,51	Flytende		01.06.2045
Husbanken, startlån 2016	14637106	18 000 000	1,51	Flytende		01.05.2046
Husbanken, særvilkår	14605049	1 092 137	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2022
Husbanken, særvilkår	14603972	829 440	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.08.2025
Husbanken, særvilkår	14953102	1 123 200	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2023
Husbanken, særvilkår	14943654	1 511 400	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14943617	339 240	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14932770	534 000	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.09.2021
Sum lån pr. 01.09.2016/snitt rente		1 463 043 381	2,44			
Herav fastrente		839 214 095		57,4 %		
Herav flytende		623 829 286		42,6 %		

Pr. 01.09.2016 er den samlede langsiktige lånegjelden i Melhus kommune på 1 463 mill. kroner. Av dette er 57,4 pst. knyttet opp mot fastrente avtaler, hvor hovedtyngden ligger på en binding på 7 år i gjennomsnitt. I økonomiplanperioden 2017-20 er det tatt høyde for en rente tilsvarende en flytende rente på 2,5 pst. i 2017, 2,8 pst. i 2018, 2,9 pst. i 2019 og 2,9 pst. i 2019.

3. Skatt- og rammetilskudd

- Skatt- og rammetilskudd i perioden 2017-20 bygger på prognosemodell fra KS. Som igjen bygger på Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2017.

4. Eiendomsskatt

- Eiendomsskatten i planperioden er basert på at taksgrunnlaget for næringseiendommer og verker og bruk beskattes med en sats på 7 promille. Satsen er uendret i forhold til 2016.
- Eiendomsskatten i for årene 2017, 2018 og 2019 er basert på at taksgrunnlaget for fritidseiendommer, boligeiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer beskattes med

en sats på 2 promille. Satsen for 2020 er økt til 3,6 promille i tillegg er taksgrunnlaget skrevet opp med 10 pst. med virkning fra 2020.

- c) Det legges til grunn et bunnfradrag på kr 100.000,- pr. boenhet i hele planperioden, knyttet til eiendommer som omfattes av pkt. 4. b.
- d) Samlet netto inntekt fra eiendomsskatt, gitt forutsetningene i pkt. a-c, utgjør årlig 21,9 mill. kroner i årene 2017-2019 og 31,9 mill. kroner 2020.

5. Salg- og kjøp av konsesjonskraft

- a) Melhus kommune har avtale med TrønderEnergi Kraft AS om salg av konsesjonskraft. I 2016 vil kommunen kjøpe kraft fra TrønderEnergi AS. Etter 2016 må kommunen på nytt ut med anbud på kjøp av kraft. Det forutsettes at netto inntekt fra kjøp og salg av konsesjonskraft tilsvarende 14,8 mill. kwt gir 1,72 mill. kroner årlig. Det er videre forutsatt at Bygg- og eiendom og Teknisk drift kompenseres med hhv. 5,5 og 0,3 mill. kroner knyttet til deres kraftforbruk.

6. Avsetning lønnsoppgjør og pensjonsutgifter

- a) Det er fra 2015 til 2016 forutsatt en nominell årslønnsvekst på 2,7 pst. For perioden fra 2017 til 2020 er det lagt til grunn en årlig årslønnsvekst på 2,7 pst.
- b) Det er årlig satt av 17 mill. kroner for å håndtere netto reguleringspremie, premieavvik og akkumulert premieavvik knyttet pensjonsutgiftene fra KLP og Statens Pensjonskasse. Hvorvidt dette er for høyt eller for lavt i årene 2017-20 avhenger av lønns- og G-vekst korrigert for selskapenes finansavkastning.

7. VA – avgifter i 2017.

- a) Det legges opp til følgende avgiftsendringer fra 2016 til 2017

Årsavgift vann	10 %
Årsavgift kloakk	5 %
Tilknytningsavgift vann	10 %
Tilknytningsavgift kloakk	5 %
Septikk	0 %

- b) Andel fellesutgifter innen vann, avløp og septikk utgjør 10 pst. i hele planperioden 2016-19

8. Gauldal brann- og redning IKS – fastsetting av gebyr for 2017

Feie og tilsynsgebyret er kalkulert og fastsatt etter prinsippene i Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (H-3/14, februar 2014).

Representantskapet i Gauldal brann- og redning IKS har i møte 13. oktober 2016 behandlet budsjett for 2017 med tilhørende forslag til feie og tilsynsgebyr for 2017.

Melhus kommunestyret fastsetter gebyrer for feieing og tilsyn med fyringsanlegg for 2017 i tråd med gebyrregulativet under. Gebyrregulativet er i tråd med vedtak i representantskapet for Gauldal brann- og redning IKS i møte 13. oktober 2016

GEBYRREGULATIV 2017, FOR FEIING OG TILSYN MED FYRINGSANLEGG:

Med hjemmel i Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver, § 28, og Forskrift om brannforebygging § 17, vedtas følgende lokale forskrift, gebyrregulativ, for gjennomføring av lovbestemt feiing og tilsyn med fyringsanlegg, og for tilleggstjenester, i kommunene Melhus og Midtre Gauldal;

Feiing og tilsyn:		Gebyr per år, med mva	
	Hvor ofte:	2016	2017
Tilsyn	Hvert 8 år		166,00
"	Hvert 6 år		221,00
"	Hvert 4 år	308,00	308,00
Feiing	Hvert 8 år		75,00
"	Hvert 6 år		100,00
"	Hvert 4 år	151,00	151,00
"	Hvert 2 år	302,00	302,00
"	Hvert år	602,00	602,00

Gebyrsatsene gjelder per pipeløp, med unntak av tilsyn for skorsteiner med flere pipeløp som betjener samme boenhet, hvor det betales kun ett gebyr for tilsyn.

Servicetjenester utført av feier:		Sats, med mva	
		2016	2017
Installasjonskontroll av ildsted		782,00	782,00
Feiing i tillegg til vurdert behov		782,00	782,00
Feiing av ordinært ildsted		782,00	782,00
Feiing av fyrkjele/større ildsted/industrianlegg		Per time 782,00	Per time 782,00
Fresing av skorstein*		Per time 782,00	Per time 782,00
Røykprøve av skorstein		Per time 782,00	Per time 782,00
Kamerakontroll av skorstein		Per time 782,00	Per time 782,00
Tetthetsmåling av skorstein		Per time 782,00	Per time 782,00
Service oljekamin		Per time 782,00	Per time 782,00
Temperaturmåling/røykgassanalyse av skorstein		Per time 782,00	Per time 782,00
Informasjon til megler		256,-	256,-

* Første gangs fresing faktureres ikke.

Kriterier for gebyrfritak:

Det gis fritak for gebyr for fyringsanlegg hvor eier gir skriftlig erklæring om at anlegget ikke brukes til oppvarming av rom eller bygninger. I slike tilfeller gis feiervesenet rett til å foreta tilsyn for å kontrollere at fyringsanlegget faktisk ikke brukes. (Gebyr for slikt tilsyn belastes kun dersom det viser seg at anlegget likevel er i bruk).

9. Envina AS – fastsetting av gebyr for 2017

Renovasjonsgebyret er kalkulert og fastsatt etter prinsippene i Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (H-3/14, februar 2014).

Representantskapet i Envina IKS har i møte 26. oktober 2016 behandlet budsjett for 2017 med tilhørende forslag til renovasjonsgebyrer for 2017.

- a. Et normalabonnement på 140 liter økes med 2,5% til kr 3.493 inklusive merverdiavgift.
- b. For fritidshus økes abonnementet tilsvarende slik at normal fritidsabonnement settes til 35% av et normalabonnement for husholdning.
- c. Tillegget for utvidet tilbud om mobil miljøstasjon på Korsvegen settes til kr 69,58 inklusive merverdiavgift.

Hvert enkelt kommunestyre må behandle avfallsgebyret for 2017 i forbindelse med fastsettelsen av øvrige kommunale gebyrer, jfr Forurensningslovens §34, og den kommunale renovasjonsforskriftens §14. Punkt c i vedtaket over gjelder kun Melhus kommune.

10. Gebyrer knyttet til byggesaksbehandling, plansaksbehandling og kart- og delingsforretning i 2017.

- a) Melhus kommunestyre vedtok i møte 19.06.2007, k.sak 44/07 å innføre 100 pst. selvkost innenfor kommunale betalingstjenester knyttet til byggesaksbehandling hjemlet i plan- og bygningslovens § 33-1 samt 100 pst selvkost innenfor kommunale betalingstjenester knyttet til kart- og delingsforretning hjemlet i § 32 i lov om eigedsregistrering (matrikkellova). Videre ble det også vedtatt å innføre 60 pst. selvkost innenfor kommunale betalingstjenester knyttet til plan hjemlet i plan- og bygningslovens § 33-1 med en opptopping til 80 pst. i 2009 og 100 pst. i 2010. For 2017 legges det opp til følgende gebyrendring i forhold til 2016.

Gebyr for byggesaksbehandling, jf. pkt. 3 i gebyrregulativet	3 %
Gebyr for kart- og oppmålingstjenester, jf. pkt. 4 i gebyrregulativet	3 %
Gebyr for planbehandling, jf. pkt 5 i gebyrregulativet	3 %

- b) Det legges til grunn at opptoppingen mot 100 pst selvkost innen planbehandling utsettes inntil videre, da gebyrene må økes så mye at en vil ligge godt over det kommunens nabokommuner legger til grunn på plansiden. Det legges inntil videre opptil 60 pst. selvkost innenfor planbehandling i perioden 2017-2020.
- c) Andel fellesutgifter utgjør 10 pst. i hele planperioden 2017-2020.
- d) Hvilke tjenester det beregnes gebyr for fremgår av vedlegg 3 til saken

11. Øvrige gebyrer

- a) Gebyrer som ikke reguleres av statlige føringer eller som omfattes av selvkost reguleres i tråd med oversikten under fra 2016 til 2017. Virkningstidspunktet settes til 1. januar 2017.

Rammeområde 2

Regjeringen har i sitt forslag til Statsbudsjett for 2017 lagt opp til at maksprisen i barnehager nominelt skal økes med kr 75,- fra 2016 til 2017. Sistnevnte utgjør 2,8 pst.

Kontingent skole-/fritidsordning	under 14 timer pr. uke	3 %
Kontingent skole-/fritidsordning	over 14 timer pr. uke	3 %
Kontingent skole-/fritidsordning	kjøp av enkelt dager	3 %
Kontingent skole-/fritidsordning	kjøp av enkelttimer	3 %
Elevavgifter musikkskolen		3 %
Makspris for hel plass i barnehager økes fra kr 2 655 til kr 2 730,- fra 1. januar 2017. Priser for øvrige oppholdstider inkl. enkeltdager og enkelttimer økes tilsvarende i pst. fra 1. januar 2017		

Rammeområde 3

Matombringning

Middag	kr 91 per porsjon
Fullkost	kr 159 per dag

Tjenesten forutsetter behovsvurdering av hjemmetjenesten og påfølgende enkeltvedtak.

Middagssalg, hjemmeboende

Middag	kr 91 per porsjon
--------	-------------------

Tjenesten avtales direkte med kjøkkenet.

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

	per time		maksbeløp
Under 2 G	kr 200		kr 200
2 - 3 G	kr 413	3	kr 1 239
3 - 4 G	kr 413	4	kr 1 652
4 - 5 G	kr 413	5	kr 2 065
Over 5 G	kr 413	6	kr 2 478

Praktisk bistand betales for hver time, inntil maksbeløpet. Tidsforbruket rundes av til nærmeste halvtime. Makspris under 2 G reguleres av § 10 i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

Selvkost (timepris) for hjemmetjenester

Selvkost	kr 413
----------	--------

Timepris beregnes med bakgrunn i helsefagarbeiders lønn, full ansiennitet, 1.januar samme år.

Trygghetsalarm

Abonnement på trygghetsalarm er gratis.

Følgende kostnader belastes brukeren:
Nødvendig telefonabonnement (fast- eller mobilabonnement)
Påløpte kostnader for testing av apparatet (eks. tellerskritt)
Reparasjon av skade
Batteriskift

Dagsenteropphold

Opphold	kr 79 per dag/oppmøte
Mat under oppholdet	kr 91

Institusjonsopphold

Korttidsopphold	kr 155 per døgn
Dag-/nattopphold	kr 80 per dag/natt
Langtidsopphold	-beregnes ift. inntekt

Egenbetaling er regulert av Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, §§ 3 og 4. Korttidsopphold beregnes som langtidsopphold etter 60 døgn.

Oppholdsutgift i institusjon/sykehjem

Utgifter per oppholdsdøgn	01.01.17	kr 3 230
	per måned	kr 96 900
	per år	kr 1 178 950

Utgifter per oppholdsdøgn er hentet fra Kostra 2016. Egenandelen beregnes ift. den enkeltes inntekt, jfr. lov og forskrift, men skal uansett ikke overstige de reelle oppholdsutgifter.

Betalingssatsene graderes etter husstandens samlede inntekt ved siste skatteligning.

Med husstand menes her de som har forsørgelsesplikt overfor hverandre.

G = Grunnbeløpet i Folketrygden. Grunnbeløpet endres 1.mai hvert år.

G per 01.05.2016:	kr. 92 576 per år
	kr 7 715 per måned

12. Øvrige forhold

A)

Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan i forhold til de interkommunale selskaper kommunen deltar i bygger på vedtak gjort av representantskapene i de enkelte selskap. Dette gjelder Gauldal Brann og Redning IKS, Revisjon Midt Norge IKS og Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

For å legge til rette for å øke utdanningen av deltidsbrannpersonell, har Regjeringen lagt inn 36 mill. kroner i rammetilskuddet til kommunene med utgangspunkt i antall deltidsbrannpersonell i hver kommune. Der det er vertskommunesamarbeid om brannvesen, er midlene fordelt til vertskommunen. Regjeringen legger til grunn at vertskommunene sørger for at midlene kommer alle kommunene i samarbeidet til gode. Melhus kommune som vertskommune er tildelt kr 383.000,- i 2017. Rådmannen har budsjettet med at disse midlene overføres til Gauldal Brann- og redning IKS. Midlene kan brukes til å dekke kommunenes egne utgifter forbundet med utdanningen og en kursavgift som fastsettes av Norges brannskole. Varigheten av den særskilte fordelingen vil bli vurdert i sammenheng med overgangsordningen for forskriftskrav til deltidspersonell i brannvesenet og regjeringens videre behandling av NOU 2012: 8 Ny utdanning for nye utfordringer – Helhetlig utdanningsmodell for fremtidig personell i brannvesenet.

B)

Rådmannens forslag til budsjett for 2017 for Arbeidsgiverkontrollen bygger vedtak i styringsgruppa for samarbeidet.

c)

Trondheimsregionen er et felles samarbeidsorgan for kommunene Stjørdal, Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Midtre Gauldal, Rissa og Leksvik samt Sør-Trøndelag fylkeskommune. Andre kommuner/fylkeskommuner kan etter vedtak i Trondheimsregionen tas inn som medlemmer eller møte som observatør. For hvert år i planperioden 2017-2020 er det lagt inn kr 424.000,- prisjustert som Melhus kommunes bidrag inn i dette arbeidet. Innarbeiding ligger under rammeområde 6.

13. Oppsummering

- a) Gitt forutsetningene listet opp i pkt. 1-11 samt de investeringer som følger av omtalen under investeringer, angir tabellen under hva Melhus kommune vil ha til disposisjon for årene 2017-20. (Tall i 1000- kroner)

Tabell 12

Budsjett	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
2017	2018	2019	2020
0	0	0	0

Som en ser av tabellen over er det balanse mellom løpende inntekter og utgifter i økonomiplanperioden 2017-2020. Gitt forutsetningene i pkt 1-12 samt det som ligger inne av forutsetninger på investeringssiden i planperioden.

0.4 Driften

Økonomi- og handlingsplanen tar utgangspunkt budsjettet for 2016, og de vedtak kommunestyret har gjort forut for behandlingen av økonomi og handlingsplanen for perioden 2017-2020. Oppsummert benevnes denne oversikten konsekvensjustert økonomiplan. Oversikten under viser endringen i driftsbudsjettene i perioden 2017-2020 som følge av rådmannens forslag til vedtak til drift og investeringsbudsjettet for perioden 2017-2020:

(Tall i 1000-kr)	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tekst	2017	2018	2019	2020
Økte utgifter som følge av forslag til investeringer i perioden 2017-2020	116	1 510	5 159	8 682
Generell innsparing på driften	-772	-1 544	-2 444	-4 444
Kultur og idrettsstipend	20	20	20	20
Eldrerådet	30	30	30	30
Støtte til Syria/Aleppo 1)	100			
Pilotprosjekt hverdagsrehabilitering 1)	700	700		
Parkering Vassfjellet på Kvål 1)	200			
Medfinansiering berdbånd/mobil 1)	300	500	500	500
Diverse trafikkisikring 1)	1 500			
Instrumentfond, skolekorps 1)	500	300		
Gamle Hovin, prosjektet bakerovn 1)	40			
Kompetansefond, rammeområde 2 1)	2 000	1 000		
Lekeapparater skoler, barnehager 1)	1 500			
Kjøp av tjenester til kommunal planlegging		775	775	775
Økt bemanning arkivfunksjon	625	625	625	625
Gjennomføring av Stortingsvalg	700			
Gjennomføring av kommunevalg			700	
Interkommunal legevakt	500	682	864	1 046
Økt basistilskudd som følge av pris- og befolkningsvekst	150	300	450	600
Økte utgifter miljørettet helsevern	85	85	85	85
Nye småbarnsplasser økning i forhold til høst 2016, 9, 34, 58 og 77	1 750	6 831	11 542	15 355
Tidlig innsats i skolen	450	450	450	450
Elevtallsvekst i grunnskolen	1 500	3 000	4 500	6 000
Opptreppingsplan habilitering og rehabilitering		300	300	300
Ekstern gjennomgang av Bo- og avlastning og Rus/psykiatri og videre utredninger på ramme 3 og 4	775			
Styrking av helsesatsjons- og skolehelsestjenesten	241	241	241	241
Styrking innen Rus og psykiatri	900	900	900	900
Økt avlønning støttekontakter	150	150	150	150
Tilskudd Sagauka - Permanent økning på kr 140.000,- fra 2016 til 2017. Samme bevilgning som i 2016.	140	140	140	140
Gauldal Brann- og redning IKS	474	972	1 365	1 836
Redusert eiendomskattegrunnlag Håen, Sama og Sokna kraftverk	350	350	350	350
Bruk av tidligere års overskudd	-5 000			
Bruk av disposisjonsfond	-1 354	-1 478		
Avsetning til disposisjonsfond			1 422	822
Sum	8 671	16 839	28 124	34 463
1) Vedtatt av kommunestyret, men ikke med i rådmannens innstilling				

0.5 Rammeområder

De ulike rammeområdene tildeles etter dette følgende netto rammer (Tall i 1000- kroner):

Rammeområde	2016	2017	2018	2019	2020
R 1. Administrasjon, støtte og utvikling	68 611	72 415	72 730	73 674	73 111
R 2. Kultur og opplæring	318 172	321 287	326 070	331 059	335 621
R 3. Helse og omsorg	236 229	239 017	238 079	237 163	236 527
R 4. Forebygging, aktivitet og læring	89 982	91 294	91 202	91 086	90 842
R 5. Landbruk, miljø og tekniske tjenester	62 850	60 136	58 355	58 143	57 659
R 6. Virksomheter utenom kommunen	25 576	26 424	27 004	27 523	28 123
Sum Rammeområde 1-6	801 419	810 574	813 439	818 648	821 884
R 9. Overordnede inntekter/utgifter	-815 119	-810 574	-813 439	-818 648	-821 884

0.6 Investeringsregnskapet

Investeringer som belaster driften i Melhus kommune

Kommunestyrets vedtak til nye investeringer for 2017 ekskl. VA investeringer fremgår av tabellen under:

Nr.	Prosjekt	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA-komp.	Disp.fond	Tilskudd	Levetid år
2382	Standardheving kommunal bygningsmasse	10 000 000	8 000 000	2 000 000			40
6812	Investering maskinpark Teknisk drift	5 473 000	4 378 400	1 094 600			10
6832	Kulvert Stor Trons vei	500 000	400 000	100 000			40
6826	Plasthall Sørenga	1 000 000	800 000	200 000			15
6827	Sanering av bru 016 - Fremo bru	470 000	376 000	94 000			40
6818	Gang og sykkelvei Losenkrysset/Herm.	250 000	200 000	50 000			15
1616	Melhus kirke - tilkobling fiber/internett	125 000		25 000		100 000	
1617	Melhus kirke - varmestyringsanlegg	533 333		133 333		400 000	
1618	Horg gravplass -navnet minnelund	266 667		66 667		200 000	
		18 618 000	14 154 400	3 763 600		700 000	29

Prosjekt 2382:

Bygg og eiendom har på vegne av rådmannen laget forslag til en investeringsplan for perioden 2016 – 19. Bakgrunnen for planen er tilstandsanalysene som ble gjennomført i 2013-14, tilstandsanalysene er gjennomført for hele kommunens bygningsmasse og er gjennomført etter NS 3424 – Teknisk tilstandsanalyse for byggverk. Det er utarbeidet en rapport for hvert bygg der det er beskrevet tiltak med budsjett for utbedring i de tilfeller det er avdekt avvik med tilstandsgrad 2 eller 3. Standarden definerer tilstandsgrader for bygningsdelene fra TG 0 – TG 3, der TG 0 tilsvarer «som nytt» og TG 3 tilsvarer «levetid oppbrukt / brekkasje».

Rådmannen har lagt til grunn disse rapportene og tatt utgangspunkt i avvik med tilstandsgrad 2 og 3. Samlet har alle disse avvikene en utbedringskostnad i 2013 kroner på til sammen 111 millioner kroner, det er da tatt hensyn til at en del av avvikene er utført gjennom EPC-kontrakten med AF-Gruppen.

Rådmannen har vurdert med bakgrunn i totaløkonomien at det er mulig å gjennomføre tiltak for til sammen 42,5 millioner kroner i perioden 2016 – 19. Med det som bakgrunn er det gjort en prioritering der det foreslås påkostning / standardheving i bygningsmassen som følger:

- Skoler:	7,4 mill. kroner
- Barnehager:	7,3 mill. kroner
- Institusjoner:	9,6 mill. kroner
- Omsorgs- og gjennomgangsboliger:	14,7 mill. kroner
- Idrettshaller:	3,5 mill. kroner

Sum totalt i perioden 2016 – 19: 42,5 mill. kroner

Slik dette nå er vurdert vil alle avvik med TG 2 og TG 3 i skoler og barnehager bli lukket med ett unntak. Rådmannen vurderer det som uhensiktsmessig å iverksett tiltak ved Gimse skole med bakgrunn i at det der vurderes bygging av ny skole i perioden, på denne skolen vil bare avvik jevnfør rapport om tilsyn etter forskrift om innemiljø i skoler og barnehager bli prioritert . For institusjonene og idrettshallene gjelder også at avvik med TG 2 og TG 3 lukkes i denne planen.

Vedrørende omsorgs- og gjennomgangsboliger så er det der det er avdekt flest avvik med TG2 og TG 3, disse avvikene er kostnadsberegnet til i overkant av 40 mill. kroner. Det er her gjennomført en prioritering i forhold til hvilke tiltak som vurderes som mest kritisk samt at det er vurdert at en del av boligene bør selges «som de er» i stedet for å bruke ressurser på å rehabilitere. I det ligger en

vurdering av hva som anses som økonomisk fornuftig, boligens beliggenhet og beskaffenhet og om den er hensiktsmessig for våre fremtidige leietakere.

Vedrørende avvik avdekt gjennom tilsyn i skoler og barnehager etter forskrift om innemiljø i skoler og barnehager, er de bygningstekniske avvikene i stor grad å betrakte som kostnader som må dekkes i driftsbudsjettet. Bygg og eiendom vil i samarbeid med virksomhetene lage en gjennomføringsplan for å lukke disse avvikene i perioden 2016-19.

Prosjekt 6812:

Maskinpark - prosjekt 6812

- a) Bevilgning kr. 5 473 000,- inkl. mva.
- b) Det er tidligere bevilget:
  - i. Kr. 687 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 -2019.
  - ii. Kr. 312 000 i K-sak 40/15, Tertialrapport 1/2015.
  - iii. Kr. 1 000 000 i K-sak 80/14, Økonomi- og handlingsplan 2015 – 2018.
- c) Målet har vært å holde en jevn utskiftingstakt av maskinteknisk utstyr ved kommunal veg. Dette for å få en forutsigbar investeringstakt til hele maskinparken. Eksisterende maskinpark består av mye utstyr som er slitt og behovet for utskifting viser seg å være større enn tidligere forutsatt. Noe av utstyret bør skiftes med bakgrunn i HMS-krav, og annet bør skiftes grunnet store driftsutgifter slik som regelmessig verkstedsbesøk. I tillegg bør det være god økonomi i å bytte inn noe utstyr før det blir for slitt og at en kan få noe i innbytte.
- d) Utstyr i maskinparken som bør prioriteres utskiftet er:
  - i. Gravemaskinen har nå gått 8350 timer og er ennå i en slik stand at det er mulig å få en relativt god innbyttepris.
    - a. Kostnadene for en ny hjulgravemaskin har et estimat på kr. 1 880 000 inkl. mva. Det forventes et fradrag ved å bytte inn dagens gravemaskin. Den endelige kostnaden vil være avhengig av utstyrsnivå og redskapspakke.
  - ii. Den eldste traktoren, en New Holland 6070, har gått 5450 timer. Det forventes økte vedlikeholdskostnader på denne. Det anbefales å bytte ut denne traktoren før den begynner å påføre kommunen store vedlikeholdskostnader. Det er to mulige strategier en må vurdere i forbindelse med dette innkjøpet. Valg av strategi tas ut fra en kost- nyttevurdering. Videre må det vurderes i forhold til forventet standard på vegvedlikeholdet, beskrevet i vedtatte serviceerklæringer:
    - a. Kjøp av ny traktor tilsvarende den gamle. Innbytte kan gjøres innenfor et estimat på omtrent kr. 1 060 000 inkl. mva.
    - b. Kjøp av hjullaster i stedet for traktor. En hjullaster har vært leaset noen måneder vinteren 2015/16, og brukerne ser store fordeler med slikt utstyr i forhold til en tradisjonell traktor. Spesielt gjelder dette vedlikehold av sentrumsgater og parkeringsareal i sentrum. En annen vesentlig fordel med å bytte ut traktor med hjullaster, er muligheten til å bytte ut eksisterende kantslåttaggregat til en frontmontert type. Eksisterende aggregat er bakmontert, og medfører en uheldig sittestilling som blir svært belastende til nakke og rygg. En endring fra traktor til hjullaster med annen redskapsfeste, medfører behov for anskaffelse av et skjær, grusskuffe og snøskuffe. Dette som et minimumsutstyr for å få mest mulig helårsbruk av en hjullaster. Anskaffelse av en hjullaster har et estimat på omtrent kr. 1 060 000 inkl.

- mva. Foreslått anskaffelse av et nytt kantslåttaggregat, nytt skjær, grusskuffe og snøskuffe har et estimat på omtrent kr. 820 000 inkl. mva.
- iii. Det er økt krav til bedre feiing av gater og plasser, og kapasiteten og driftssikkerheten til dagens slepeaggregat (feiemaskin) er ikke i samsvar med forventningene. For å øke kapasiteten og funksjonsdyktigheten, foreslås å bytte ut eksisterende slepeaggregat med en selvgående feiemaskin. En selvgående feiemaskin med børster foran og bedre svingradius, vil være mer smidig og effektiv enn et slepeaggregat. Spesielt gjelder dette i sentrumsgater, parkeringslommer og skoleplasser. Ved anskaffelse av en selvgående feiemaskin, må dette være en type som også kan benyttes til vinterdrift/snørydding, spesielt av fortau og trange gang- og sykkelveger.
  - iv. Rengjøring ved bruk av et bensin-/diesel drevet høytrykkaggregat er en viktig del av vegvedlikeholdet. Dette er ikke tilfredsstillende i dag, og spesielt gjelder dette møbleringssoner i Miljøgata og andre gater, samt annet vegareal som ikke er tilgjengelig med vanlig feieutstyr. I tillegg er det et stort behov for rengjøring av kommunens 19 bruer, og et stort antall stikkrenner/bekkeinntak. Høytrykkaggregat med drivstofftank og vanntank, bør monteres fast på en vanlig tilhenger for å oppnå ønsket mobilitet.
  - v. For å oppnå mer effektiv snørydding, foreslås å anskaffe en ny vikplog. Spesielt vil slikt utstyr bedre effektiviteten i trange sentrumsgater og bolig-gater.
- e) Teknisk drift anbefaler følgende anskaffelser i 2017:
- i. Hjulgående gravemaskin med et kostnadsestimat på kr. 1 880 000 inkl. mva.
  - ii. Hjullaster inkludert nødvendig utstyr med et kostnadsestimat på kr. 1 880 000 inkl. mva.
  - iii. Selvgående feiemaskin tilpasset vinterdrift med et kostnadsestimat på kr. 1 375 000 inkl. mva.
  - iv. Transportabel høytrykkspyler med et kostnadsestimat på kr. 188 000 inkl. mva.
  - v. Ny vikplog til snørydding med et kostnadsestimat på kr. 150 000 inkl. mva.
- f) Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 10 år. Når salgssummen fra salg av gravemaskin og traktor er kjent, benyttes salgssummen til nedbetaling ekstraordinært på lån.

Prosjekt 6832:

Stor Trons veg – utskifting av kulvert

- a) Bevilgning kr. 500 000,- inkl. mva.
- b) Det er søkt om kriseskjønn til dette prosjektet. Eventuell tildeling av skjønnsmidler vil redusere låneandelen til prosjektet.
- c) Kvernhusbekken på Lundamo går i en toløps kulvert av svalbardrør under Stor-Tronds veg. Kulverten består av to stk. rør med diameter på 1 meter. Rørene er gjennom-/bortrustet i bunn, og underbygging til rørene er i ferd med å bli vasket ut. Kvernhusbekken har til tider stor vannføring og en kollaps av kulverten, vil gi en demning som fort kan samle store mengder vann. Hvor vannet vil finne vegen i etterkant av en kollaps, er ikke utredet, men vil medføre betydelig skade på infrastruktur, hus og barnehage som ligger nedstrøms.

- d) Teknisk drift vurderer det som en prioritert oppgave å skifte ut kulverten så snart som mulig. Prosjektet prioriteres for å redusere risikoen for eventuelle betydelige flomskader på infrastruktur og bebyggelse.
- e) Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.

Prosjekt 6826:

Plasthall til garasje i Sørenga

- a) Bevilgning kr. 1 000 000,- inkl. mva.
- b) Alt av redskaper og maskiner som vegdrift har og bruker, står parkert ute hele året. Dette gir en stor unødvendig slitasje på utstyret.
- c) Vinterdriften krever ofte oppstart av maskiner tidlig morgen/natt. Maskinene er ofte nedsnødde/-isede. Det blir derfor en del tomgangskjøring for å få en god arbeidstemperatur på kjøretøyene før arbeidet begynner. Dette tar tid og er til sjenanse for naboer.
- d) I påvente av ny driftsstasjon, foreslås det å anskaffe en plasthall med god størrelse, for å forbedre dagens situasjon betraktelig. Denne kan plasseres på asfaltert areal inne på dagens tomteareal, og kan flyttes til nye lokaliteter når dette er avklart.
- e) Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 15 år.

Prosjekt 6827:

Sanering av bru nr 016 - Fremo bru

- a) Bevilgning kr. 470 000,- inkl. mva.
- b) Tilstandskontroll av bru tilsier at det er et stort behov for ekstraordinært tiltak for å redusere risikoen for alvorlige konsekvenser. Det foreslås å sanere eksisterende bru, og erstatte denne med en større kulvert (rør).
- c) Konklusjon fra siste inspeksjon (17-08-2016):
  - a. *Det er observert utvasking, brudd og erosjon på begge landkar, dette vil over tid få konsekvenser for bæreevnen. Underliggende treverk er delvis eksponert for luft og har begynt å råtne. Siden brua er fundamentert over "flåte" av treverk vil etablering av såletå av betong være et lite hensiktsmessig tiltak. Massene under brua vil måtte skiftes ut for å oppnå tilfredsstillende stabilitet i fundamentene. Det anbefales derfor at skadene holdes under oppsikt inntil videre, og at det planlegges for fremtidig utskifting av hele konstruksjonen til ny bru/kulvert.*
- d) Det er observert mer utvasking under landkarene. Det er usikkert om dette påvirker massene bak landkarene (under vegen).
- e) Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.

Prosjekt 6818:

Gang- og sykkelveg, Losenkrysset-Hermanstad – prosjekt 6818

- a) Tilleggsbevilgning kr. 250 000,- inkl. mva.
- b) Det er tidligere bevilget kr. 500 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016. Bevilgningen er basert på vedtak i K-sak 109/15 og innbetalt beløp til fond.

- c) Første fase av prosjektet er gjennomført, der et forslag til veglinje er skissert og vurdert, geotekniske vurderinger på et overordnet nivå er foretatt, samt en grov kostnadsestimering. Det er også sett på nødvendige tiltak i forhold til vann- og avløpsledninger langs traseen.
- d) Mye tyder på at det er behov for å utarbeide et planprogram før selve reguleringsarbeidet startes opp, og dette forutsettes avklart i et oppstartsmøte med planmyndigheten. Dette møte planlegges gjennomført ultimo 2016.
- e) Eksisterende bevilgning til prosjektet dekker ikke neste fase i prosjektet, og det bes derfor om en tilleggsbevilgning til planlagte oppgaver i 2017.
- f) Neste fase av prosjektet som vil foregå i 2017, er gjennomføring av foreslåtte geotekniske undersøkelser, utarbeide og behandle et planprogram og endelig opptegning av et forslag til en reguleringsplan med påfølgende høring og politisk behandling.
- g) Videre vil det i 2017 bli satt i gang en forstudie for vann og avløp for hele Hermanstad området i forhold de planlagte utbyggingene. Det vedtas en egen bevilgning for disse arbeidene i forbindelse med behandling av tertialrapport 2/2016.
- h) Anskaffelsene foreslås finansiert med låneopptak med avskrivning over 40 år.

Prosjekt 1616, 1617 og 1618

Under følger ett utdrag av saksfremstillingen til Melhus Kirkelig fellesråd knyttet til investeringsbehov for 2017. Alle investeringene finansieres over fellesrådets disposisjonsfond og overføres til Melhus kommune som tilskudd (Hølonda gravplass inngår ikke for 2017).

Følgende investeringer er foreslått gjennomført i 2017:

- Melhus kirke - Tilkobling fiber/internett kr 100 000,-
- Melhus kirke – Varmestyringsanlegg m.m. kr 400 000,-
- Horg gravplass – Navnet minnelund kr 200 000,-
- Hølonda gravplass - Utvendig oppussing driftsbygning kr 300 000,-

I rapporten fra Multiconsult som omhandler fasaden og murverket på Melhus kirke, blir det anbefalt at den omtalte restaureringen blir gjennomført innen en femårsperiode. Dette er årsaken til at prosjektene ikke er satt opp før i 2019 og 2020. På side 9 i rapporten er det oppført et kostnadsoverslag knyttet til de ulike tiltakene. I budsjettallene som er lagt til grunn i daglig leders framlegg til Plan over investeringer og større vedlikeholdsarbeid (PIV) 2017-2020 er prisene uten moms, samt at det er tatt høyde for 2 % årlig prisvekst frem til det året vedlikeholdet blir utført.

Fellesrådets disposisjonsfond er p.t. kr 2,75 million.

Vurdering:

Fellesrådet vil få flere positive gevinster ved å koble Melhus kirke og redskapshuset ved Melhus gravplass til internett og kommunens systemer/server. Her kan bl.a. nevnes varmestyringssystem, alarmovervåking, lokal tilgang til gravplassregisteret, informasjonsflyt, gravregistrering, m.m. Besøkende i kirken vil også kunne benytte seg av nett-tilgangen via et gjestenett, og en vil kunne vise mer grafikk/film i konfirmantundervisningen.

I vinterhalvåret blir varmen slått på 1-2 dager før en kirkelig handling/arrangement for å sikre at

bygget er tilstrekkelig oppvarmet. Dette er ikke noe god løsning da denne praksisen tørker ut luften, og fører til at det oppstår et merforbruk i energi/kostnad. Et varmestyringsanlegg vil kunne sette en gitt temperatur til et gitt tidspunkt, noe som medfører at man ikke bruker mer energi enn nødvendig. Samtidig blir ikke luften uttørket på samme måte, noe som gir et bedre inneklima både for interiøret og orgelet.

Horg menighetsråd ønsker å legge til rette for en navnet minnelund ved Horg gravplass. Det er satt av areal til formålet, og menighetsrådet har sendt fellesrådet en skisse over ønsket minnestein/skulptur med pristilbud fra Trondheim Steinindustri. At budsjettet ligger høyere enn tilbudet skyldes at området må opparbeides med grunnarbeid og belegningsstein.

Øvrige prosjekter:

Utover dette er det satt av midler til følgende investeringer i årene 2018, 2019 og 2020.

2018:

Nr.	Prosjekt	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA-komp.	Disp.fond	Tilskudd	Levetid år
1.	Standardheving kommunal byggningsmasse	10 000 000	8 000 000	2 000 000			40
2.	Ny fem avdelings barnehage Rosmølen	40 000 000	32 000 000	8 000 000			40
6707	Gang og sykkelvei Nævsvegen	1 300 000	1 040 000	260 000			20
6709	Gang og sykkelvei Hollum-Lete	500 000	400 000	100 000			20
6812	Investering maskinpark Teknisk drift	1 100 000	880 000	220 000			10
	Snuplass, Lebergsvegen/Losavegen	2 000 000	1 600 000	400 000			20
6825	Gatelys, lovpålagt energimåling	21 000 000	16 800 000	4 200 000			30
	Gatelys Åsaringen	300 000	240 000	60 000			30
	Mindre trafiksikkerhetstiltak	500 000	400 000	100 000			30
	Driftssentral	5 000 000	4 000 000	1 000 000			40
10.		81 700 000	65 360 000	16 340 000	0	0	36

2019

Nr.	Prosjekt	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA-komp.	Disp.fond	Tilskudd	Levetid år
1.	Standardheving kommunal byggningsmasse	10 000 000	8 000 000	2 000 000			40
1.	Ny barnehage på Korsvegen	40 000 000	32 000 000	8 000 000			40
6709	Gang og sykkelvei Hollum-Lete	6 000 000	4 800 000	1 200 000			20
6812	Investering maskinpark Teknisk drift	2 750 000	2 200 000	550 000			10
	Gatelys, lovpålagt energimåling	7 000 000	5 600 000	1 400 000			30
	Gatelys Åsaringen	2 500 000	2 000 000	500 000			30
	Mindre trafiksikkerhetstiltak	500 000	400 000	100 000			30
	Driftssentral	5 000 000	4 000 000	1 000 000			40
10.		73 750 000	59 000 000	14 750 000	0	0	36

2020

Nr.	Prosjekt	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA-komp.	Disp.fond	Tilskudd	Levetid år
1.	Uspesifiserte investeringer	20 000 000	16 000 000	4 000 000			20
6812	Investering maskinpark Teknisk drift	1 350 000	1 080 000	270 000			10
	Gatelys, lovpålagt energimåling	7 000 000	5 600 000	1 400 000			30
	Mindre trafiksikkerhetstiltak	500 000	400 000	100 000			30
	Driftssentral	5 000 000	4 000 000	1 000 000			40
	Riving av Gimse barneskole	7 175 000	5 740 000	1 435 000			40
	Bygging av ny skole til 450 elever	188 160 000	150 528 000	37 632 000			40
	Midlertidige lokaler for dagens elever på barnetrinnet i byggeperioden, 2 år.	5 520 000	4 416 000	1 104 000			40
	Ny idrettshall	66 780 000	53 424 000	13 356 000			40
10.		301 485 000	241 188 000	60 297 000	0	0	38

Investeringer som ikke belaster driften i Melhus kommune og som trenger bevilgning:

Under følger en oversikt som viser rådmannens forslag til nye investeringer i 2017 knyttet til investeringer som ikke belaster kommunekassen.

Vannforsyning

Nr.	Prosjekt	Sak	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA- komp.	Disp.fond	Tilskudd	Levetid år
6003	Varmbo boligfelt	Budsjett 2017	1 200 000	1 200 000				40
6010	Utskifting eternittledning Ler-Lundamo	Budsjett 2017	1 700 000	1 700 000				40
6019	Kvål vest, vann	Budsjett 2017	3 000 000	3 000 000				40
6021	Sonevannmåling	Budsjett 2017	300 000	300 000				10
6032	Vannkum Rye	Budsjett 2017	300 000	300 000				40
6024	Rønningstrøa HBS	Budsjett 2017	800 000	800 000				40
6037	Vannledning Løkkvegen	Budsjett 2017	600 000	600 000				40
6039	Vannforsyning, Øvre Lyngen	Budsjett 2017	100 000	100 000				40
	Sum		8 000 000	8 000 000	0	0	0	39

Vannforsyning

1) Varmbo boligfelt, vann – prosjekt 6003

- Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 1 200 000,-.
- Det er tidligere bevilget kr. 2 000 000,- i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019, og kr. 300 000,- i K-sak 109/07, Økonomi- og handlingsplan 2008 – 2011.
- Prosjektet forutsettes gjennomført i flere etapper over flere år, da sanering av vann- og avløpsledninger i Varmbo boligfelt er omfattende og krevende. Med etappevis utbygging forutsettes det nye bevilgninger etter hvert som de ulike etappene blir ferdigstilt.
- Detaljprosjektering påbegynnes ultimo 2016, og anleggsarbeidene med å skifte ut deler av vann- og avløpsledningene i boligfeltet blir påbegynt i 2017.
- Et estimat av den totale kostnaden samlet for vann og avløp, er nå beregnet til å ligge i størrelsesorden kr. 25 mill.

2) Ler-Lundamo, utskifting av eternitt-ledning – prosjekt 6010

- Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 1 700 000,-.

- b) Det er tidligere bevilget kr. 500 000 i K-sak 77/11, Økonomi- og handlingsplan 2012 – 2015.
  - c) Det er kun mindre avklaringer som er utført, og prosjektet forventes oppstartet for fullt i 2017. Avklaring av mulig traseer, samt vurdering av vann- og avløpsledninger i samme ledningstrase, vil være forhold som må avklares i tidligfase. Deretter vil det startes opp med et forprosjekt og videre detaljprosjektering med anbudsrunde.
  - d) Prosjektet vil samkjøres med prosjekt 6253 – spillvannsledning Ler – Lundamo.
- 3) Kvål vest, vann – prosjekt 6019
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 3 000 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 200 000 i K-sak 80/14, Økonomi- og handlingsplan 2015 – 2018, og kr. 1 000 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019.
  - c) Hensikten med prosjektet er todelt i den forstand at dette er et viktig vannforsyningsprosjekt og et nødvendig avløpsprosjekt. Det vises også til prosjekt 6234 – Kvål vest, avløp.
  - d) Innenfor vannforsyning skal det etableres en ny overføringsledning vest-øst som skal erstatte eksisterende vannledning som er festet i Kvålsbrua. Eksisterende vannledning er utsatt for frost, og fremstår som et svak ledd i alternativ forsyning til Melhus sentrum og all forsyning sørover i kommunen.
  - e) Prosjektet er stort sett ferdig prosjektert, og vil bli utlyst på anbud så snart alle grunneieravtaler foreligger.
- 4) Sonevannmåling – prosjekt 6021
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 300 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 200 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019, og kr. 100 000 i K-sak 80/14, Økonomi- og handlingsplan 2015 – 2018.
  - c) Arbeidet med å etablere og utbygge nye målesoner ved vannverket vil fortsette i flere år. Viktigheten med å ha kontroll på vannforbruket og lekkasjeandelen vurderes som svært viktig og samfunnsnyttig.
  - d) Som et tiltak for å redusere lekkasjeandelen i kommunen, må en få en god oversikt over forbruket. Sammen med forbruksmålerne til abonnentene, vil plassering av større sonevannmålere på strategiske punkter på forsyningsnettet bidra til en fortløpende oversikt over forbruket. Bevilgningen benyttes til både planlegging, innkjøp og montering av utstyr.
- 5) Vannkum Rye – prosjekt 6032
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 300 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 500 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019.
  - c) Innhenting av priser på nødvendige deler, tilsier at totalkostnaden til prosjektet vurderes å bli høyere enn det første kostnadsestimatet og bevilgning.
  - d) Prosjektering er ferdig og arbeidene planlegges igangsatt i begynnelsen av 2017.
  - e) For å sikre nok kapasitet og mest mulig stabile trykkforhold på forsyningsnettet nord for Kvål, inkludert aktiviteten ved Hofstad næringspark, må eksisterende vannkum ved Rye bygges om for å kunne forsyne vann nordover og sørover ved variasjoner i trykk og mengde. Denne kummen vil være et meget viktig element i forsyningssikkerheten til Melhus sentrum.

- f) Den nye vannkummen skal inneholde mye teknisk og elektronisk utstyr og vurderes bygd med overbygg.
- 6) Rønningstrøa HBS – prosjekt 6036
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 800 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 200 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.
  - c) Tidligere bevilgning er benyttet til en forstudie og avklaringer om en plassering av et nytt høydebasseng på Løvset.
  - d) Foreslått plassering bør utredes ytterligere mht. grunneieravklaring, ledningsføringer, pumpestasjon og nødvendig reguleringsarbeider. Disse arbeidene bør igangsettes innen kort tid for at bassenget kan stå klart så tidlig som mulig, i forhold til de planlagte utbyggingene på Løvset.
  - e) Nye planlagte utbyggingsområder blir nå plassert i den øvre trykksonen, og det er ikke tilfredsstillende at den øvre trykksonen forsyner så mange boliger uten nødvendig sikkerhet, slik et høydebasseng vil kunne gi.
  - f) Det er i forbindelse med utbyggingsområdet Rønningstrøa, foreslått en løsning med et nytt høydebasseng ovenfor dette feltet. Det planlegges å legge hovedledninger gjennom feltet i forbindelse med utbygging av dette området.
- 7) Vannledning Lykkjvegen – prosjekt 6037
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 600 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 600 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.
  - c) Ny kostnadsberegning gir et estimat på en total kostnad på ca. kr. 3 mill. for vann- og avløpsanlegget. Det vises også til avløpssanering, Lykkjvegen – prosjekt 6261.
  - d) Detaljprosjektering er igangsatt og det planlegges gjennomført anleggsarbeider sommeren 2017, for å reduseres risikoen med en konflikt i forhold til skoleveg.
  - e) Prosjektet ble igangsatt med bakgrunn i tilbakeslag i kjellere, og en konstatering fra TV-kontroll at eksisterende ledninger er i svært dårlig forfatning. Samtidig med at den kommunale vegen er i oppløsning og at tiltak på denne må prioriteres, er det valgt å fremskynde rehabilitering av ledningsanlegget opp Lykkjvegen. Omfanget av prosjektet er utskifting av vannledning samtidig med utskifting av eksisterende spillvann- og overvannsledninger på en strekning på ca. 300 meter.
- 8) Vannforsyning, Øvre Lyngen
- a) Bevilgning – kr. 200 000,-.
  - b) Prosjektet gjelder legging av ny vann- og spillvannsledning fra Lyngen høydebasseng og opp til bebyggelsen ovenfor.
  - c) Hensikten med prosjektet er å forsyne boligene med nok og godt drikkevann, samtidig med at en kan få sanert flere dårlige private avløpsanlegg.
  - d) Omfanget av prosjektet er ikke avklart, men vil avklares i første fase som vil bli en forstudie og et forprosjekt.
  - e) Det forutsettes en tilleggsbevilgning etter at omfanget og kostnadene av prosjektet er mer avklart. Prosjektet planlegges gjennomført i 2018, og har et foreløpig kostnadsestimat på kr. 1,0 mill.

Avløp

Nr.	Prosjekt	Sak	Bevilgning inkl. mva.	Lån	MVA- komp.	Disp.fon d	Tilskudd	Levetid år
6204	Varmbo boligfelt - avløp	Budsjett 2017	4 300 000	4 300 000				40
6228	Driftssentral teknisk drift	Budsjett 2017	4 000 000	4 000 000				40
6234	Kvål vest, avløp	Budsjett 2017	5 000 000	5 000 000				40
6257	Spillvannsledning Ler-Kvål	Budsjett 2017	1 100 000	1 100 000				40
6259	Avløpssanering, Flårønning	Budsjett 2017	200 000	200 000				40
6260	Avløpssanering, Tranmælsvegen	Budsjett 2017	5 000 000	5 000 000				40
6261	Avløpssanering, Løkkjvegen, Ler	Budsjett 2017	500 000	500 000				40
	Sanering Moavegen, Kvål	Budsjett 2017	200 000	200 000				40
	Avløpsanlegg, Øvre Lyngen	Budsjett 2017	200 000	200 000				40
	Sum		20 500 000	20 500 000	0	0	0	40

- 1) Varmbo boligfelt, avløp – prosjekt 6204
  - a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 4 300 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 4 000 000,- i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019, og kr. 500 000,- i K-sak 109/07, Økonomi- og handlingsplan 2008 – 2011.
  - c) Prosjektet forutsettes gjennomført i flere etapper over flere år, da sanering av vann- og avløpsledninger i Varmbo boligfelt er omfattende og krevende. Med etappevis utbygging forutsettes det nye bevilgninger etter hvert som de ulike etappene blir ferdigstilt.
  - d) Detaljprosjektering påbegynnes ultimo 2016, og anleggsarbeidene med å skifte ut deler av vann- og avløpsledningene i boligfeltet blir påbegynt i 2017.
  - e) Et estimat av den totale kostnaden samlet for vann og avløp, er nå beregnet til å ligge i størrelsesorden kr. 25 mill.
- 2) Driftssentral Teknisk drift, andel avløp – prosjekt 6228
  - a) Tilleggsbevilgning i 2017 – kr. 4 000 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 240 000 i K-sak 60/14, Tertialrapport 2/2014, kr. 200 000 i K-sak 80/14, Økonomi- og handlingsplan 2015-2018 og kr. 1 800 000 i K-sak 1009/15, Økonomi- og handlingsplan 2016 – 2019.
  - c) Det utarbeidet et forprosjekt som sier noe om arealbehov og utstyrsbehov med en slik driftssentral for veg, vann og avløp. Videre er det utarbeidet en analyse om hvor en slik driftssentral bør ligge i kommunen ut fra aktivitet og kjøretøygrupper. Anbefalingen er en plassering på strekningen Kvål-Losen, forutsatt at E6 bygges slik som foreslått.
  - d) I og med at E6 utbygging er utsatt noe i tid, og at en må forutsette noen år med byggetid, foreslås det nå at en vurderer en alternativ løsning. Det planlegges fremlagt en egen politisk sak vedrørende valg av løsning.
  - e) Bevilgning planlegges benyttet til enten kjøp av grunneiendom eller oppussing/innkjøp av lager/brakker på festet areal.
  - f) Dette er et fellesprosjekt for fagområdene kommunal veg, vannforsyning og avløp, der prosjektet planlegges finansiert med ca. en tredjedel fra hvert fagområde.
  - g) Uteseksjonen ved teknisk drift har, og vil ha et behov for nytt oppmøtested, garderober og lager. Dagens lokaliteter tilfredsstiller ikke krav iht. HMS-forskrift, og tiltak må iverksettes. Det arbeides med en samlokalisering av alle tre fagområdene, for å få en best mulig effektiv drift.
- 3) Kvål vest, avløp – prosjekt 6234
  - a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 5 000 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 2 200 000 i K-sak 80/14, Økonomi- og handlingsplan 2015 – 2018, og kr. 2 500 000 i K-sak 40/15, Tertialrapport 1/2015.

- c) Hensikten med prosjektet er todelt i den forstand at dette er et viktig vannforsyningsprosjekt og et nødvendig avløpsprosjekt. Det vises også til prosjekt 6019 – Kvål vest, vann.
  - d) Innenfor avløpsområdet skal det etableres en ny avløpspumpestasjon som skal pumpe spillvannet over til østsiden av Gaula. Spillvannet skal tilknyttes eksisterende overføringsledning til Melhus sentrum og videre til Høvringen avløpsrenseanlegg. Hovedhensikten med prosjektet er å sanere eksisterende slamavskiller, som blant annet behandler avløpet fra Eidsmo slakteri.
  - e) Prosjektet er stort sett ferdig prosjektert, og vil bli utlyst på anbud så snart alle grunneieravtaler foreligger.
- 4) Spillvannsledning, Ler – Kvål – prosjekt 6257
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 1 100 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 200 000 i K-sak 109/15, Økonomi- og handlingsplan 2016-2019 og kr. 150 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.
  - c) Det er gjennomført en mulighetsstudie der det er sett på dimensjonering av ledninger og om det er mulig å benytte eksisterende anlegg. Videre er det sett på alternative traseer, lengdeprofiler og vurdering av antall avløpspumpestasjoner. Alt dette i forhold til eksisterende E6 og jernbane, samt gammelelva. I tillegg er trase vurdert ut fra eksisterende bebyggelse og kjente planlagte boligområder.
  - d) Neste fase er å starte opp med et forprosjekt der valgt trase vurderes nærmere, mengder beregnes og kostnadsberegnes. En planlegger at en i 2017 vil starte opp med detaljprosjektering og få avtaler med grunneiere.
- 5) Avløpssanering Flårønning – prosjekt 6259
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 200 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 700 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.
  - c) Etter anbudsåpning, ser en at prosjektkostnaden blir noe høyere enn første kostnadsberegning, og det bes om en tilleggsbevilgning for prosjektet.
  - d) Prosjektet gjelder utskifting av en spillvannsledning på en strekning på ca. 100 meter grunnet tilbakeslag sommeren 2015. Strekningen det gjelder er fra fylkesvegen til Fremo, over tomte til gamle Flårønning og frem til E6.
- 6) Avløpssanering, Tranmælsvegen – prosjekt 6260
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 5 000 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 1 500 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.
  - c) Prosjektet er kommet inn i en detaljeringsfase, og planen er å komme i gang med utbyggingen i 2017.
  - d) Prosjekt 6260 samkjøres med prosjekt 6017 – vannforsyning Melhus sentrum øst/vest.
  - e) Prosjektet gjelder prosjektering og legging av ny spillvannsledning langs Tranmælsvegen, som i nord vil følge ny hovedvannledning østover ned mot Bagøya, og videre inn i Martin Tranmæls veg. Den nye spillvannsledningen skal erstatte eksisterende spillvannsledning som i dag har for lite fall og er i dårlig stand. Sammen med spillvannsledning, erstattes eksisterende overvannsledning i en strekning på 500 meter i Tranmælsvegen. Strekningen på 350 meter ned mot Bagøya, legges en ny spillvannsledning sammen med ny hovedvannledning.
  - f) Tilbakeslag sommeren 2015 gjør at denne strekningen prioriteres noe. Samtidig med forsering av utbygging av ny hovedforsyning til Melhus sentrum, ser en muligheter for å kombinere disse to prosjektene slik at disse kan gjennomføres samtidig.
  - g) Spillvannsledningen er hovedavløpet fra Brekktrøa og Olastubakken.
- 7) Avløpssanering, Lykkjvegen, Ler – prosjekt 6261
- a) Tilleggsbevilgning for 2017 – kr. 500 000,-.
  - b) Det er tidligere bevilget kr. 1 500 000 i K-sak 71/16, Tertialrapport 1/2016.

- c) Ny kostnadsberegning gir et estimat på en total kostnad på ca. 3 mill. for vann- og avløpsanlegget. Det vises også til vannledning, Lykkjvegen – prosjekt 6037.
  - d) Detaljprosjektering er igangsatt og det planlegges gjennomført anleggsarbeider sommeren 2017, for å reduseres risikoen med konflikt i forhold til skoleveg.
  - e) Prosjektet ble igangsatt med bakgrunn i tilbakeslag i kjellere, og en konstatering fra TV-kontroll at eksisterende ledninger er i svært dårlig forfatning. Samtidig med at den kommunale vegen er i oppløsning og at tiltak på denne må prioriteres, er det valgt å fremskynde rehabilitering av ledningsanlegget opp Lykkjvegen. Omfanget av prosjektet er utskifting av vannledning samtidig med utskifting av eksisterende spillvann- og overvannsledninger på en strekning på 300 meter.
- 8) Sanering Moavegen, Kvål
- a) Bevilgning – kr. 200 000,-.
  - b) Prosjektet omfatter sanering av en fellesledning fra Vassfjellvegen til Gaula som krysser Moavegen, jernbanelinjen og E6. Strekningen er på ca. 520 meter, og fører både urensset spillvann og overvann ut i resipienten.
  - c) Hensikten med prosjektet er å frakoble og videreføre alle tilknytninger med spillvann, slik at ledningen vil ha en funksjon som ren overvannsledning.
  - d) Omfanget av prosjektet er ikke avklart, men vil avklares i første fase som vil bli en forstudie og et forprosjekt.
  - e) Det forutsettes en tilleggsbevilgning etter at omfanget og kostnadene av prosjektet er mer avklart. Prosjektet planlegges gjennomført i 2018, og har et foreløpig kostnadsestimat på kr. 1,5 mill.
- 9) Avløpsanlegg, Øvre Lyngen
- a) Bevilgning – kr. 200 000,-.
  - b) Prosjektet gjelder legging av ny vann- og spillvannsledning fra Lyngen høydebasseng og opp til bebyggelsen ovenfor.
  - c) Hensikten med prosjektet er å forsyne boligene med nok og godt drikkevann, samtidig med at en kan få sanert flere dårlige private avløpsanlegg.
  - d) Omfanget av prosjektet er ikke avklart, men vil avklares i første fase som vil bli en forstudie og et forprosjekt.
  - e) Det forutsettes en tilleggsbevilgning etter at omfanget og kostnadene av prosjektet er mer avklart. Prosjektet planlegges gjennomført i 2018, og har et foreløpig kostnadsestimat på kr. 1,5 mill.

0.7 Netto rammer 2017-20

Under følger en oversikt som viser endringer netto budsjett til den enkelte virksomhet i Melhus kommune fordelt på rammeområder samt en oversikt som viser hvilke overordnede utgifter og inntekter Melhus kommune har og utviklingen i disse basert på forutsetningene i pkt. 01. Dette synliggjøres på rammeområde 9. I oversikten inngår virksomheten Kultur og fritid i økonomisk forstand på rammeområde 2, mens den i tekstdelen nedfor og ellers tilhører rammeområde 4. Fra og med 2015 er ansvarsområde Folkehelse flyttet over fra rammeområde 3 til rammeområde 1. Dette etter påtrykk fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag om å synliggjøre Folkehelse som en overordnet oppgave i kommunen.

Rammeområde 1						
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10000 Rådmannsteamet		6 177	5 364	5 355	5 347	5 340
	Uttrekk Næringssejef	-894				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-9				
	Generell innsparing	-4	-4	-4		
	Lønnsoppgjør 2016	93				
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-4	-4	-7	-15
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-1			
	Sum Rådmannsteamet	5 364	5 355	5 347	5 340	5 325
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10010 Utviklingsseksjonen		7 373	8 289	8 302	9 065	9 055
	Lønnsoppgjør 2015	66				
	Tilførsel fra næring	720				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-14				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	151	31			
	Kjøp av tjenester til kommunal planlegging			775		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-6	-6	-10	-23
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-7			
	Sum Utviklingsseksjonen (Utviklingsjenesten)	8 289	8 302	9 065	9 055	9 032
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10015 IKT- og serviceseksjonen		15 026	15 440	16 247	16 229	16 210
	Reduserte leieinntekter knyttet til serverrommet i Rådhuset fra 1. august 2016	125	175			
	Lønnsoppgjør 2015					
	Lønnsoppgjør 2016	21				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-21				
	Økte utgifter bredbåndsaksess til Korsvegen og Flå	156				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	139	38			
	Økt bemanning arkivfunksjon		625			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-12	-12	-19	-43
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-14			
	Sum IKT- og serviceseksjonen	15 440	16 247	16 229	16 210	16 167
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10020 Økonomiseksjonen		7 184	7 316	7 336	7 325	7 316
	Lønnsoppgjør 2015	27				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-19				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	130	43			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-5	-5	-9	-20
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-13			
	Sum Økonomiseksjonen	7 316	7 336	7 325	7 316	7 296
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10030 Personal- og lønnsseksjonen		8 341	8 781	10 325	10 311	10 298
	Lønnsoppgjør 2015	77				
	Tilførsel fra næring	174				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-13				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	208	58			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-10			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-8	-8	-13	-29
	Netto tilførsel feriepenger av sykepenger		1 510			
	Sum Personal- og lønnsseksjonen	8 781	10 325	10 311	10 298	10 269
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10040 Politikk		6 441	6 858	7 573	6 862	7 553
	Kommunevalg	-675			700	-700
	Stortingsvalg		700	-700		
	Reduserte utgifter KLP folkevalgte fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-7				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	968				
	Lønnsoppgjør 2016 Stortingspolitikerlønn	137				
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-4			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-5	-5	-9	-19
	Eldrerådet - arrangement		30			
	Sum Politikk	6 858	7 573	6 862	7 553	6 834
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
10500 Folkehelse		14 905	16 563	17 279	17 593	17 904
	Interkommunal legevakt	503	500	182	182	182
	Økt basistilskudd som følge av pris- og befolkningsvekst	140	150	150	150	150
	Lønnsoppgjør 2015	2				
	Ferievikar sykehjemslege i 5 uker	50				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-9				
	Økte utgifter miljørettet helsevern	105	85			
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør/Økt basistilskudd fastleger	738				
	Lønnsoppgjør 2016	134	3			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-12	-12	-21	-46
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-3			
	Sum Folkehelse	16 563	17 279	17 593	17 904	18 190
	Sum Rammeområde 1	68 611	72 415	72 730	73 674	73 111

Rammeområde 2

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20010	Brekås skole	16 004	16 129	15 983	15 965	15 945
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-51				
	Tideling buffer grunnskole (lite utbytte)	-237				
	Språklige minoriteter vår 2015	-204				
	Lønnsoppgjør 2015	66				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-7				
	Språklige minoriteter høst 2015	-143				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	-135				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	35				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	146	410			
	Språklige minoriteter vår 2016	222	-222			
	Korrigert tideling elever med særskilte behov 2016	57	-57			
	Lønnsoppgjør 2016	238	125			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-137			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		-63			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-37			
	Språklige minoriteter høst 2016	146	-146			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-12	-12	-20	-45
	Sum Brekkåsen skole	16 129	15 983	15 965	15 945	15 900
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20020	Gimse skole	20 784	21 161	21 259	21 236	21 209
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-46				
	Tideling buffer grunnskole (lite utbytte)	-112				
	Språklige minoriteter vår 2015	-292				
	Lønnsoppgjør 2015	86				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-17				
	Språklige minoriteter høst 2015	-122				
	Elevtallsendringer fra 2015-2016	-410				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	237				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	45				
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	190	552			
	Språklige minoriteter vår 2016	347	-347			
	Lønnsoppgjør 2016	288	154			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-143			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		130			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-35			
	Språklige minoriteter høst 2016	190	-190			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-16	-16	-27	-59
	Sum Gimse skole	21 161	21 259	21 236	21 209	21 150
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20030	Høyeggen skole	20 990	22 553	22 369	21 711	21 231
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-64				
	Endring elever med særskilte behov 2014-2015			-313	-223	
	Tideling buffer elevtallsvekst-elev med store og sammensatte vansker			-321	-229	
	Språklige minoriteter vår 2015	-304				
	Lønnsoppgjør 2015	84				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-10				
	Språklige minoriteter høst 2015	-132				
	Elevtallsendringer fra 2015-2016	820				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	94				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	52				
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	204	607			
	Språklige minoriteter vår 2016	307	-307			
	Korrigert tideling elever med særskilte behov 2016	86	-86			
	Lønnsoppgjør 2016	297	160			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-199			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		-174			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-26			
	Språklige minoriteter høst 2016	135	-135			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-17	-17	-28	-63
	Sum Høyeggen skole	22 553	22 369	21 711	21 231	21 168

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20040	Rosmølen skole og barnehage	19 400	19 781	18 534	18 180	18 155
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-19				
	Spes.ped FØ vår 2015	-321				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-51				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-32				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-106				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-68				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-87				
	Språklige minoriteter vår 2015	-30				
	Lønnsoppgjør 2015	97				
	Tildeling buffer grunnskole høst (lle eller intet)	-200				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-29				
	Spes.ped FØ høst 2015	-581				
	Språklige minoriteter høst 2015	-79				
	Spes.ped FØ vår 2016	813	-813			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	122	-122			
	Elevtallsendringer fra 2015-2016	-410				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	178				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	20				
	Endring i antall barn pr. 01.08.2015	-267				
	Tildeling buffer grunnskole høst (lle eller intet)	280	-280			
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2015	-44				
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2016	43	-43			
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Endring i antall barn pr.15.12.15	-150	150			
	Spes.ped FØ høst 2016	530	-530			
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	85	239			
	Språklige minoriteter vår 2016	97	-97			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016	189	-189			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	70	-70			
	Lønnsoppgjør 2016	303	162			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-120			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016, jf. Flå	-10	10			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		528			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		-234			
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-44			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-60			
	Språklige minoriteter høst 2016	46	-46			
	Tildeling buffer spes. ped fo vår 2017		332	-332		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-15	-15	-25	-55
	Sum Rosmølen skole og barnehage	19 781	18 534	18 180	18 155	18 100
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20050	Flå skole og barnehage	16 617	16 621	17 315	17 197	17 177
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-22				
	Spes.ped FØ vår 2015	-222				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-55				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-139				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-37				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-107				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-101				
	Språklige minoriteter vår 2015	-102				
	Lønnsoppgjør 2015	88				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-29				
	Spes.ped FØ høst 2015	-112				
	Språklige minoriteter høst 2015	-20				
	Spes.ped FØ vår 2016	156	-156			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	141	-141			
	Elevtallsendringer fra 2015-2016	-410				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	231				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	22				
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2015	-31				
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2016	32	-32			
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Endring i antall barn pr.15.12.15	-78	77			
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	87	249			
	Språklige minoriteter vår 2016	27	-27			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016	-92	92			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	103	-103			
	Lønnsoppgjør 2016	408	164	-53		
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-85			
	Elevtallsendringer fra 2016-2017		410			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016, jf. Rosmølen	10	-10			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		763			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		81			
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2017		47	-47		
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-60			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-46			
	Språklige minoriteter høst 2016	30	-30			
	Endring i antall barn pr. 01.08.2016	-105	-147			
	Spes.ped fo høst 2016	295	-295			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-12	-12	-20	-45
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid 2016	39	-39			
	Sum Flå skole og barnehage	16 621	17 315	17 197	17 177	17 132

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20060	Lundamo skole og barnehage	20 317	21 758	21 665	21 205	21 178
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-26				
	Spes.ped FØ vår 2015	-228				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-76				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-48				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-167				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-90				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-132				
	Ekstra tilskudd til spes.ped FØ vår 2015	-146				
	Lønnsoppgjør 2015	98				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-36				
	Spes.ped FØ høst 2015	-332				
	Spes.ped FØ vår 2016	465	-465			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	185	-185			
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	135				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	22				
	Tideling fra buffer grunnskole (lite utbytte)	-125				
	Endring i antall barn pr. 01.08.2015	100				
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2015	-82				
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2016	83	-83			
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Endring i antall barn pr.15.12.15	87	-87			
	Spes.ped FØ høst 2016	200	-200			
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	92	274			
	Korrigert tideling elever med særskilte behov 2016	96	-96			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	130	-130			
	Økte utgifter ressurskrevende brukere	264	226			
	Lønnsoppgjør 2016	295	159			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-90			
	Elevtallsendringer fra 2016-2017		-410			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		978			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		207			
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2017		94	-94		
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-81			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-53			
	Språklige minoriteter høst 2016	26	-26			
	Endring i antall barn pr. 01.08.2016	89	125			
	Spes.ped fe høst 2016	491	-491			
	Tideling buffer spes. ped fe vår 2017		343	-343		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-16	-16	-27	-59
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2016	78	-78			
	Sum Lundamo skole og barnehage	21 758	21 665	21 205	21 178	21 119
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20070	Hovin skole og barnehage	18 998	20 234	20 224	19 886	19 861
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-20				
	Spes.ped FØ vår 2015	-288				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-69				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-46				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-174				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-47				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-132				
	Lønnsoppgjør 2015	94				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-37				
	Spes.ped FØ høst 2015	-446				
	Spes.ped FØ vår 2016	624	-624			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	185	-185			
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	20				
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Endring i antall barn pr.15.12.15	-14	14			
	Spes.ped FØ høst 2016	400	-400			
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	82	250			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	120	-120			
	Lønnsoppgjør 2016	251	132			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-79			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		900			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		87			
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2017		50	-50		
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-76			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-51			
	Språklige minoriteter høst 2016	64	-64			
	Endring i antall barn pr. 01.08.2016	245	343			
	Spes.ped fe høst 2016	388	-388			
	Tideling buffer spes. ped fe vår 2017		265	-265		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-15	-15	-25	-55
	Rammeekning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2016	42	-42			
	Sum Hovin skole og barnehage	20 234	20 224	19 886	19 861	19 806

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20080	Gåsbakken skole og barnehage	9 172	9 710	9 475	9 462	9 450
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-5				
	Spes.ped FØ vår 2015	-106				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-15				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-12				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-52				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-111				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-34				
	Lønnsoppgjør 2015	40				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-15				
	Spes.ped FØ høst 2015	-228				
	Språklige minoriteter høst 2015	-65				
	Spes.ped FØ vår 2016	319	-319			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	48	-48			
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	10				
	Endring antall barn pr. 01.08.2015	250				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Endring i antall barn pr.15.12.15	118	-118			
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	39	118			
	Språklige minoriteter vår 2016	91	-91			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016	86	-86			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	40	-40			
	Lønnsoppgjør 2016	118	56			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-43			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		303			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		121			
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-21			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-25			
	Språklige minoriteter høst 2016	26	-26			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-7	-7	-12	-27
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2016	2	-2			
	Sum Gåsbakken skole og barnehage	9 710	9 475	9 462	9 450	9 423
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20090	Eid skole og barnehage	18 852	22 359	21 208	20 999	20 972
	Økning i SFO prisene fra 2013 til 2014 med 4 pst., deretter 3,5 pst. pr. år	-18				
	Spes.ped FØ vår 2015	-110				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-9				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-25				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-8				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-87				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-23				
	Ekstra tildeling spes.ped FØ 2015	-636				
	Lønnsoppgjør 2015	76				
	Innlemming av Regnbuen barnehage fra og med august 2015	2 490				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-23				
	Språklige minoriteter høst 2015	-44				
	Spes.ped FØ vår 2016	516	-516			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	111	-111			
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	-10				
	Ny naturfagstime 5-7 trinn, høsten 2016	14				
	Nedsatt funksjonsevne Regnbuen barnehage høst 2015	-56				
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2015	-7				
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2016	8	-8			
	Tildeling buffer grunnskole vår 2016 (lite eller intet)	39	-39			
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Økt lærertetthet 1-4 klasse	59	159			
	Språklige minoriteter vår 2016	48	-48			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016	73	-73			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	73	-73			
	Lønnsoppgjør 2016	330	179			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-160			
	Elevtallsendringer fra 2016-2017		-410			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		548			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		81			
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-48			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-61			
	Språklige minoriteter høst 2016	84	-84			
	Spes.ped fe høst 2016	645	-645			
	Tildeling buffer spes. ped fe vår 2017		186	-186		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-16	-16	-27	-60
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2016	4	-4			
	Sum Eid skole og barnehage	22 359	21 208	20 999	20 972	20 912

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20100	Gimse ungdomsskole	26 556	26 912	25 733	25 705	25 671
	Språklige minoriteter vår 2015	-204				
	Lønnsoppgjør 2015	150				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-7				
	Språklige minoriteter høst 2015	-150				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	-189				
	Generell innsparing	-8	-8	-8		
	Språklige minoriteter vår 2016	220	-220			
	Lønnsoppgjør 2016	364	199			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-264			
	Elevtallsendringer fra 2016-2017		-410			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		-250			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-25			
	Språklige minoriteter høst 2016	181	-181			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-20	-20	-34	-75
	Sum Gimse ungdomsskole	26 912	25 733	25 705	25 671	25 596
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20110	Lundamo ungdomsskole	16 375	15 494	14 521	14 503	14 484
	Språklige minoriteter vår 2015	-131				
	Lønnsoppgjør 2015	78				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-5				
	Språklige minoriteter høst 2015	-53				
	Elevtallsendringer fra 2015-2016	-820				
	Endring elever med særskilte behov 2015-2016	-316				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Språklige minoriteter vår 2016	69	-69			
	Korrigert tildeling elever med særskilte behov 2016	80	-80			
	Lønnsoppgjør 2016	201	103			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-136			
	Elevtallsendringer fra 2016-2017		-410			
	Endring elever med særskilte behov 2016-2017		-293			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-47			
	Språklige minoriteter høst 2016	23	-23			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-12	-12	-19	-43
	Sum Lundamo ungdomsskole	15 494	14 521	14 503	14 484	14 441
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20120++	Nedre Melhus barnehager	41 376	43 460	42 741	41 822	41 770
	Spes.ped FØ vår 2015	-1 735				
	Økt makspris barnehage, inntrekk	-276				
	Utsatt makspris barnehage 01.05.2015	-167				
	Nedsatt funksjonsevne vår 2015	-623				
	Endring i antall barn pr. 15.12.14	-375				
	Nedsatt funksjonsevne høst 2015	-463				
	Ekstra tilskudd til spes.ped FØ vår 2015	-75				
	Spes.ped FØ høst 2015	-156				
	Lønnsoppgjør 2015	277				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-117				
	Spes.ped FØ høst 2015	-1 843				
	Spes.ped FØ vår 2016	2 580	-2 580			
	Nedsatt funksjonsevne vår 2016	648	-648			
	Endring i antall barn pr. 01.08.2015	71				
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2015	-343				
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2016	428	-428			
	Generell innsparing	-9	-9	-9		
	Endring i antall barn pr. 15.12.15	199	-199			
	Spes.ped FØ høst 2016	670	-670			
	Tilleggsbevilgning Presttrea barnehage	98	-98			
	Nedsatt funksjonsevne høst 2016	444	-444			
	Lønnsoppgjør 2016	709	400			
	Fordeling spesialpedagogisk hjelp og midler barn med nedsatt funksjonsevne		5 389			
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid vår 2017		429	-429		
	Økt makspris barnehage 2017, inntrekk		-276			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-153			
	Endring i antall barn pr. 01.08.2016	122	171			
	Spes.ped fe høst 2016	1670	-1 670			
	Tildeling buffer spes. ped fe vår 2017		450	-450		
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-31	-31	-52	-115
	Rammeøkning barnehager øko. moderasjon og gratis kjernetid høst 2016	351	-351			
	Sum Nedre Melhus barnehager	43 460	42 741	41 822	41 770	41 655

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
20300	Kultur- og fritid	17 764	18 061	18 519	18 750	18 297
	Nordiske barnekulturdager, arrangeres hvert 3. år av Melhus kommune	-250		250	-250	
	Lønnsoppgjør 2015					
	Lønnsoppgjør 2015	63				
	Registrering av Kulturminner	180			-180	
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-39				
	Barnehagebibliotek/språkstyrking	70				
	Innlemming av utgifter knyttet til ung i jobb	51				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	228	120			
	Tilskudd til Frivillig sentral - fra øremerket tilskudd til rammetilskudd		365			
	Inntrekk feriepengar av sykepengar		-28			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-13	-13	-23	-50
	Kultur- og idrettsstipend		20			
	Sum Kultur- og fritid	18 061	18 519	18 750	18 297	18 247
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29992	Den kulturelle skolesekken	85	85	85	85	85
	Sum Den kulturelle skolesekken	85	85	85	85	85
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29993	Kompetanseutv.midler , barnehag	600	600	600	600	600
	Styrking kompetanseheving barnehager					
	Sum Kompetanseutv.midler , barnehag	600	600	600	600	600
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29994	Spes.ped. FØ	-279	-2 791	-1 215	-1 215	-1 215
	Økte utgifter jf. 1. tertial 2013	-650	1 150	1 150	1 150	1 150
	Økte utgifter jf. 2. tertial 2015	929	1 065	1 065	1 065	1 065
			576			
	Sum Spes.ped. FØ	0	0	1 000	1 000	1 000
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29995	Barnehager	0	0	0	0	0
	Avsetning nedsatt funksjonsevne private barnehager	580	650	650	650	650
	Kjøp av tjenester andre kommuner	1 800	1 650	1 650	1 650	1 650
	Refusjon andre kommuner	-1 000	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350
	Tilskudd private barnehager	30 300	30 000	30 750	31 519	32 307
	Søskenmoderasjon private barnehager	370	400	400	400	400
	Økonomisk moderasjon private barnehager	100	300	300	300	300
	Nedsatt funksjonsevne private barnehager	525				
	Nye småbarnsplasser økning i forhold til høst 2016, 9, 32, 55 og 74	317	4 035	8 492	12 434	15 459
	Sum Barnehager	32 992	35 685	40 892	45 603	49 416

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29996	Skyss	5 230	8 230	10 050	10 050	10 050
	Økte utgifter utenom ordinær skoleskyss	3000				
	Skoleskyss - sikringskjøring overført til R2		1820			
	Sum skoleskyss	8 230	10 050	10 050	10 050	10 050
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
29999	Rådmannen ramme 2	0	0	0	0	0
	Forsikring elver	72	90	90	90	90
	Lisenser sentrale dataprogrammer mv.	48	90	90	90	90
	PC innkjøp -oppgradering	610	610	610	610	610
	Kjøp av tjenester fra andre kommuner - fosterhjembaserte	1 991	4 500	4 500	4 500	4 500
	Kjøp av tjenester fra private, eks. Øya u.skole spes. Ped	240	240	240	240	240
	Refusjon fra andre kommuner	-1 300	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
	Øremerket statstilskudd knyttet til økt lærertetthet 1-4 klasse	-983	-2 360	-2 360	-2 360	-2 360
	Øremerket statstilskudd knyttet til økt lærertetthet 1-4 klasse økning budsjettforliket		-1 541	-1 541	-1 541	-1 541
	Buffer Grunnskole (elevtallsvekst)		1 500	3 000	4 500	6 000
	Avsetning til språklige minoriteter	-139	2 240	2 240	2 240	2 240
	Buffer Grunnskole (lite utbytte)	1 494	952	952	952	952
	Tidlig innsats		0	0	0	0
	Sum Rådmannen ramme 2	2 033	5 321	6 821	8 321	9 821
	Sum Rammeområde 2	318 172	321 287	326 070	331 059	335 621

Rammeområde 3

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
31000++	Nedre Melhus helse- og omsorg	75 318	78 541	76 900	76 825	76 729
	Lønnsoppgjør 2015	335				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-129				
	Generell innsparing	-18	-18	-18		
	Gratis Trygghetsalarm	143	143			
	Lønnsoppgjør 2016	891	495			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-204			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-57	-57	-96	-213
	Overføring fra Rådmannen ramme 3	2 000	-2 000			
	Sum Nedre Melhus helse- og omsorg	78 541	76 900	76 825	76 729	76 516
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
32000++	Horg/Flå helse- og omsorg	47 507	50 176	49 840	49 851	49 852
	Lønnsoppgjør 2015	253				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-83				
	Videreføring av 50 pst. stilling som kreftkoordinator	47	63	63	63	
	Generell innsparing	-15	-15	-15		
	Gratis Trygghetsalarm	75	75			
	Økte utgifter ressurskrevende brukere	1100				
	Lønnsoppgjør 2016	655	375			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-160			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-37	-37	-62	-138
	Overføring fra Rådmannen ramme 3	637	-637			
	Sum Horg/Flå helse- og omsorg	50 176	49 840	49 851	49 852	49 714
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
33000++	Hølanda helse- og omsorg	20 863	21 168	21 221	21 199	21 172
	Lønnsoppgjør 2015	81				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-28				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Gratis Trygghetsalarm	32	32			
	Lønnsoppgjør 2016	226	119			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-76			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-16	-16	-27	-59
	Sum Hølanda helse- og omsorg	21 168	21 221	21 199	21 172	21 113
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
34000++	Bo- og avlastning	71 968	80 277	80 577	80 500	80 406
	Økte lønnsutgifter	-125				
	Økte utgifter åpning av Lensmannsgården 1. januar 2016	6 452				
	Lønnsoppgjør 2015	261				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-139				
	Generell innsparing	-18	-18	-18		
	Økte utgifter ressurskrevende brukere	1000				
	Lønnsoppgjør 2016	878	499			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-121			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-59	-59	-94	-226
	Sum Bo- og avlastning	80 277	80 577	80 500	80 406	80 180
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
39006	Utskrivningsklare pasienter samhandlingsreformen	2 346	2 346	2 346	2 346	2 346
	Sum Utskr. pasienter samarbeidsreformen	2 346	2 346	2 346	2 346	2 346
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
39007	Øyeblikkelig hjelp	0	3 617	3 617	3 617	3 617
	Utgifter, hele bevilgningen på 1,2 mrd. kroner er overf. Til rammet.	3 617				
	Sum Øyeblikkelig hjelp	3 617	3 617	3 617	3 617	3 617
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
39999	Rådmannen ramme 3	-302	2 740	4 515	3 740	3 040
	Brakerstyrt personlig assistent	635				
	Ekstern gjennomgang av pleie- og omsorgssektoren	-700				
	Innlemning av utgifter knyttet til ung i jobb	470				
	Opptreppingsplan habilitering og rehabilitering		300			
	Ekstern gjennomgang av Bo- og avlastning og Rus/psykiatri		775	-775		
	Pilotprosjekt hverdagsrehabilitering		700		-700	
	Sum Rådmannen ramme 3	103	4 515	3 740	3 040	3 040
	Sum Rammeområde 3	236 229	239 017	238 079	237 163	236 527

Rammeområde 4

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
40000-41999	Familie og forebygging	67 879	69 702	71 087	71 018	70 925
	Økt rammetilskudd til styrking av helsesatsjons- og skolehelsetjenesten	905	241			
	Lønnsoppgjør 2015	165				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-72				
	Generell innsparing	-17	-17	-17		
	Økt avlønning støttekontakter	150	150			
	Økt rammetilskudd rusomsorgen		900			
	Lønnsoppgjør 2016	691	244			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-81			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-52	-52	-93	-192
	Sum Familie og forebygging	69 702	71 087	71 018	70 925	70 733
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
40200	Aktivitet og bevegelse	7 601	7 867	7 815	7 807	7 797
	Lønnsoppgjør 2015	36				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-15				
	Generell innsparing	-2	-2	-2		
	Økte utgifter HELFO - Fysioterapi i utlandet	76				
	Prijustering av driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter	65	66			
	Lønnsoppgjør 2016	107	49			
	Økte egenandeler knyttet til kommunalt ansatte fysioterapeuter		-150			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-9			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-6	-6	-10	-22
	Sum Aktivitet og bevegelse	7 867	7 815	7 807	7 797	7 775
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
40300++	Læring og tilrettelagt arbeid	12 117	12 413	12 392	12 377	12 364
	Lønnsoppgjør 2015	80				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-21				
	Generell innsparing	-7	-7	-7		
	Lønnsoppgjør 2016	244	125			
	Redusert pensjonssats SPK fra 11,55% til 10,25%		-86			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-45			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-8	-8	-13	-30
	Sum Læring og tilrettelagt arbeid	12 413	12 392	12 377	12 364	12 334
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
49999	Rådmannen ramme 4	0	0	0	0	0
	Sum Rådmannen ramme 4	0	0	0	0	0
	Sum Rammeområde 4	89 982	91 294	91 202	91 086	90 842

Rammeområde 5

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
50000++	Arealforvaltning	7 924	8 110	8 093	8 081	8 071
	Lønnsoppgjør 2015	8				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-13				
	Generell innsparing	-6	-6	-6		
	Lønnsoppgjør 2016	198	12			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-18			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-6	-6	-10	-23
	Sum Arealforvaltning	8 110	8 093	8 081	8 071	8 048
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
53000++	Teknisk drift	11 223	12 237	10 343	10 335	10 335
	Økte utgifter vinterbrøyting	650				
	Lønnsoppgjør 2015	16				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-9				
	Generell innsparing	-8	-8	-8		
	Reduserte energitgifter 2017		-70			
	Lønnsoppgjør 2016	105	27			
	Skoleskyss - sikringskjøring overført til R2		-1820			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-22			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016					
	Overføring fra Bygg- og eiendom til Teknisk drift driftslederressurs brøyting/kunstgress	259				
	Sum Teknisk drift	12 237	10 343	10 335	10 335	10 335
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
55000	Bygg og eiendom	39 941	42 503	41 701	39 939	39 738
	Reduserte leieinntekter knyttet til serverrommet i Rådhuset fra 1. august 2016	28	40			
	Lønnsoppgjør 2015	159				
	Innlemming av Regnbuen barnehage fra og med august 2015	390			200	282
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-88				
	Økte fdv utgifter jf. utvidelse av Høyeggen skole	99	139			
	Redusert momskompensasjon knyttet til ikke tilrettelagte utleieboliger	200				
	Innlemming av utgifter knyttet til ung i jobb	120				
	Generell innsparing	-10	-10	-10		
	Økte utgifter vinterbrøyting	350				
	Reduserte energitgifter 2017		-800			
	Justering av nettorammen knyttet til kjøp og salg av boliger	-175				
	Justering av nettoramme knyttet til ny idrettshall på Flå, 914 m2 og skole 387 m2	762	1067			
	Lønnsoppgjør 2016	986	88			
	Boligsosialt kompetansetilskudd		47			
	Justering av husleiesatser til gjengs leie		-1105	-1711	-333	-592
	Økte husleieinntekter nye brannstasjoner		-140			
	Inntrekk feriepenger av sykepenger		-86			
	Generell innsparing vedtatt i desember 2016		-41	-41	-68	-151
	Overføring fra Bygg- og eiendom til Teknisk drift driftslederressurs brøyting/kunstgress	-259				
	Sum Bygg og eiendom	42 503	41 701	39 939	39 738	39 277
	Sum Rammeområde 5	62 850	60 136	58 355	58 143	57 659

Rammeområde 6						
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6000 Revisjon Midt Norge IKS	1 083	1 138	1 172	1 231	1 293
	Prisvekst 2016-2020	55	34	59	62	65
	Sum Vestre revisjonsdistrikt	1 138	1 172	1 231	1 293	1 358
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6005 Sekretariat for kontrollutvalget	342	350	360	371	382
	Prisvekst 2016-2020	8	10	11	11	11
	Sum Sekretariat kontrollutvalget	350	360	371	382	393
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6010 Arbeidsgiverkontrollen	665	735	801	838	875
	Prisvekst 2016-2020	70	66	37	37	38
	Sum Arbeidsgiverkontrollen	735	801	838	875	913
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6030 Melhus kirkelig fellesråd	8 050	8 418	8 488	8 488	8 488
	Lønnsoppgjør 2015	69				
	Netto reguleringspremie 2015	-57				
	Netto reguleringspremie 2016	171				
	Lønnsoppgjør 2016	185	70			
	Sum Melhus kirkelig fellesråd	8 418	8 488	8 488	8 488	8 488
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6040 Andre religiøse formål	160	295	295	295	295
	Økning	135				
	Sum Andre religiøse formål	295	295	295	295	295
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6050 Driftstilskudd Prestegårdslåna	100	100	100	100	100
	Sum Driftstilskudd Prestegårdslåna	100	100	100	100	100
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6051 Drift av gamle Hovin	25	25	65	25	25
	Gamle Hovin prosjekt bakerovn		40	-40		
	Sum drift av gamle Hovin	25	65	25	25	25
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6060 Gaula Natursenter	250	250	250	250	250
	Sum Gaula Natursenter	250	250	250	250	250
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6062 Vertskommunesamarbeid, Rovdyr	30	30	30	30	30
	Sum Gaula Natursenter	30	30	30	30	30
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6090 Gauldal Brann og redning IKS	11 764	13 356	13 830	14 328	14 721
	Prisvekst 2016-2019	390	474	498	393	471
	Midler avsatt til etterutdanning av deltidsbrannpersonell					
	Økt bidrag f. ny eierbrøk fra 63,2 pst. til 70 pst. fra 2016	1 202				
	Sum Brann og redning IKS	13 356	13 830	14 328	14 721	15 192
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6095 Trondheimsregionen	395	409	424	438	454
	Prisjustering	14	14	15	15	16
	Sum Trondheimsregionen	409	424	438	454	470
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6097 Tilskudd til 17. mai Nedre Melhus	20	20	20	20	20
	Tilskudd					
	Sum tilskudd 17. mai Nedre Melhus	20	20	20	20	20
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6098 Tilskudd til Næringsforeningen i Tr.reg.avd Melhus	150	150	150	150	150
	Tilskudd					
	Tilskudd til Næringsforeningen i Tr.reg.avd Melhus	150	150	150	150	150
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6099 Tilskudd til Fjøsfestivalen	60	0	0	0	0
	Tilskudd	-60				
	Tilskudd til Fjøsfestivalen	0	0	0	0	0
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Ansvarsnr.	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
	6098 Tilskudd til Sagauka	440	300	440	440	440
	Tilskudd	-140	140			
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-1				
	Tilskudd til Sagauka	300	440	440	440	440
	Sum Rammeområde 6	25 576	26 424	27 004	27 523	28 123

Rammeområde 9						
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9101	Skatt på inntekt og formue	-356 773	-376 736	-376 736	-376 736	-376 736
	Nominell skattevekst på årlig 2,7 pst. Lønn 2,7 (62,5%) og pris 2,7 (37,5%)			-10 172	-20 618	-31 347
	Endring Revidert Nasjonalbudsjett 2015					
	Oppdatert jf. modell av 23.02.2016	-1 877				
	Oppdatert jf. modell av 12.05.2016, jf. Revidert Nasjonalbudsjett 2016	-1 445				
	Oppdatert jf. modell av 10.10.2016, jf. Stastbudsjett 2017	-7 707				
	Sum Skatt på inntekt og formue	-367 802	-376 736	-386 908	-397 354	-408 083
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9102	Rammetilskudd	-444 598	-453 304	-454 763	-456 619	-456 075
	Basis skjønn fordeles av FMST	-1 400	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
	Kompensasjon for kommuner som taper mer emm 100 kr pr. innb. I IS	-700				
	Nominell vekst på årlig 2,7 pst. Lønn 2,7 (62,5%) og pris 2,7 (37,5%)			-12 279	-24 936	-37 948
	Redusert rammetilskudd statlige og private skoler			3 000	4 500	6 500
	Statliggjoring av skatteoppkreverrollen fom 1. juli 2016	-1 949				
	Oppdatert jf. modell av 23.02.2016	2 484				
	Oppdatert jf. modell av 12.05.2016, jf. Revidert Nasjonalbudsjett 2016	-246				
	Oppdatert jf. modell av 10.10.2016, jf. Stastbudsjett 2017	-1 314				
	Skjønntilskudd 2016	-1 300				
	Skjønntilskudd sikringstiltak ras	-750				
	Skjønntilskudd ressurskrevende tjenester	-3 500				
	Skjønntilskudd minoritetsspråkelige elever	-700				
	Redusert rammetilskudd pga uttrekk av tidlig innsats		509	509	509	509
	Sum Rammetilskudd	-453 973	-454 095	-464 833	-476 846	-488 314
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9201	Eiendomsskatt	-23 360	-22 265	-21 911	-21 911	-21 911
	Lønnsoppgjør 2015	3				
	Reduserte utgifter KLP fellesordningen fra 11,23 pst. til 10,98 pst.	-1				
	Redusert eiendomsskatt fra 2014 til 2015	485				
	Økt eiendomsskattegrunnlag bolig og fritid	-500				
	Redusert eiendomsskattegrunnlag Håen, Sama og Sokna kraftverk	1 100	350			
	Lønnsoppgjør 2016	8	5			
	Økt eiendomsskatt bolig, fritid og boligdel av l.eiendommer fra 2020					-10 000
	Sum Eiendomsskatt	-22 265	-21 911	-21 911	-21 911	-31 911
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9401	Konsesjonskraft	0	0	0	0	0
	Netto fortjeneste salg av konsesjonskraft	-920	-920	-920	-920	-920
	Overføring til bygg- og eiendom energi	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
	Overføring til teknisk drift gateløys	275	275	275	275	275
	Sum Konsesjonskraft	4 855	4 855	4 855	4 855	4 855
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9501	Generelle statstilskudd	0	0	0	0	0
	Reform 97, tilskudd investering	-1 120	-646	0	0	0
	Kompensasjon renter og avdrag h.plan eldre	-2 049	-2 019	-1 990	-1 960	-1 960
	Kompensasjon renter Skolepakke investeringer inkl. Lundamo b.	-1 257	-1 220	-1 132	-1 044	-1 044
	Statstilskudd ressurskrevende brukere	-49 306	-49 700	-49 700	-49 700	-49 700
	Justering statstilskudd ressurskrevende brukere 2. tertial 2016	-470				
	Rentekompensasjon Kirkebygg	-150	-150	-150	-150	-150
	Sum Generelle statstilskudd	-54 353	-53 735	-52 971	-52 854	-52 854
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9601	Renter og avdrag	0	0	0	0	0
	Leasing av Pc- er	600	600	600	600	600
	Avsetning tap på fordringer	100	100	100	100	100
	Økte fdv utgifter rente og avdragsutgifter ny Gimse barneskole og en spilleflate fra 2020					15 100
	Renter eksisterende og ny lån	42 171	41 414	44 268	43 649	44 467
	Til gode innlemming av Regnbuen barnehage	436				
	Reduksjon innlemming av Regnbuen barnehage	-436				
	Renter videreutlån	2 287	2 212	2 095	1 669	1 534
	Avdrag eksisterende og nye lån	55 899	58 082	60 399	63 991	67 461
	Interne renteutg. septikk	51	59	64	64	64
	Interne renteutg. avløp	318	226	117	117	117
	Interne renteutg. vann	165	125	87	87	87
	Renter bankinnskudd	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
	Renter kraftfond og næringsfond/tilfluktsromsko.	-100	-100	-100	-100	-100
	Renter formidlingslån	-2 073	-1 670	-1 611	-1 550	-1 488
	Renter andre fordringer.	-100	-100	-100	-100	-100
	Renter eksternt forvaltning	-5 350	-5 564	-5 596	-5 596	-5 596
	Sum renter og avdrag	91 968	93 384	98 323	100 931	120 246

(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9602 Aksjeutbytte		0	0	0	0	0
	Utbetaling fra ansvarlig lån 7,1 pst. av 750 mill. kroner på en eierandel på 14,8 pst.	-7 881	-7 881	-7 881	-7 881	-7 881
	Utbytte fra TrønderEnergi AS, forutsatt 45 mill. kroner	-6 776	-6 776	-6 776	-6 776	-6 776
	Korrigert utbytte i 1. tertial	1 807	6 776	6 776	6 776	6 777
	Korrigert utbytte jf. 33 mill. kroner i utbytte fra regnskap 2015 utbetalt i 2016	512				
	Sum Aksjeutbytte	-12 338	-7 881	-7 881	-7 881	-7 880
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9701 Kalkulatoriske utgifter og inntekter		0	0	0	0	0
	Kalkulatoriske avskrivninger, renter og andel fellesutgifter VA områdene	-22 852	-23 526	-26 144	-28 137	-30 776
	Kalkulatoriske avskrivninger, renter og andel fellesutgifter Arealforv.	-1 316	-1 316	-1 316	-1 316	-1 316
	Sum Kalkulatoriske utgifter og inntekter	-24 168	-24 842	-27 460	-29 453	-32 092
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9702 Avsetning lønnsoppgjør		22 253	16 473	25 379	39 471	54 051
	Avsetning lønnsoppgjør 2016-19 (Forutsetter en årslønnsvekst på 2,7 pst.)	14 953	13 500	14 092	14 580	15 120
	Kap. 4 2015	-2 786				
	Kirkelig fellesråd Reguleringspremie	-171				
	Folkevalgte og folkehelse	-1 706				
	HELFO - Fysioterapi i utlandet	-76				
	Redusert avsetning lønnsoppgjør	-2 868				
	Lønnsoppgjør 2016 Stortingspolitikerlønn	-137				
	Kap. 4 2016	-7887	-4 594			
	Kap 3 og 5	-1650				
	Redusert avsetning lønnsoppgjør og pensjon	-3 452				
	Effektivisering av driften					-2 500
	Sum Avsetning lønnsoppgjør	16 473	25 379	39 471	54 051	66 671
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9801 Disposisjonsfond		0	0	0	0	0
	Utbedring av Eggensvingen	100				
	Prosjektering gsv, Kvål	300				
	Bruk av disposisjonsfond	-300				
	Tilskudd til Gimse il, jf. 9 er kunstgressbane	1 491				
	Bruk av disposisjonsfond	-1 491				
	Avsetning skjennstilskudd 2016	1 300				
	Avsetning regnskapsoverskudd 2016	10 993				
	Støtte til Syria/Aleppo		100			
	Parkering Vassfjellet (Kvål)		200			
	Medfinansiering bredbåndsutbygging/mobildetekning		300	500	500	500
	Diverse trafikkisikring		1 500			
	Instrumentfond skolekorps		500	300		
	Avsetning kompetansecfond rammeområde 2		2 000	1 000		
	Lekeapperater skoler, barnehager		1 500			
	Bruk av disposisjonsfond		-1 354	-1 478		
	Avsetning til disposisjonsfond				1 422	822
	Sum Disposisjonsfond	12 393	4 746	322	1 922	1 322
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9802 Bundne driftsfond		100	100	100	100	100
	Sum Bundne driftsfond	100	100	100	100	100
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9803 Dekn./bruk av tidl. Års undersk./oversk.		0	0	0	0	0
	Bruk av regnskapsoverskudd fra 2015 i 2016	-10 993				
	Bruk av regnskapsoverskudd fra 2016 i 2017		-5 000			
	Sum Dekn./bruk av tidl. Års undersk./oversk.	-10 993	-5 000	0	0	0
(Tall i 1000-kr)		Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan	Øk.plan
Tjeneste	Tekst	2016	2017	2018	2019	2020
9804 Overføring fra drift til kapital		0	0	0	0	0
	Avvik formidlingslån	2 160	2 039	2 031	2 068	2 032
	Egenkapitalkrav KLP	2 244	3 122	3 422	3 722	4 022
	Justert egenkapitalkrav KLP 2016 ift budsjettet	580				
	Sum Overføring fra drift til kapital	4 984	5 161	5 453	5 790	6 055
	Sum Rammeområde 9	-815 119	-810 573	-813 439	-818 648	-821 884
	Sum Rammeområde 1-6	801 419	810 574	813 439	818 648	821 884
	Differanse	-13 699	0	0	0	0

0.8 Handlingsprogrammet 2017-2020

Kommunens handlingsprogram og ikke- økonomiske mål skal gjenspeile strategiene samfunnsdelen har pekt ut for å nå disse målene og prioritere hva som skal prioriteres høyest i kommende 4-årsperiode basert på vedtatte planer. Handlingsprogram og ikke-økonomiske mål skal også gjenspeile Kommunal planstrategi, som ble vedtatt av kommunestyret våren 2016. Planstrategien prioriterer plan- og utredningsoppgaver kommunen skal arbeide med i inneværende kommunestyreperiode.

Handlingsprogrammet skal også prioritere viktige ikke-økonomiske mål som skal gjennomføres for at kommunen skal kunne yte sine tjenester i tråd med gjeldende lover og forskrifter og krav fra overordna myndigheter og til en god kvalitet for brukerne i tråd med samfunnsutviklingen.

1 Rammeområde 1 - administrasjon, støtte og utvikling

1.1 Politikk

1.1.1 Området omfatter

Det sentrale politiske apparat, med ordfører, kommunestyre, formannskap og komiteer, d.v.s. de organer som skal utøve den demokratiske styringen av kommunen innenfor den ramme kommunelov og andre lover og pålegg setter.

Tjenester:

Godtgjørelse til politiske ledere, Tilskudd til politiske partier, Valg

1.1.2 Formål

Kommunestyret har det overordna ansvar for å fastsette mål og retningslinjer for den kommunale virksomhet og følge opp disse i kommunale planer og vedtak. Kommunestyret disponerer de kommunale ressurser og fordeler disse gjennom vedtak av økonomiplanen. Det politiske apparat, med oppnevnte styrer råd og utvalg skal vedta planer og avgjøre enkeltsaker på en effektiv og god måte og i tråd med gjeldende lover og forskrifter, retningslinjer, reglementer mv. Kommunestyret har gjennom administrasjonsutvalget det overordnede arbeidsgiveransvaret i kommunen.

1.1.3 Behov og utviklingstrekk

Plan- og bygningsloven gir føringer for hvordan kommunens planlegging skal utføres. Kommunestyret skal minst en gang i hver kommunestyreperiode utarbeide en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden, bl.a. om kommuneplanen skal revideres.

Kommunen skal ha en kommuneplan med en samfunnsdel og en arealdel. Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste overordnede plan. Den peker ut kommunens visjon og satsingsområder, og den skal også legge føringer for arealplanleggingen.

Samfunnsdelen til kommuneplanen ble vedtatt 21.10.09. Her har kommunestyret gitt retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i årene som kommer.

Politikerne skal arbeide for å følge opp de målsettinger og strategier som er nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel bl.a. innenfor viktige områder som bl.a. lokaldemokrati og brukermedvirkning, miljø, klima og energi, folkehelse og samfunnssikkerhet og beredskap.

Politikerne skal oppfylle målsetningene i vedtatte etiske retningslinjer, arbeidsgiverstrategi med mer.

1.1.4 Handlingsprogram

	Ikke- økonomiske mål og tiltak	2017	2018	2019	2020
1.1.01	Gjennomføre gjeldende planstrategi for kommunestyreperioden 2016 – 2019	X	X	X	
1.1.02	Utarbeide ny planstrategi for kommunestyreperioden 2020-2023				X
1.1.03	Implementere folkehelsearbeid- og forebygging i de politiske prosessene i kommunen (folkehelseforum)	X	X	X	X
1.1.04	Gjennomføre opplæring av nyvalgte politikere				X
1.1.05	Gjennomføre stortingsvalg i 2017	X			
1.1.06	Gjennomføre kommunevalg i 2019			X	
1.1.07	Vedta reguleringsplan for ny E6	X			

1.2 Sentraladministrasjonen

1.2.1 Området omfatter

Rådmann med seksjonene personal og lønn, utvikling-, IKT og service og økonomi, samt folkehelse, fellesutgifter sentraladministrasjon og innkjøp.

Tjenester: Administrasjon, Utviklingstjenesten, overordna plan og tilsyn, juridisk rådgivning, Informasjons og kommunikasjonsteknologi (IKT), Økonomiforvaltning, Personal- og lønnsområdet, Tillitsvalgte, Informasjon og kommunikasjon, Dokumentsenter, Kommuneoverlegen.

1.2.2 Ansvarsområde

Rådmannen og hans stab har ansvar for ledelse, overordna drift og samordning av hele organisasjonen. I tillegg ligger det medisinskfaglige ansvar i henhold til helseloven, det skolefaglige ansvar i henhold til opplæringsloven, overordnet kommunal- og økonomisk planlegging, personal- og lønnsområdet med realisering av arbeidsgiverstrategien, skatteinnkreving, regnskap og årsmelding, samt ansvar for fremleggelse og overordnet oppfølging av saker behandlet i politiske organ, digitalisering av tjenesteytingen i et samspill mellom organisasjon, prosesser og teknologi, samt utvikling og drift av kommunens IKT systemer for hele organisasjonen.

1.2.3 Status

For å øke fokus på arbeidet med helhetlig resultatstyring, vil vi restarte aktivitet knyttet til styring, kvalitet og internkontroll. Et mål er å forbedre kvalitet på våre tjenester og dokumentere utvikling og endring gjennom regelmessige målinger. Vi fortsetter bruken av metoden LEAN, som verktøy i utviklingsarbeidet.

Arbeidet med å utvikle en lederkultur med felles verdigrunnlag må videreføres, med fokus på økonomiforvaltning innenfor vedtatte rammer og å videreutvikle arbeidsgiverrollen hos lederne på den enkelte virksomhet.

Arbeidsgiverrollen og organisasjonsutvikling

Arbeidet med å videreutvikle godt leder- og medarbeiderskap med felles verdigrunnlag skal prioriteres på alle nivå i organisasjonen.

Implementering og realisering av arbeidsgiverstrategien i hele Melhus kommune som organisasjon vil være sentral i årene framover for at kommunen skal nå fastsatte mål. Arbeidsgiverstrategien skal synliggjøre forventninger og ansvar for både ledere og medarbeidere, slik at vi kan fremme kvalitet, effektivitet og nyskaping. Videre skal den bidra til godt arbeidsmiljø, god medvirkning og medbestemmelse i tråd med nøkkelveidene Dialog, Deltakelse og Delegering. Nødvendig og riktig kompetanse i forhold til oppgaver og utfordringer er også sentral.

Utvikling av godt lederskap vil skje i tråd med KS Guide til god ledelse for å videreutvikle mestringsorienterte ledere. Sentralt i dette arbeidet er lederutviklingen vi er inne i og ikke minst medarbeiderundersøkelsen KS 10-faktor, som starter høsten 2016, og oppfølgingsarbeidet som skal gjøres i alle virksomheter/enheter. Medarbeiderskapsutviklingen vil i stor grad skje gjennom oppfølging av medarbeiderundersøkelsen KS 10-faktor.

Digitalisering av tjenestene – fornye, forenkle, forbedre

Den teknologiske utviklingen vil fortsette i raskt tempo også mot 2020. Det offentlige står overfor forventninger om ”fornyning” og døgkontinuerlig drift av kommunale/offentlige tjenester.

Det forventes at brukerne skal møte en åpen, tilgjengelig og sammenhengende offentlig sektor som tilbyr helhetlige og fullstendige digitale tjenester gjennom gode elektroniske selvbetjeningsløsninger. Gjennom forventning om døgnaåpen elektronisk forvaltning, vil realisering baseres på hovedprinsipp om utvikling av elektronisk selvbetjeningsløsninger og etablering av tverrfaglige/tverrsektorielle fellesløsninger. Elektroniske løsninger innenfor personal- og lønnsområdet hvor det er hensiktsmessig, må benyttes i størst mulig grad for å fremme effektivitet og kvalitet.

Digitalisering utvikles i et samspill mellom organisasjon, prosesser og teknologi med formål om å:

- Forny
Yte dagens tjenester på et høyere nivå
- Forenkle
Enklere hverdag for folk flest i Melhus kommune
- Forbedre
Modernisering av tjenesteforvaltningen

Arkiv:

Melhus kommune hadde tilsyn fra Statsarkivet 25. august 2016. Under følger et kort utdrag av utfordringsbilde:

- Melhus kommune har arbeidet godt med arkivene
- Kommunen kommet på etterskudd med flere arbeidsområder innenfor arkiv, og har til dels alvorlige avvik i forhold til kravene i arkivforskriften
- Mest kritisk er de store etterslepene innen journalføring og kvalitetssikring i arkivdanningen

Med bakgrunn i tilsynet og rådmannens gjennomgang av nødvendige tiltak for å lukke avvikene permanent må det opprettes ett årsverk til innen arkivtjenesten for å kunne håndtere utfordringene. Rådmannen vil komme tilbake med nærmere status knyttet til arkivtjenesten i løpet av 2017.

Kommunal planstrategi:

Prioriterer hvilke planer kommunen skal jobbe med i hver kommunestyreperiode. Kommunal planstrategi for 2016-2019 vil bli fulgt opp inntil kommunestyret vedtar ny planstrategi våren 2020.

Melhus kommune har et stort behov for planarbeid. Dette er knyttet til omformingsprosjekter i kollektivknutepunktene/tettstedene som følge av at ny E6 skal flyttes ut av tre tettsteder, jernbaneverkets arbeid med kryssningsspor og bussatsingen i regionen. Kommunen vil også bli berørt av ny godsterminal, uavhengig av hvor den lokaliseres.

Status planstrategi 2016-19

Planer med behov for utredninger/bevilgning:

- *Konsekvensutredning for Fremo.* Utredningen skal belyse konsekvenser ved økt satsing på næring- og boligutvikling i området, og være grunnlag for planarbeid i etterkant. Planprogrammet har vært på høring. Konsekvensutredningen er snarlig ferdigstilt.
- *Områdeplan for Ler.* Hensikten her er fortetting og styrking av kollektivknutepunktet med næring og bolig. Planprogrammet har vært på høring. Utredninger og planarbeid er snarlig ferdigstilt. Endelig vedtak forventes vår 2017.
- *Sentrumsplan for Melhus sentrum.* Kommunesenteret har de siste årene hatt sterk vekst. Ny sentrumsplan skal fortsatt ha fortetting som ambisjon, med mål om ytterligere utvikling av næringsliv og boligprosjekter. Planprogram er ferdig utarbeidet, og vil bli vedtatt tidlig 2017. Planarbeidet prioriteres i 2017-18.
- *Områdeplan for Brekkåsen.* Et boligprosjekt. Arbeidet er ikke påbegynt.
- *Utrede Snøscootertraseer for fritidskjøring.* Arbeidet forventes oppstartet i 2018.
- *Kommuneplanens samfunnsdel.* Arbeidet forventes oppstartet i 2018.

Tema/ sektorplaner:

- Plan for landbruk, er startet opp, vedtak forventes 2017.
- Plan for friluftsliv er startet opp, vedtak forventes 2017.
- Plan for grustak, steinbrudd og deponi, er vedtatt.
- Hovedplaner for vann og avløp er startet opp.
- Hovedplan for skogsbilveger er snarlig ferdigstilt.
- Oversiktsdokument folkehelse, er startet opp. Forventes ferdigstilt 2016.

For budsjettåret 2017 anbefaler rådmannen å ferdigstille arbeidet med Ler sentrum, samt KU Fremo, og å prioritere arbeidet med Melhus sentrum.

Oppfølging av planstrategien krever at det settes av midler i årene fremover. Pr i dag er det avsatt 2,5 mill. kroner ved bevilgninger, samt 0,6 mill. kroner som kommunen har fått i skjønnsmidler. I 2016 er det brukt 1 million av dette. Med utgangspunkt i at fondsmidler benyttes er det et behov for 1.37 mill. i 2017. Blant annet til bruk for utredning/analyser i Melhus sentrum. 0,775 av dette behovet

dekkes gjennom rådmannens budsjettforslag mens det resterende behovet på 0,6 mill. kroner tenkes dekt av forventet regnskapsoverskudd for 2016.

Fra 2018 og fremover vil det bli behov for ytterligere midler dersom øvrige planer skal realiseres. Dette er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag.

Helhetlig ROS-analyse

Kommunestyret godkjente 25.10.2016, sak 16/496, Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse med tilhørende risikogradering og oppfølgingsplan. Oppfølgingsplanen inneholder 15 uønskede hendelser som krever oppfølging, hvorav 7 hendelser vurderes som kritiske dersom de inntreffer.

Følgende mål er satt for Melhus kommunes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap:

Overordnet mål

- Kommunen skal gjennom forebyggende arbeid bidra til å redusere faren for kriser og ulykker.
- Kommunens skal ha en beredskap som gjør den i stand til å ivareta sitt ansvar ved kriser og ulykker.
- Kommunen skal gjennom et helhetlig og systematisk arbeid bidra til at samfunnssikkerhet og beredskap integreres i all kommunal virksomhet og planlegging.

Enkelte av tiltakene vil medføre behov for ressurser.

Vedtatt oppfølgingsplan gjennomføres med samme prosjektgruppe bestående av samme medlemmer som utarbeidet ROS-analysen.

Miljøledelse

Melhus kommune er sertifisert etter ISO 14001 Miljøledelse. Sertifiseringen skjer med utgangspunkt i årlig ekstern revisjon. Sertifiseringen innebærer krav om stadig forbedring av miljøarbeidet og miljøstyringssystemet.

Status og resultater i miljøarbeidet presenteres i tertialrapporter og årsmelding under punkt 8.3

Miljørapportering. Kort sammendrag av resultater i 2015:

- Avfallshåndtering: papiravfall - økning på 13 %, restavfall - reduksjon på 6 %.
- Energiforbruk: reduksjon på 6 %.
- Kopipapirforbruk 2015: reduksjon på 11,6 %.
- Miljøvennlig innkjøp: 77 % av leverandører utenfor fylkesavtalen har miljøfokus innenfor drift, 58 % av leverandører utenfor fylkesavtalen har miljøfokus innenfor investering.
- Transport: Ved bruk av de to el-bilene har vi en CO2-reduksjon på 1,811 kg.

Virksomhetene skal arbeide med følgende felles utvalgte miljøaspekter i 2017/2018:

- Redusere papiravfall med 2 % hvert år i 2017 og 2018
- Redusere papiravfall med 2 % hvert år i 2017 og 2018
- Innføre plastsortering i kommunale bygg i samarbeid med Envina innen utgangen av 2018
- Redusere energiforbruket med 4 % hvert år i 2017 og 2018

Noen av virksomhetene har egne utvalgte miljøaspekt. Viser til oversikt over ikke-økonomiske tiltak for de ulike rammeområdene.

Klima og energi

Det ble vedtatt ny Klima- og energiplan i 2013 for 2014-2017, bestående av faktadel og tiltaksdel. Planens hovedmål er at Melhus kommune skal redusere utslippene av klimagasser med 30 % innen 2020 i forhold til utslippene i 1991.

For å kunne gjennomføre planlagte klimatiltak består planen av følgende mål på overordnet nivå:

- **Tiltak A:** Øke kommunens interne kompetanse for å kunne beregne og måle effekt av kommunens klimagassutslipp innenfor de ulike virksomhetene knyttet til relevante og gjeldende indikatorer
- **Tiltak B:** Foreta kartlegging og måling av klimagassutslipp fra utvalgte kilder i kommunen ved bruk av tilgjengelige klimakalkulatorer i samarbeid med KS, SSB, og andre relevante samarbeidspartnere
- **Tiltak C:** Kartlegge rammebetingelser og muligheten for økt produksjon og bruk av bioenergi til fjernvarme i forbindelse med innhenting av anbud.
- **Tiltak D:** Bidra til kartlegging og måling av avfall på kommunenivå i samarbeid med Envina

Tiltaksdelen av planen består av følgende 6 hovedstrategier:

1. Kampanje for økt klimakunnskap og klimaengasjement
2. Reduserte utslipp fra transport
3. Klimavennlig landbruk og økt matproduksjon
4. Redusert energiforbruk i offentlige og private bygg/boliger
5. Alternativ energiforsyning og energibruk
6. Tilpasning til et klima i endring

Ansvar for gjennomføring av tiltakene er fordelt på kommunens ulike rammeområder og virksomheter. Dette fremgår av tabell med sammenstilling av tiltak bakerst i planens tiltaksdel. Enkelttiltakene fremgår imidlertid ikke av Økonomi og handlingsplanen, og det er dermed ikke rapport på status knyttet til de enkelte tiltakene. I henhold til Planstrategi for 2016-2019 skal planen rulleres i 2017 med mål om ny plan for perioden 2018-2021. Det må inkludere en statusoversikt knyttet til tiltakene i gjeldende plan.

Internasjonalt arbeid

Kommunestyret vedtok følgende organisering av det internasjonale arbeidet i møte 28.10.08, sak 85/08:

1. *Den nedsatte styringsgruppa gir styringssignaler i det internasjonale arbeidet og får fullmakt til å inngå avtaler som ikke har økonomisk virkning for Melhus kommune. Styringsgruppa utvides med en fra opposisjonen.*
2. *Det internasjonale arbeidet konsentreres om følgende områder:*
  - a. *Taveta kommune i Kenya: Fredskorpsutveksling, MIC-prosjekt, kulturutveksling, nettverksbygging mellom barnehager og skoler*
  - b. *Ockelbo, Holmegaard, Kurikka kommuner i Norden: Kultursamarbeid*
  - c. *Laza kommune i Latvia: Skolenettverk med Eid skole*
  - d. *Det lages 2 meldinger pr. år til kommunestyret om det internasjonale arbeidet.*
  - e. *Det skal drives et aktivt informasjonsarbeid gjennom, hjemmesida, sosiale media og lokal presse.*
  - f. *Egeninnsats er bruk av ansatte i oppfølging av arbeidet.*
  - g. *Det forutsettes at alle kostnader dekkes innenfor økonomi- og handlingsplan.*

Status i det internasjonale arbeidet presenteres for kommunestyret gjennom tertialrapporter og årsmelding. Kort fortalt er samarbeidet med Taveta kommune i Kenya og det nordiske kultursamarbeidet fremdeles aktivt. Eid skoles samarbeid med Laza kommune i Latvia er avsluttet.

Samarbeidet med Taveta er inne i en periode med mindre tilgang til eksterne finansieringskilder. Dette vanskeliggjør å opprettholde samme aktivitetsnivå. Den eneste mulighet for ekstern finansiering ligger i Fredskorpsutveksling. Vi avventer enda om vi får innvilget vår søknad om 3-årig utveksling innenfor helseområdet.

Det vil bli lagt fram en sak for kommunestyret om det internasjonale samarbeidet i løpet av vinteren 2017.

1.2.4 Handlingsprogram

Nr.	Ikke-økonomiske driftstiltak / handlingsmål	2017	2018	2019	2020
1.2.01	Sykefraværet skal ikke overstige 7,0 %	X	X	X	X
1.2.02	Sykefraværet utover arbeidsgiverperioden skal ikke overstige 4,5 % <ul style="list-style-type: none"> Følge opp IA-avtalen og lokal IA-handlingsplan Følge opp planer innenfor HMS-området 	X	X	X	X
1.2.03	Implementere og realisere arbeidsgiverstrategien på alle nivå i organisasjonen, herunder gjennomføre medarbeiderundersøkelse for alle ansatte og følge opp undersøkelsen	X	X	X	X
1.2.04	Bedre internkontrollen ved å: <ul style="list-style-type: none"> sikre god kunnskap om dokumenthåndtering og at all saksbehandling arkiveres sikre informasjonssikkerhet i hele organisasjonen sikre årlige vernerunder med dokumentasjon i EQS sikre at rutiner/viktig dokumentasjon er lagt inn i EQS 	X			
1.2.05	LEAN skal brukes som et metodeverktøy innen kvalitetsprogrammet. (Kvalitets og effektiviseringsverktøy)	X	X	X	X
1.2.06	Fortsette å utvikle gode kvalitetssystemer for kommunens tjenester. Herunder videreutvikling og implementering av helhetlig resultatstyring og medarbeiderskap	X	X	X	X
1.2.07	Implementere informasjonssikkerhet i hele organisasjonen <ul style="list-style-type: none"> Kvalitetssikre ansattes kjennskap til informasjonssikkerhet 	X	X		

1.2.08	<p>Samfunnssikkerhet og beredskap</p> <ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre tiltakene som er vedtatt i kommunestyrets behandling av Helhetlig ROS-analyse Utarbeide Krise-/beredskapsplaner 	X	X		
1.2.09	<p>Utvikle kommunens strategiske kompetanseutvikling med fokus på leder- og medarbeiderskap, samt fagutvikling. Det å utvikle en lærende organisasjon, vil være sentralt i dette arbeidet.</p>	X	X	X	X
1.2.10	<p>Utrede organisering av dokument-/ og arkivtjenesten</p> <p>Fornye Melhus kommunes kommunikasjonsstrategi</p>	X	X		
1.2.11	<p>Felles miljøaspekter for alle virksomheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> Redusere restavfall med 2 % hvert år i 2017 og 2018 Redusere papiravfall med 2 % hvert år i 2017 og 2018 Innføre plastsortering i kommunale bygg i samarbeid med Envina innen utgangen av 2018 Redusere energiforbruket med 4 % hvert år i 2017 og 2018 	X	X		
1.2.12	<p>Utarbeide og innføre Digitaliseringsstrategi med tiltaksdel</p> <p>Rullering av tiltaksdel</p>	X	X	X	X
1.2.13	<p>Videreutvikle "vi-kultur" gjennom medarbeiderskap for nytilsatte, vi-fest mv</p>	X	X	X	X
1.2.14	<p>Følge opp internasjonalt samarbeid i henhold til kommunestyrevedtak 85/08. Det må skje en revidering av det internasjonale samarbeidet i 2017, som forankres i kommunestyret.</p>	X			
1.2.15	<p>Iverksette rutiner for tilsyn av private og kommunale renseanlegg etter forurensingsforskriftens kap 13</p>	X	X		
1.2.16	<p>Følge opp tiltak vedtatt i KDP grustak, steinbrudd og deponi i tilstrekkelig grad.</p>	X	X	X	
1.2.17	<p>Iverksette rutiner for registrering og tilsyn av olje- og dieseltanker</p>	X	X		

Nr.	Ikke-økonomiske driftstiltak / handlingsmål	2017	2018	2019	2020
1.2.18	Gjennomføre tiltakene i Klima- og energiplanen, 2014-2017. Dette omfatter tiltak på overordnet nivå, samt de seks tiltakene som hører inn under hver av de 6 hovedstrategiene: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kampanje for økt klimakunnskap og klimaengasjement 2. Reduserte utslipp fra transport 3. Klimavennlig landbruk og økt matproduksjon 4. Redusert energiforbruk i offentlige og private bygg/boliger 5. Alternativ energiforsyning og energibruk 6. Tilpasning til et klima i endring 	X			
1.2.19	Redusere egne klimagassutslipp fra transport med minimum 2 tonn CO2 hvert år i 2017 og 2018 ved å: <ul style="list-style-type: none"> • benytte el-bil maksimalt i tjenesten • vurdere innkjøp av flere el-biler • legge til rette for ladepunkter ved kommunale nybygg 	X	X		
1.2.20	Videreutvikle nettsted og øvrige kommunikasjonskanaler i tråd med kommunikasjonsstrategi og digitaliseringsstrategi.	X	X	X	X
1.2.21	Melhus kommune har i dag interkommunalt samarbeid på en del områder. Kommunestyret mener at man kan se for seg muligheten for ytterligere interkommunalt samarbeid på flere områder, både for å bedre tjenestetilbudet og redusere kommunens driftskostnader. Rådmannen bes utrede mulige områder som det kan etableres interkommunalt samarbeid innenfor.	X			
1.2.22	Kommunestyret ber Rådmannen i løpet av første tertial i 2017 om å legge fram en grundigere beregning av driftskostnader, og plan for mulige inntekter som kan redusere driftskostnader, knyttet til en eventuell 2. spilleflate i en hall ved ny Gimse skole.	X			

1.2.23	<p>Kommunestyret ber rådmannen gjøre en vurdering av to forhold i saker som skal til politisk behandling:</p> <p>o Konsekvenser for folkehelse.</p> <p>o Konsekvenser for klima og miljø.</p> <p>Dette bl.a. som et ledd i å synliggjøre folkehelse som en overordnet oppgave i kommunen, også påpekt fra fylkesmannen -og videre som en bevisstgjøring og påminning om disse viktige forhold både til folkevalgte og administrasjon når bestemmelse i kommunen skal tas.</p>	X			
1.2.24	<p>Kommunestyret ber rådmannen følge opp tiltak 2.3 og 2.4 i kommunens klima og energiplan ved at:</p> <p>a. Det søkes tilrettelagt for semihurtig og hurtig lading av elbil i Melhus sentrum</p> <p>b. Ved enhver endring i kommunens bilpark skal nullutslippskjøretøy anskaffes, bortsett fra når det foreligger en konkret vurdering som viser at det ikke er mulig å benytte nullutslippskjøretøy til det aktuelle formålet</p>	X			
1.2.25	<p>Følgende forslag ses på under behandling av regnskap for 2016. Etablering av aktivitetsfond: Når overskudd i Melhus kommune er klart i mars/ april, overføres en prosentandel av overskuddet til etablering av et fond for aktivitet. Herunder idrett og kultur. Komite for oppvekst og kultur utarbeider statutter og får myndighet til fordeling.</p>	X			
1.2.26	<p>Følgende verbalforslag ses på under behandling av områdeplan for Melhus sentrum. Kommunestyret ber rådmannen se på mulighetene for å realisere en gang/ sykkel/ rullstoltrase langs Gaula, i første omgang Øysand Nedre Melhus. Rådmannen bes også om å se på mulighetene for ekstern finansiering.</p>				

1.3 Næring

1.3.1 Området omfatter

Det politiske og administrative apparat i Melhus kommune med rådgiver næring, ordfører og rådmann.

1.3.2 Formål

Opprettholde et godt samarbeid med næringsvirksomhetene, og sørge for gode rammevilkår for eksisterende og nye virksomheter i kommunen.

1.3.3 Behov og utviklingstrekk

- Krav til reduserte klimagassutslipp, ustabil oljepris, samt økende internasjonal konkurranse innen mange næringer og krever økt satsning på nyskapning og landbasert næring.
- Melhus kommune kan som utviklingsaktør bidra med areal/lokaler til næringsdrivende, og med rådgivning og økonomisk støtte til nyetablerere.
- Klimaendringer og økende befolkningsvekst fører til økt fokus på jordvern, matproduksjon og sjølbergning. Landbrukskommunen Melhus har et potensial for økt produksjon og lokal foredling av landbruksprodukt.
- Melhus kommune har en gunstig beliggenhet med nærhet til Trondheim, samt E6 og jernbane som går gjennom kommunen. I tråd med retningslinjene for samordnet areal og transportplanlegging, legges det til rette for næringsutvikling i tettstedene, særlig i tilknytning til omlegging av E6.
- Det er økende fokus på regionalt samarbeid, spesielt når det gjelder tilrettelegging for infrastruktur og næringsareal. Revidert strategisk næringsplan for Trondheimsregionen legger føringer for kommunens næringsarbeid og næringspolitikk.
- En forutsetning for fullverdig oppfølging av strategisk næringsplan og politisk vedtatte mål for næringspolitikken forutsetter at kommunen styrker kapasiteten på næringsområdet med hensyn til stillingsandel og kompetanse.

1.3.4 Handlingsprogram

Nr.	Ikke-økonomiske tiltak	2017	2018	2019	2020
1.3.01	Gjennomføre en temadag med kommunestyret og næringslivet om kommunens utvikling innen næring i Melhus kommune, inkludert et næringsbesøk for kommunestyret.	x	x	x	x
1.3.02	Sørge for en hensiktsmessig organisering av næringsarbeidet i Melhus kommune med utgangspunkt i fortløpende aktivitet og vedtatte mål for den helhetlige næringspolitikken.	x			

1.4 Folkehelse og allmennlegetjenester

1.4.1 Området omfatter

- Folkehelse
- Kommuneoverlege
- Allmennlegetjenester

1.4.2 Ansvarsområde

Folkehelse

Folkehelseloven gir kommunen som sådan ansvar for folkehelsen gjennom prinsippet om å fremme folkehelse i alle sektorer («helse i alt vi gjør»). Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor.

Folkehelsearbeid er sektorovergripende og det overordnede administrative ansvaret tilligger rådmannen. Kommuneoverlegen er kommunens samfunnsmedisinske rådgiver i folkehelsearbeidet og er også tillagt oppgaven med overordnet koordinering av folkehelsearbeidet. Oppgaven utføres i tett samarbeid med leder og rådgiver i utviklingsseksjonen.

Kommuneoverlegefunksjonen

Kommuneoverlegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver. Rådgiverfunksjonen retter seg mot kommunens ledelse, mot helse- og omsorgstjenesten og andre med behov for å styrke sitt beslutningsgrunnlag i saker som vedrører helse og folkehelse.

Kommuneoverlegen har myndighet til å ivareta kommunens tilsynsplikt og til å fatte enkeltvedtak innenfor lovens rammer jfr delegeringsreglement. Kommuneoverlegen er lokal fagmyndighet og innehar hastekompetanse innen smittevern og miljørettet helsevern.

Kommuneoverlegen representerer kommunen i faglig utvalg for det interkommunale samarbeidet om kommunale akutte døgnplasser.

Kommuneoverlegen er medisinsk faglig rådgiver i beredskapsspørsmål og sitter i kriseledelsen.

Allmennlegetjenester

Kommunen har etter helse- og omsorgstjenesteloven ansvar for å organisere fastlegeordningen i kommunen. Kommunen har inngått individuell avtale med 13 fastleger fordelt på 3 legesentre. I tillegg drifter kommunen utelegekontor på Korsvegen en dag per uke. Legetjenesten ytes her av to av fastlegene.

Kommunen mottar hvert halvår to turnusleger ved hhv. Lundamo legesenter og Melhus legesenter. Kommunen har inngått avtale med legesentrene, utbetaler kompensasjon til legesentrene og ansetter veiledere for turnuslegene. Avtalene innebærer at kommunen kan benytte turnuslegene inntil 20% til andre allmennmedisinske oppgaver som f.eks. tjeneste ved helsestasjon og sykehjem.

Melhus kommune har sin legevakt på kveld, natt og helg organisert som interkommunalt samarbeid, med Trondheim kommune som vertskommune. Samarbeidet følges opp gjennom administrativt utvalg (styringsgruppen for Trondheimsområdet), faglig utvalg (kommuneoverlegene) og brukerutvalg. Innenfor ordinær dagarbeidstid ivaretas behovet for øyeblikkelig legehjelp av fastlegene og av egen organisert daglegevakt som rullerer mellom legesentrene.

Sykehjemslege er tilsatt i full stilling og dekker legetjenesten ved kommunens tre sykehjem. Turnuslegene har også praksis ved sykehjemmene og veiledes da av sykehjemslegen.

Helsestasjonslegefunksjon utøves delvis av fastlege engasjert i deltidsstilling i virksomhet familie og forebygging og delvis av kommuneoverlegen i en andel av sin stilling. I tillegg tilbys turnusleger praksis ved Melhus helsestasjon.

1.4.3 Status / utviklingstrekk

Sentralt førende for kommunens arbeid på området folkehelse og allmennlegetjenester fremover vil være Stortingsmelding 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen – mestring og muligheter og Stortingsmelding 26 (2014-2015) Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet. Fortsatt oppfølging av Samhandlingsreformen legger også føringer. Videre stiller revidert akuttmedisinforordning nye krav til kommunen, spesielt hva gjelder tilgjengelighet og kompetanse for akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus.

- Vedrørende folkehelsearbeid fremstår dette i dag som noe fragmentert og mangelfullt forankret på ledernivå. Det gjøres mye bra arbeid for å fremme av folkehelsen i kommunen, men tiltakene er i liten grad samordnede på tvers av sektorene og ikke alltid like godt dokumentert som kunnskapsbaserte. Arbeidet med å fremskaffe aktuell og løpende oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer pågår. Samarbeid med frivillige og engasjement av befolkningen kan også bli bedre og mer integrert i kommunens folkehelsearbeid.
- Folkehelseforum er evaluert og videre plan for forumet vil inngå i kommende plan for organisering av folkehelsearbeidet.
- Melhus har en godt utbygd fastlegetjeneste med høy kompetanse og god kapasitet. Stadig flere oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten til fastlegene og setter nye krav til fastlegetjenestens kapasitet og kompetanse. Fastlegen bør alltid inngå i det tverrfaglige samarbeidet rundt pasienter/brukere med behov for sammensatte tjenester. En relativt stor andel av befolkningen i Melhus har fortsatt fastlege utenfor kommunen, noe som i øyeblikket innebærer en viss overkapasitet og medfører langsom oppbygging av pasientlister for nyetablerte fastleger.
- For Melhus kommune er det en særskilt utfordring å følge opp de interkommunale samarbeidsordningene for legevakt, kommunale akutte døgnplasser og miljørettet helsevern, slik at disse tjenestene utvikles som hensiktsmessige og faglig gode tjenester for befolkningen. Tilbudet om kommunale akutte døgnplasser ble utvidet til fullskaladrift fra og med 01.01.2016.
- Funksjonen som helsestasjonslege er i dag fordelt på leger ansatt i ulike virksomheter. Dette setter særskilt krav til løpende samordning, opplæring og standardisering gjennom kvalitetssystem og internkontroll.
- Økt mottak av flyktninger krever særskilt fokus i folkehelsearbeidet og i tjenesteutviklingen. Situasjonen medfører også økt risiko for import av smittsomme sykdommer og setter krav til årvåkenhet og forebyggende tiltak i helsetjenesten.
- Helhetlig ROS er gjennomført og arbeidet med revidering av kommunens overordnede kriseplan pågår. I dette inngår også utarbeiding av et mer helhetlig planverk for helsemessig og sosial beredskap.

1.4.4 Behov

- Systematisere aktiviteten og sikre tilgang på nødvendig kompetanse for ivaretagelse av kommunens ansvar og plikter i folkehelsearbeidet.
- Samordning og oppfølging av behov for tiltak som fremkommer gjennom oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.
- Styrking og vedlikehold av tilstrekkelig robuste allmennlegetjenester.
- Løpende oppfølging av de interkommunale samarbeidsordningene innen helse- og omsorgsområdet gjennom aktiv medvirkning i styringsgruppe, faglige utvalg og brukerutvalg.
- Sikring av fagmessig standard og tidsmessig kvalitet i de kommunale helse- og omsorgstjenester
- Systematisere aktiviteten og sikre tilgang på nødvendig kompetanse for ivaretagelse av plikter i det miljørettede helsevernet og smittevernet.
- Samordning og systematisering av beredskapsplanverk, som oppfølging av helhetlig kommunal ROS-analyse.

1.4.5 Handlingsprogram

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
1.4.01	Utarbeide oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer som ledd i løpende oversikt over folkehelsen	X			
1.4.02	På bakgrunn av oversiktsdokument utarbeide plan for kommunens videre arbeid med folkehelse.	X			
1.4.03	Følge opp hovedutfordringer og forslag til tiltak som løftes frem i oversiktsdokumentet	X	X	X	X
1.4.04	Følge opp det fylkeskommunale samarbeidsprosjektet «Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse»	X			
1.4.05	Revidere og oppdatere kommunens smittevernplan	X			
1.4.06	Utarbeide helhetlig planverk for helsemessig og sosial beredskap.	X			

2 Rammeområde 2 opplæring

2.1 Grunnskole

2.1.1 Området omfatter

11 skoler og oppvekstsentre. Eid skole og barnehage, Flå skole og barnehage, Gimse skole, Gimse u. skole, Gåsbakken skole og barnehage, Hovin skole- og barnehage, Høyeggen skole, Lundamo skole og barnehage, Lundamo ungdomsskole, Nedre Melhus barnehage, Rosmælen skole og barnehage, Brekkåsen skole.

2.1.2 Ansvarsområde

Området dekker grunnskole og skolefritid.

2.1.3 Status

Nasjonale trekk og satsningsområder

«Ungdomstrinn i utvikling» - nasjonal satsning for ungdomstrinnet (2013 – 2017)

(Jf stortingsmelding 22 "Motivasjon - Mestring – Muligheter")

Melhus kommune deltar i den nasjonale satsingen med tilbud om støtte til lokalt utviklingsarbeid. Satsingen har tre sentrale virkemidler - skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og pedagogiske ressurser. Melhus deltar i samarbeid med Oppdal kommune i perioden 2014 – 2017.

«Tett på realfag - Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnsopplæringen (2015–2019)»
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tett-pa-realfag/id2435042/>

Strategien har blant annet følgende hovedgrep:

- Fornying av rammeplan læreplaner for realfag
- Styrking av arbeidsmåter og undervisningspraksis
- Bidra til at elever som strever i matematikk, blir identifisert og fulgt opp tidlig med effektive tiltak.
- Bidra til at elever som presterer høyt, får utnyttet sitt potensial i realfag gjennom tilpasset opplæring og muligheter for forsering.

Språkløyper - språk-, lese- og skrivestrategi for barnehage og skole. Nasjonal strategi for språk, lesing og skriving 2016–2019.

Språkløyper er en nasjonal strategi som skal styrke norske barn og elevers ferdigheter i språk, lesing og skriving. Alle norske barnehager og skoler vil få mulighet til å delta i løpet av perioden.

<http://sprakloyper.uis.no/>

Opplæringsloven og friskoleloven - nytt kapittel om skolemiljø

Lovforslagene som er sendt på høring er en oppfølging av NOU 2015:2 Å høre til. Departementet foreslår en ny, rendyrket aktivitetsplikt for skolene. Plikten skal bidra til å sikre et trygt og godt skolemiljø for den enkelte eleven. Videre foreslår departementet en ny håndhevingsordning der fylkesmannen kan gripe inn ved brudd på aktivitetsplikten, og om nødvendig gi skoleeier tvangsmulkt for å sikre etterlevelse av aktivitetsplikten. Forslaget innebærer også enkelte andre forslag, som en plikt for skolene til å informere elever og foreldre om reglene om skolemiljø og endringer i regler om ordensreglement.

“Lærerløftet, På lag for kunnskapsskolen”.

Strategien beskriver overordnede tiltak som skal styrke «kunnskapsskolen»; blant annet følgende:

- Krav om at alle lærere skal ha fordypning for å undervise i sentrale fag. Kravene er gitt tilbakevirkende kraft.
- Økt satsing på etter- og videreutdanning og skolebaserte utviklingstiltak
- Pilot for å skape flere karriereveier i skolen

«Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats fra 1.-4. trinn

Formålet med ordningen er å sette kommunene i stand til å øke lærertettheten på 1.-4. trinn. Midlene er derfor øremerket lærerstillinger til undervisning.. Kommunen skal gjennom rapportering til UDIR hvert år bekrefte at midlene er brukt i tråd med formålet.

Meld. St. 28 (2015–2016) Melding til Stortinget: «Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet»

Hele læreplanverket for grunnskolen, både Generell del, Prinsipper for opplæringen, inkludert Læringsplakaten, og læreplanene for de enkelte fagene, skal fornyes og ses i sammenheng. Departementet ønsker blant annet å utvikle nye læreplaner for alle gjennomgående fag i grunnskolen med sikte på innføring tidligst fra og med høsten 2019.

Lokale vurderinger

Tilstanden i Melhus skolen for 2014 er vurdert og behandlet i komité for liv og lære våren 2015. Vurderingen av tilstanden viser blant annet følgende hovedtrekk:

Læringsmiljø

Vurderingen for 2015 viser at Melhus kommune ligger på nasjonalt snitt når det gjelder læringsmiljøet. Elevundersøkelsen er lagt til grunn. Man kan merke seg en fin utvikling for ungdomstrinnet som viser en bedring fra 2014 og er nå så vidt over det nasjonale snittet på flere av indeksene.

Det bør følges med på utviklingen når det gjelder ulikheter mellom kjønnene. Både rådgiving overfor jenter på ungdomstrinnet og innsats, mestring og motivasjon for gutter på barnetrinnet peker seg ut.

Melhus kommune har en fin utvikling når det gjelder å få ned mobbetallene. Kommunen er bedre enn de nasjonale målingene for 2015. Arbeidet med elevenes læringsmiljø generelt bør være en viktig faktor framover med henblikk på en «nullvisjon». Kompetanse i avdekking og oppfølging av mobbing bør styrkes.

Faglig utbytte

Når det gjelder avsluttende karakterer ligger vi litt i underkant av snittet nasjonalt mht grunnskolepoeng. Det er positivt at vi ligger litt over snittet når det gjelder matematikk.

Nasjonale prøver på 5. og 8. trinn sier mest om resultatet av opplæringen elevene har fått på barnetrinnet. Vi kan da se på resultatet her som positivt. Vi har en bedring på 5. trinn og 8. trinn fra fjoråret, samt at vi ligger litt over nasjonalt snitt. Vi har gjennomgående noe færre elever på det høyeste mestringsnivået på 8. trinn sammenlignet nasjonalt.

Når det gjelder resultatene på nasjonale prøver på 9. trinn så viser disse et behov for oppfølging. Vi har for mange elever på de laveste nivåene samt at vi har en nedgang fra fjoråret.

Digitale ferdigheter

Et politisk vedtak i Melhus kommune høsten 2013 tilførte ungdomsskolene i Melhus midler til innkjøp av elektronisk utstyr. Dette tiltaket har blitt utviklet til et prosjekt som setter trykket på

digitale ferdigheter hos lærere og elever, først på ungdomstrinnet, så på barnetrinnet. Som en del av prosjektet er det utviklet Plan for digitale ferdigheter i Melhuskolen. I denne planen er ett av tiltakene å vurdere ny læringsplattform. Ny læringsplattform, dvs kjøp av oppvekstportal for barnehage og skole blir fullført høsten 2016. Planen legger opp til videre satsing fram mot 2018.

Realfagssatsing

Melhuskolen er godt i gang med utvikling av realfag gjennom prosjektet Mascil (Mathematics and Science in Life). Deltakende lærere har ansvar for å stimulere til utvikling i faget på egen skole i samarbeid med ledelsen. Kommunen har også 3 lærerspesialister i matematikk på 2 av skolene våre. De har et særlig ansvar for kompetanseutvikling på egen skole.

Kompetanseutvikling

- Kommunestyret bevilget 4 millioner til et kompetansefond i 2010. Ved kommunestyrets behandling av regnskapsoverskuddet for 2013 ble det satt av ytterligere 2 millioner kroner. Bruken av fondet er presentert årlig i komite for liv og lære.
- Høsten 2015 var det 12 som startet opp med videreutdanning. De skolene som tidligere har hatt lærere på videreutdanning melder om gode ringvirkninger i forhold til faglig tyngde, engasjement og motivasjon i lærerkollegiet. Ordningen finansieres i et samarbeid mellom stat, kommune og den enkelte arbeidstaker. I tillegg følges skolene opp gjennom ekstern og intern veiledning når det gjelder grunnleggende ferdigheter. Melhuskolen har utviklet en god delingskultur; lærere kurser hverandre på egen skole, deltar i lærende nettverk på tvers av skolene og formidler erfaringer fra undervisning i utvalgte fag.
- Faglig har vi blant annet oppfølging fra NTNU. De støtter i utviklingen av kvaliteten på undervisningen gjennom «Lesson Study», også kalt forskningstimen. Lærere planlegger og observerer undervisning med fokus på elevenes læring.
- Forskrift til opplæringsloven er endret slik at *kravene til kompetanse for å undervise har tilbakevirkende kraft*. Dette får innvirkning på hvordan videre og etterutdanningen vil bli prioritert framover.
- Alle skolene i kommunen har inngått avtale med NTNU om *praksislærere*. Det vil si at skolene vil motta studenter i perioder av året. Tiltaket forutsetter at læreren innen 3 år har fått utdanning i veiledning. Ordningen ses som meget gunstig med tanke på generell kompetanseutvikling for lærerne (veiledningskompetanse) og skolene som organisasjon.

I forbindelse med behandlingen av tilstanden for Melhuskolen gjorde komite for oppvekst og miljø følgende vedtak:

«Komité for Liv og lære tar ”Vurdering av grunnskolen i Melhus 2015” til orientering og vedtar at følgende satsningsområder legges til grunn for det videre arbeidet:

- Støtte fra lærer
- Vurdering for læring
- Variert opplæring
- Psykososialt læringsmiljø (mobbing mm)
- Spesialundervisning
- Grunnleggende ferdigheter
- Oppfølging av ungdomstrinnsatsningen
- Skolebasert vurdering

- Lesson study som metode

Elevtallsprognoser

Vi har noe nedgang i elevtallet. Mesteparten av dette kan forklares ved at flere elever har begynt på den private ungdomsskolen.

I 2035 viser prognosene at vi vil ha om lag 1800 elever i alderen 6 – 12 år. På så vidt lang sikt er naturligvis prognosene ganske usikre. Veksten kommer i hovedsak på Rosmælen, Flå og Lundamo. Det er viktig å merke seg at veksten er relativt sett liten i Nedre Melhus. Dette kan forklares blant annet ved at Brekkåsen fortsatt ligger innen som LNF området og ikke er med i beregningene. Potensialet på Brekkåsen er imidlertid på ca 800 – 1000 boliger slik at når områdeplanen er på plass så vil dette få innvirkning på tallene.

Skole	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Rosmælen	148	143	142	137	138	139	137	139	142	143	148	151	155	160	163	167	171	174	177	180
Flå	129	125	124	130	127	139	140	149	157	161	165	173	176	182	186	190	194	197	199	201
Lundamo	145	149	159	167	172	173	177	177	175	174	176	177	180	183	186	189	191	192	193	194
Hovin	137	131	143	141	140	145	150	147	147	144	146	148	147	147	148	148	148	147	147	146
Gåsbakken	58	59	60	55	59	54	52	55	53	55	55	54	55	56	56	57	57	57	58	58
Eid	90	89	95	95	99	107	111	115	120	126	128	129	129	131	134	135	136	137	138	138
Nedre Melhus	805	813	805	803	805	806	804	803	800	810	815	823	834	846	855	864	871	876	879	882
Totalt	1512	1510	1528	1528	1539	1562	1571	1585	1593	1612	1633	1655	1677	1705	1729	1750	1768	1781	1792	1799

Figur 1 Merknad «Nedre Melhus» omfatter Brekkåsen, Gimse og Høyeggen skoler.

Når det gjelder ungdomsskolene så vil det være vekst fremover for alle skolene. Tallene for Lundamo vil imidlertid ikke være korrekte. Dette har sammenheng med den private ungdomsskolen på Øya. Erfaringen så langt viser at de fleste elevene på Øya kommer fra Lundamo ungdomsskoles opptaksområde. Dette innebære at man grovt sett kan trekke i fra 50 elever for Lundamo u for å få et mer realistisk elevtall.

Skole	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Eid	62	67	65	76	73	81	76	73	72	69	74	78	83	83	81	81	83	85	86	87
Gimse u	375	339	339	352	354	354	347	350	360	355	354	348	351	349	350	353	359	364	370	374
Lundamo u	227	238	247	256	253	251	253	255	264	276	275	273	272	274	279	281	287	293	299	305
Totalt	664	644	651	684	680	686	676	678	697	700	702	700	706	707	710	716	729	742	755	766

Skolebygg – skolekapasitet

Det vises til utredning av skolebruk i Nedre Melhus. Denne følges opp i tråd med vedtak. Det bør bemerkes at alle barneskolene i Nedre Melhus per i dag har satt opp paviljonger for å dekke behovet for areal til elevene. Når det gjelder bygningsmessig tilstand er det størst behov for utbedring av Gimse skole. Hvis det bygges ny Gimse barneskole så vil det kunne bli nødvendig å vurdere utbygging av Brekkåsen i neste omgang. Dette må ses i sammenheng med at planstrategien legger opp til utarbeidelse av områdeplan for dette området.

Virksomhetslederne har i samarbeid med bygg og eiendom ansvaret for å sikre at skolene blir godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern. Gjennomføringen vil kreve noe tid og økte kostnader knyttet til nødvendige utbedringer av byggene i tråd med eventuelle pålegg.

Rammebetingelser

Når man legger gjennomsnittlig gruppestørrelse til grunn for grunnskolen under ett så viser denne en positiv trend. Jo lavere gruppestørrelse jo flere timer får elevene. Vi har imidlertid hatt en liten

økning i gruppestørrelsen hvis vi ser isolert på ungdomstrinnet. Denne har gått fra 15,6 til 17 siden 2010-11 mens barnetrinnet har hatt en bedring.

Tallene for spesialundervisning viser en nedgang totalt sett. Hvis man ser nærmere på tallene så er det en økning på de laveste trinnene, mens det er nedgang på de høyeste trinnene. Det er også en økt utjevning mellom gutter og jenter når det gjelder vedtak. Vi bruker allikevel fortsatt mye ressurser på dette området. Det kan se ut som at selv om det er færre vedtak så har andelen barn med større utfordringer og følgelig et større ressursbehov ha økt

2.1.4 Behov

System for vurdering

Kvaliteten på vurdering og analyse av tilstanden i «Melhuskolen» er grunnleggende for å sikre at man setter inn de rette tiltakene. Det er behov for å videreutvikle eksisterende system både på skole og skoleeieinivå.

Kompetanseutvikling

Oppfølgingen av behovene vil i hovedsak være knyttet til kompetanseutvikling. Hovedstrategi her er skolen som lærende organisasjon. Det vil si at skoleeier er tett på skolelederne og at skolelederne er tett på lærerne. Samtidig bør den enkelte skole legge opp til systematisk vurdering og utvikling av kvaliteten på undervisningen. Kommunen har et samarbeid med NTNU når det gjelder å utvikle kvaliteten på undervisningen. Det vil være viktig å holde på samarbeidet med høyskolemiljøet.

Det legges også opp til lærende nettverk på tvers av skolene innenfor aktuelle satsningsområder.

Lovkravene til lærernes kompetanse har fått tilbakevirkende kraft. Dette vil medføre endringer i prioriteringer i videreutdanningen da midlene vil være bundet opp for å tilfredsstille kravene i lovverket.

Tilstanden når det gjelder spesialundervisningen tilsier at PP-tjenestens kompetanse innen systemrettet arbeid, veiledning og det rent faglige vil være viktige for å sikre at elever med behov får et godt tilbud.

Læringsmiljøprosjektet som er kjørt ved Lundamoskolene bør følges opp med tanke på overføring av kompetansen disse har opparbeidet til andre skoler. Det tenkes da særlig på mobbing som område. I tillegg kommer endringen i kapittel 9a i opplæringsloven som vil medføre behov for endring av rutiner og behov for kompetanse. Det foreligger ikke signaler fra staten som sier at det vil følge med midler til dette ifb med endringen.

Rent økonomisk vil det være behov for å dekke:

- Videreutdanningen i tråd med lovkravet (ca 3,8 millioner innen 10 år)
- Samarbeidet med høyskolenivået (ca 1,8 millioner over 4 år)
- Samt øvrige tiltak som grunnleggende ferdigheter, skolemiljø (mobbing), folkehelse, miljø og andre aktuelle satsningsområder.

Spesialundervisning

På grunnlag av et større utredningsarbeid er det utarbeidet 13 tiltak for å effektivisere og bedre kvaliteten på spesialundervisningen. Det er blant annet lagt særlig vekt på arbeidet med individuelle arbeidsplaner. Tiltakene ses i sammenheng med tiltak for PP-tjenesten som blant annet omfatter utvikling av veilederkompetansen og sakkyndig vurdering.

Rammebetingelser og skolekapasitet

Den jevne økningen i elevtallet over tid medfører at presset på ressurser øker. I tillegg kan det komme økt behov for ressurser knyttet til utbedringer av skolebyggene i sammenheng med miljørettet helsevern og kapasitetsbehov i nedre Melhus. Det vil i løpet av de nærmeste årene være nødvendig å ta stilling til bygging av ny Gimse skole, eventuell utvidelse av Høyeggen skole og utvidelse av Brekkåsen skole hvis man eksempelvis legger til rette for boligbygging i området.

Antall enkeltvedtak i forbindelse med spesialundervisning har gått litt ned. Tallene for viser samtidig at vi fortsatt bruker relativt mye ressurser på dette området. Det kan se ut som selv om det er færre vedtak så kan andelen barn med større utfordringer og følgelig et større ressursbehov ha økt. Det må videre arbeides for å sikre god kvalitet på selve spesialundervisningen.

2.1.5 Mål og tiltak

Grunnskolen

Nr.	Ikke- økonomiske driftstiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
2.1.01	Melhuskolen skal være bedre enn det nasjonale snittet mht følgende områder i Elevundersøkelsen: <ul style="list-style-type: none"> – Støtte fra lærer – Mobbing	X	X	X	X
2.1.02	Den enkelte skole skal redusere elevfraværet med 10 % i perioden 2017 – 2020 sammenlignet med 2016.	X	X	X	X
2.1.03	Melhuskolen skal ha færre elever på de laveste mestringsnivåene enn det nasjonale snittet for de nasjonale prøvene i lesing, regning og engelsk	X	X	X	X
2.1.04	Videreutvikle helhetlig system for skolevurdering: <ul style="list-style-type: none"> – Samarbeid med vg skole om resultater på nasjonale prøver og frafall – Utvikle den skolebaserte vurderingsprosessen – Ta i bruk Lesson study som metode – Årlig tilstandsvurdering av spesialpedagogiske tjenester	X	X	X	X
2.1.05	Gjennomføre kompetanseutvikling innen: <ul style="list-style-type: none"> – Grunnleggende ferdigheter – Videreutdanning i tråd med lovverk – Skolemiljø	X	X	X	X
2.1.06	Følge opp plan for digitale ferdigheter	X	X	X	
	Gjennomføre tiltak for å effektivisere og bedre tilbudet til elever med spesielle behov; bl a gjennom: <ul style="list-style-type: none"> – Sikre at den individuelle opplæringsplanen blir et godt verktøy	X			
2.1.07	Gjennomføre tiltak i tråd med den nasjonale ungdomstrinnsatsningen: <ul style="list-style-type: none"> – Kompetanseutvikling i klasseledelse, grunnleggende ferdigheter og skolen som organisasjon	X			
2.1.08	Følge opp «Tidlig innsats» gjennom økt lærertetthet på 1.-4.trinn	x	x	x	x
2.1.09	Øke miljøbevisstheten ved å gjennomføre miljøaktiviteter i alle barnehager og skoler i 2017 og 2018. Det skal lages lokale planer	X	X		

2.1.10	Kommunestyret mener at det er svært viktig at kommunen har et stort fokus på elevenes psykososiale helse og da spesielt på mobbing. Det bør etableres en funksjon som mobbeombud som skal være en ressursperson for elever og foreldre. Rådmannen bes utrede og legge frem en sak for politisk behandling om en mobbeombudsfunksjon i kommunen.	X			
2.1.11	Følgende verbalforslag oversendes til komite for oppvekst og kultur. Kommunestyret ber rådmannen a. En systematisk gjennomgang av skoleledernes arbeid med elever med stort læringspotensial, herunder skoleledernes syn på kompetansen på disse elvene ved egen skole, samt skolens forbedringspotensial på området b. En gjennomgang av hvilke tiltak som allerede praktiseres ovenfor elever med stort læringspotensial, spesielt med henblikk på forsering av enkeltfag og omdisponering av timer c. At det utredes muligheter for forsering av fag, og økt samarbeid mellom Gimse barneskole, Gimse ungdomsskole og Melhus videregående skole	X			
2.1.12	Følgende verbalforslag oversendes komite for oppvekst og kultur, samt komite for teknikk og miljø. Prosjekt verksted, Eid skole. Melhus kommunestyre ber rådmannen fremme en sak i fagkomite vedrørende «prosjekt verksted» på Eid skole. Dette med mål om å realisere oppgradering av lokaler, innkjøp av verktøy, arbeidsbenker og maskiner i sløydsalen ved skolen.	X			

SFO

	Ikke- økonomiske driftstiltak/ handlingsmål	2017	2018	2019	2020
2.1.13	Fokus på frilekens betydning i forhold til å skape glede, vennskap og relasjoner mellom barna i SFO	X	X		
2.1.14	Fokus på de voksnes samspill med barnet. Arbeidsmetoder ut i fra Webster Stratton-teori i SFO	X	X		

2.2 Barnehage

2.2.1 Området omfatter

Området omfatter 11 kommunale barnehager, 3 private barnehager og 3 private familiebarnehager. Tjenester: Barnehagedrift, Private barnehager

2.2.2 Ansvarsområde

Drifte kommunale barnehager i henhold til lover og forskrifter. Gi driftstilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager. Godkjenne og føre tilsyn med alle barnehagene i kommunen. Sørge for

kompetansetiltak for barnehageansatte i kommunale og private barnehager. Tilby barnehageplass til alle som har rett på plass. Forvalte statlige øremerkede tilskudd.

2.2.3 Status

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver skal revideres

Dagens rammeplan ble fastsatt i 2005, med småendringer i 2011. Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å starte arbeidet med å revidere rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Forslag til ny rammeplan kommer på høring høsten 2016, og endelig rammeplan skal tre i kraft i 2017.

Kompetanse

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet Kompetanse for framtiden barnehage – strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020. Denne legger mål og føringer for kompetanseutvikling i landets barnehager.

Strategiens mål er:

- Rekruttere og beholde flere barnehagelærere og ansatte med relevant kompetanse for arbeid i barnehagen
- Heve kompetansen for alle ansatte som jobber i barnehagen
- Øke statusen for arbeid i barnehage

Kompetansestrategien omfatter fire satsningsområder:

- Pedagogisk ledelse – barnehagen som lærende organisasjon
- Danning og kulturelt mangfold
- Et godt språkmiljø for alle barn
- Barn med særskilte behov

Melhus kommune har utarbeidet en egen kompetanseplan som tar utgangspunkt i denne strategien. (Helhetlig kompetanseutviklingsplan, skole, barnehage og PPT 2015-2018). I planen er det valgt å legge hovedfokus på barnehagebasert kompetanseutvikling. Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak er utviklingsarbeid som involverer hele personalet og som foregår i den enkelte barnehage. Tiltaket utvikles lokalt i samarbeid med kompetansemiljø, kommunen og barnehagene. Tiltaket skal bidra til en utviklingsprosess i den enkelte barnehage for hele personalet på tvers av kompetansenivå. Kommunen har også fått midler fra Fylkesmannen til dette tiltaket fordi måten Melhus kommune organiserer dette tiltaket på kan overføres også til andre kommuner.

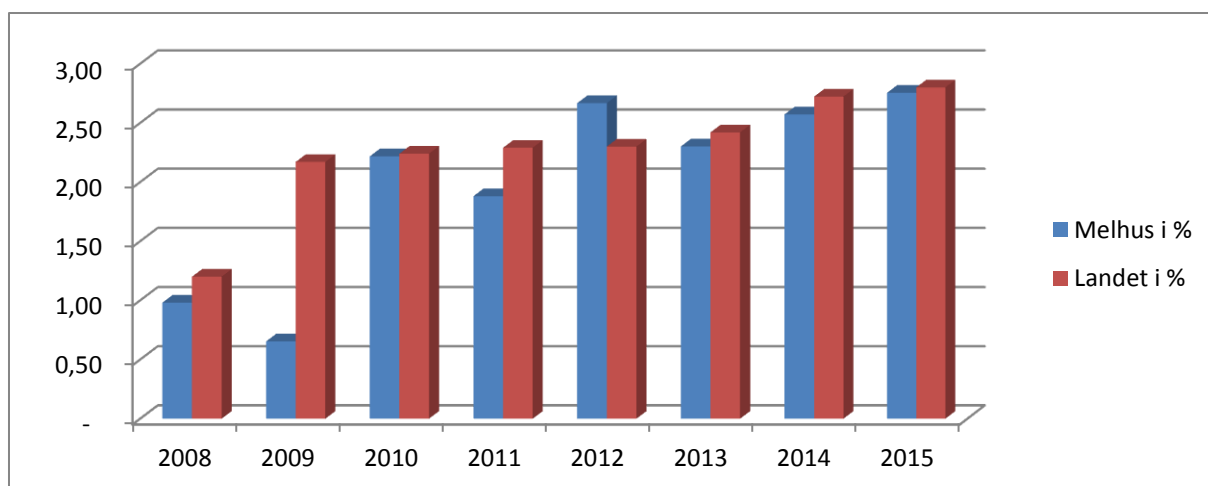
I tillegg satser vi på å få flere fagarbeidere i barnehagen. Ufaglærte får tilbud om å ta fagarbeiderutdanning i arbeidstiden. Når det lyses ut etter assistenter skal det heretter også søkes etter barne- og ungdomsarbeidere.

Barn med rett til spesialpedagogisk hjelp

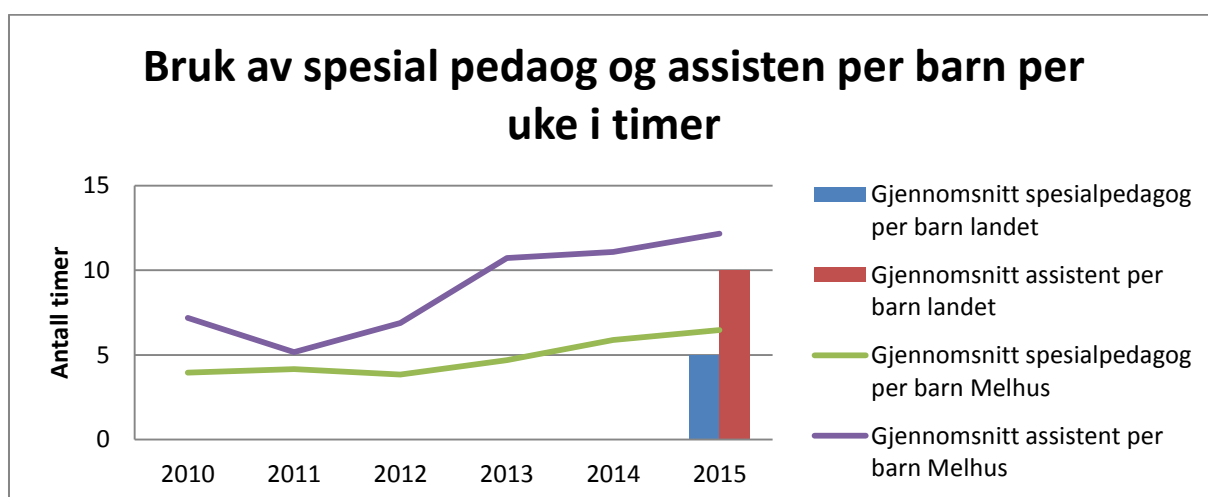
I 2016 mottar 38 barn spesialpedagogisk hjelp. Dette er en økning på 8 barn fra samme tidspunkt i fjor. I 2015 lå Melhus på en andel på 2,75 % mens landsgjennomsnittet lå på 2,8 %.

Tabellen under viser utvikling i antall barn før opplæringspliktig alder med rett til spesialpedagogisk hjelp fra 2008 til 2015. Vi ser av tabellen at vi ligger omtrent på landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn med rett til spesialpedagogisk hjelp.

Når det gjelder omfang av denne hjelpen, altså hvor mye hjelp det enkelte barnet mottar i gjennomsnitt, har dette økt noe de siste årene. I 2015 lå Melhus på et gjennomsnitt på 12 timer assistent og 6,5 timer spesialpedagog, mens tilsvarende tall for landet var 10 timer assistent og 5 timer spesialpedagog. Tabellen under viser omfang i Melhus fra 2010, og gjennomsnittlig omfang i landet i 2015. Her ser vi at Melhus har større omgang per barn både når det gjelder assistent og når det gjelder spesialpedagog enn gjennomsnittet er i landet.

Barnehageplasser og venteliste

Første september 2016 hadde Melhus kommune 958 barnehageplasser i drift. Dette er en reduksjon på 6 plasser fra i fjor. Det er viktig å merke seg at en barnehageplass kan være alt fra 40 % til 100 % plass. I tabellen under defineres en barnehageplass om antall barn som går i barnehagen uavhengig av plassstørrelse. Vi har fortsatt ledig kapasitet i flere barnehager.

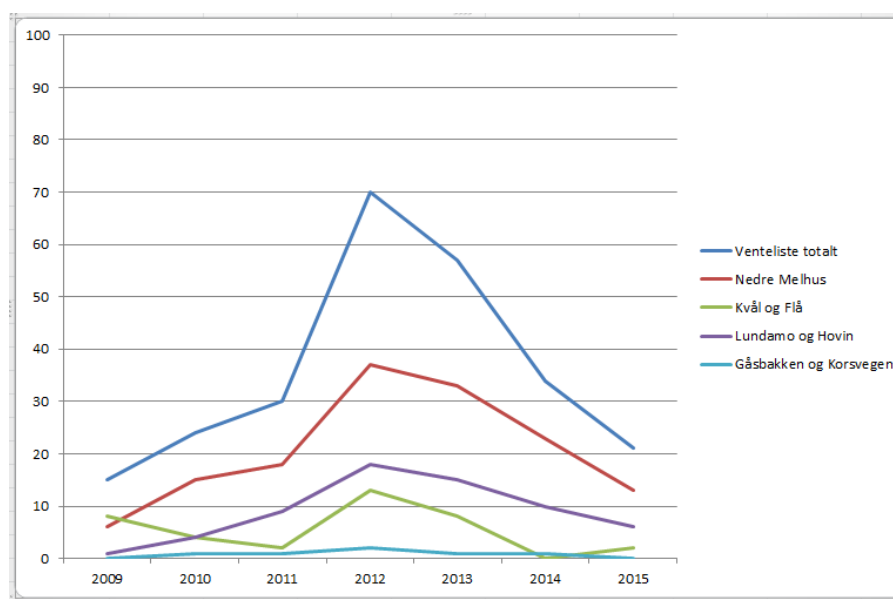
Distrikt	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kapasitet
Kvål	63	56	58	64	56	53	64
Flå	86	72	75	74	78	76	75
Lundamo	83	88	93	101	100	100	110
Hovin	82	86	94	94	91	96	94
Gåsbakken	36	35	26	25	30	29	36

Korsvegen	57	55	51	50	57	61	86
N. Melhus	535	556	552	552	552	543	605
SUM	942	948	949	960	964	958	1 070

25 barn uten rett på plass går i barnehager i kommunen i oktober 2016. I 2016 fikk også flere barn rett til barnehageplass, da barnehageloven § 12a nå også gir barn født i september og oktober rett til barnehageplass.

Venteliste distriktssvis

Alle som har rett på barnehageplass, fikk plass også i 2016. I tillegg har også 25 barn uten rett på plass fått barnehageplass i kommunen. Etter at rett til barnehageplass trådte i kraft 1.1 2009, har Melhus kommune oppfylt retten hvert år. I oktober 2016 står det 20 barn på venteliste. Som vi ser av tabellen under, blir ventelistene kortere og kortere for hvert år.

Prognoser

Vi får befolkningsprognoser fra Trondheimsregionen. Tabellen viser prognoser for antall barn i kommunen i alderen 1-5 år i det enkelte distrikt 1-10 år frem i tid. Prognosene som er benyttet er befolkningsprognose for Trondheimsregionen TR2016M.

Det er viktig å merke seg at alle vedtak kommunen gjør i forhold til boligbygging vil påvirke prognosene, men det må være utbygginger av noe størrelse før det påvirker prognosene for barnetall i særlig grad.

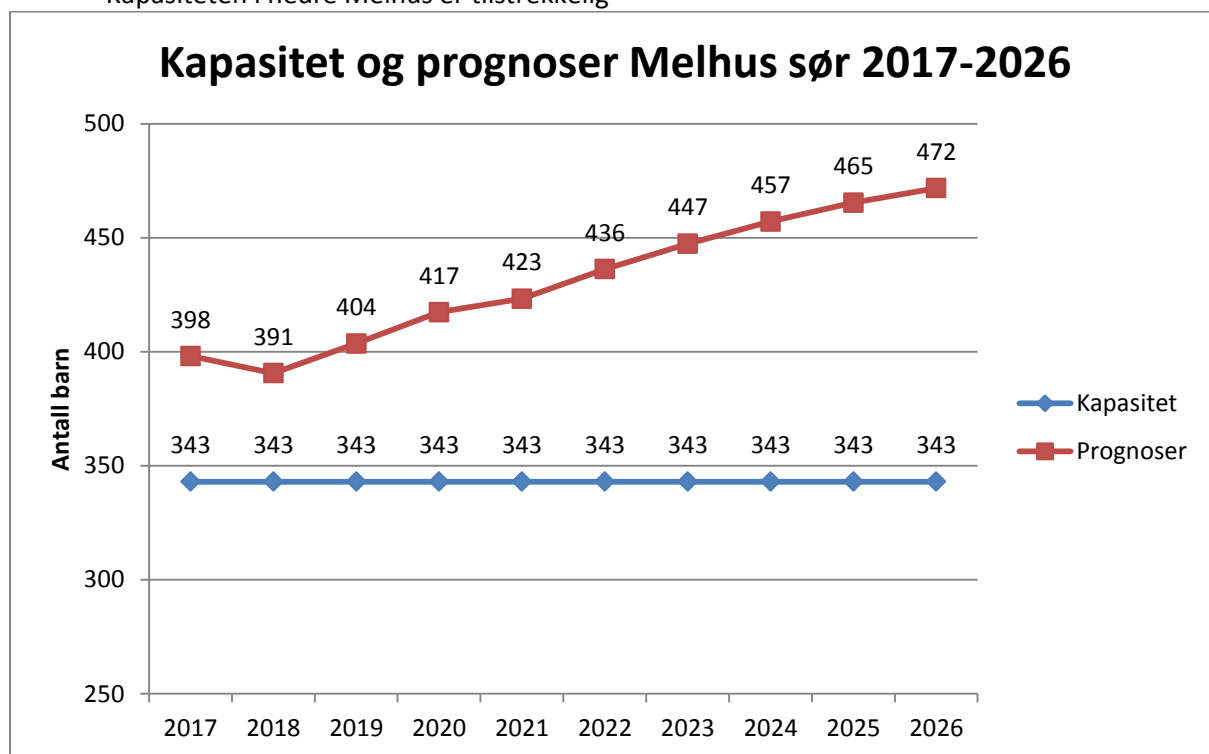
År	Kapa- sitet*	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
N. Melhus	605	543	555	559	561	569	576	582	588	593	597
Kvål	64	83	82	85	86	88	92	95	97	99	102
Flå	75	85	84	87	98	100	107	112	117	121	125
Lundamo	110	114	114	117	117	121	125	128	131	133	135
Hovin	94	115	111	114	116	114	112	112	112	112	111
Gåsbakken	36	31	34	34	32	34	34	34	35	35	35

Korsvegen	86	71	80	80	81	80	83	86	88	89	90
Melhus	1 070	1043	1059	1077	1091	1106	1129	1149	1167	1182	1194

*Vurdert kapasitet viser antall barnehageplasser i dag. Antall barnehageplasser er ikke en eksakt størrelse, men gir en viss pekepinn på kapasiteten. Når det gjelder barnehage er en annen viktig faktor at både tilbud og omfang er frivillig, og at prosentandelen som søker barnehageplass varierer.

Av tabellen kan vi lese følgende i den kommende 10-årsperioden:

- Kapasiteten er for liten på alle tettsteder sør for Melhus sentrum (se diagrammet under som viser kapasitet og prognoser for Melhus sør)
- Kapasiteten på Korsvegen kan bli noe liten
- Kapasiteten på Gåsbakken er tilstrekkelig
- Kapasiteten i nedre Melhus er tilstrekkelig

2.2.4 Behov

- Behov for bedre system og organisering rundt barn med særskilte behov
- Sikre rett til barnehageplass gjennom blant annet
  - Utvide kapasiteten i Melhus sør
- Kompetansehevingstiltak innenfor områdene
  - Utviklingsarbeid og ledelse
  - Språk og språkutvikling
  - Barns medvirkning
  - Lek
  - Sosial kompetanse
- Øke andelen faglærte i barnehagen gjennom barnehagebasert fagbrev
- Øke kompetansen hos ufaglærte gjennom kompetansehevingstudier

2.2.5 Mål og tiltak

Nr.	Ikke – økonomiske driftstiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
2.2.01	Gjennomføre kompetanseutvikling innenfor områdene <ul style="list-style-type: none"> • Utviklingsarbeid og ledelse • Språk og språkutvikling • Barns medvirkning • Lek • Sosial kompetanse	X	X		
2.2.02	Øke andelen faglærte i barnehagen gjennom barnehagebasert fagbrev og øke kompetansen hos ufaglærte gjennom kompetansehevingstudier	X	X	X	X
2.2.03	Sikre barnehageplass til alle som har lovfestet rett gjennom den eksisterende bygningsmassen og ved nybygg	X	X	X	X
2.2.04	Gjennomføre tiltak for å bedre systemet rundt barn med behov for spesialpedagogisk hjelp/nedsatt funksjonsevne	X			
2.2.05	Implementere ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver	X	X	X	
2.2.06	Fortsette arbeidet med ny barnehage på Korsvegen og ny barnehage i Melhus sør	X	X	X	X
2.2.07	Utarbeide et system for oppfølging av kvaliteten i den enkelte barnehage	X	X		
2.2.08	Følge opp regjeringens forslag om å sette i gang et informasjonsarbeid for å få flere barn fra familier med lav inntekt og minoritetsspråklig bakgrunn til å gå i barnehage	X			
2.2.09	Øke miljøbevisstheten ved å gjennomføre miljøaktiviteter i alle barnehager og skoler i 2017 og 2018. Det skal lages lokale planer.	X	X		

3 Rammeområde 3 – helse og omsorg

3.1 Helse og omsorg

3.1.1 Området omfatter

Horg/Flå helse og omsorg, Hølanda helse og omsorg, Nedre Melhus helse- og omsorg og Bo og avlastning.

Tjenester:

Pleie og omsorg: Opphold i institusjon, Hjemmesykepleie, Praktisk bistand (hjemmehjelp), Omsorgsboliger med heldøgns bemanning, Aktivitetstilbud eldre/funksjonshemmede, Kjøkkendrift, Vaskeridrift.

Bo og avlastning: Hjemmetjeneste i boliger med heldøgns pleie- og omsorg, Avlastningstilbud funksjonshemmede, Praktisk bistand (hjemmehjelp, boveiledning).

3.1.2 Ansvarsområde

Arbeide i forhold til gjeldende lovverk konkretisert i tjenestenes serviceerklæringer med å fremme helse og forebygge sykdom, skade eller lyte.

Sørge for riktig tjenestetilbud til mennesker med særlig hjelpebehov.

Arbeide i forhold til verdigrunnlag og mål for helse og omsorg nedfelt i Melhus kommunes pleie- og omsorgsplan.

3.1.3 Status / utviklingstrekk

- Kommunens utfordringer kjennetegnes primært med en sterkt voksende brukergruppe. Gruppen 80+ vil vokse svært raskt fra omkring 2020. Gruppen tjenestemottakere under 67 år, primært fysisk og psykisk funksjonshemmede, har også merkbar økning.
- Fra 2020 vil befolkningen på 80 år og eldre øke med opptil 40-60 personer i året. Dette vil gi store utfordringer for både den hjemmebaserte og den institusjonsbaserte pleie- og omsorgstjenesten.
- Samhandlingsreformen har medført økt press på tjenester fra både hjemmesykepleie og sykehjem, samt økt behov for medisinsk faglig og sykepleiefaglig kompetanse.
- Økende antall brukere med behov for ressurskrevende tjenester og raskere utskriving fra sykehus, krever mer spesialiserte og tverrfaglige tjenester fra kommunen. Dette forutsetter spisskompetent personell og tilrettelagte og fleksible lokaliteter.
- Krav til bedre kvalitet, mer kompetanse, mer tilrettelagte tjenester kombinert med økende etterspørsel og økt rettighetsfesting av tjenestetilbud.
- Store krav til samhandling internt i kommunen og med eksterne aktører.
- Økte krav til dokumentasjon, saksbehandling og rapportering.
- Økende rekrutteringsproblemer.

3.1.4 Behov

Sterk økning i antall tjenestemottakere samt økte krav til tjenestenes omfang og kvalitet forutsetter:

- Økning i antall tjenesteytere
- Strengere prioritering i tildeling av tjenester
- Økt behov for spesialisering i den kommunale helse og omsorgstjenesten forutsetter:
- Økt innslag av spisskompetent personell

- Tilrettelagte og fleksible lokaliteter
- Hensiktsmessig fordeling av oppgaver innen helse og omsorg
- Framtidige rekrutteringsproblemer innen helse og omsorg forutsetter:
  - Fleksible arbeidstidsordninger tilpasset arbeidstakernes behov
  - Ambisiøs satsing på kompetanseheving
  - Robuste fagmiljøer
  - Konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår
  - Bærekraftig modell for å redusere ufrivillig deltid
- Økte krav til dokumentasjon, saksbehandling og rapportering forutsetter:
  - Oppdaterte og funksjonelle ikt-systemer
  - Høy ikt-kompetanse blant pleie- og omsorgspersonellet
  - Høy kompetanse innen forvaltning
  - Aksept for tidsbruk tilsvarende økte krav til dokumentasjon, saksbehandling og rapportering
- Økning i behov for og krav til pleie- og omsorgstjenester forutsetter:
  - Utvikling av flere tjenester og tilbud som virker forebyggende slik at vi unngår eller utsetter at innbyggerne utvikler behov for pleie og omsorgstjenester.
  - Økt samarbeid med pårørende og andre frivillige aktører.

Befolkningsprognoser

Befolkningsprognosene er basert på befolkningsframskrivninger fra SSB, bearbeidet i KOMPAS. Prognosen bekrefter en sterk økning i de eldste aldersgruppene.

Uavhengig av optimistiske spådommer om helsetilstanden til morgendagens eldre, denne befolkningsutviklingen vil stille store krav til pleie- og omsorgstjenesten – ikke minst mht. rekruttering og kompetanse.

Antall 80+ øker for eksempel med bare med 4% fra 2016 til 2020. Fra 2020 til 2030 er økningen 56%. De store utfordringene, både mht. tjenesteutvikling og rekruttering, ligger følgelig foran oss.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
80+	nmho	357	358	362	373	392	408	432	451	493	514	543	565	591	623	639
80+	hfho	202	196	192	199	197	201	197	214	236	250	261	278	288	312	323
80+	hho	81	85	84	80	79	83	82	86	87	92	103	111	115	116	119
80+	melhus	640	638	638	653	668	692	711	751	816	856	907	954	995	1051	1081

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
90+	nmho	47	50	51	60	63	65	67	68	73	79	76	76	76	80	86
90+	hfho	40	45	45	48	47	46	43	40	39	38	36	35	35	40	39
90+	hho	17	17	17	18	18	16	16	16	16	14	15	17	17	15	15
90+	melhus	105	111	113	125	128	127	126	124	128	131	127	127	128	135	141

I tillegg til denne utviklingen er det, som nevnt ovenfor, tjenestemottakere under 67 år som er den raskest voksende gruppen.

3.1.5 Handlingsprogram

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
3.1.01	Gjennomføre vedtatte tiltak internt og i samarbeid med tilstøtende tjenester, iht prosjekt «100 år i eget hjem», med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • Hverdagsmestring • Velferdsteknologi • Etablere Forvaltningskontor • Etablere virksomhet for hjemmebaserte tjenester • Etablere virksomhet for institusjonsbaserte tjenester • Økt bruk av pårørende og andre frivillige 	X	X	X	X
3.1.02	Rekruttere nødvendig fagkompetanse Utvikle nødvendig fagkompetanse i egen organisasjon, jfr fokuspunkter i prosjekt «100 år i eget hjem»	X	X	X	X
3.1.03	Gjennomgang av organisering og tjenestetilbud overfor følgende grupper: <ul style="list-style-type: none"> • Mennesker med psykisk utviklingshemming • Mennesker med psykiske lidelser og eller rusproblemer (ROP) 	X			
3.1.04	Tilpasse ressursfordelingsmodellen til ny organisasjonsstruktur. Benytte 2017 som testperiode, full implementering fra 01.01.18.	X			
3.1.05	Gjennomføre prosjekt «Pårørende som førsterespondent for trygghetsalarmer»	X			
3.1.06	Kommunestyret ser det som nødvendig at det settes av midler til et kompetansefond for å støtte opp under det omfattende og pågående prosjektet «100 år i eget hjem». Arbeidsgruppene i prosjektet påpeker bla.a. nødvendig behov for kompetanseheving.	X			

4 Rammeområde 4 - forebygging, aktivitet, læring og kultur

Familie og forebygging

Virksomheten omfatter følgende tjenester:

Barneverntjenesten, PP-tjeneste, helsesøstertjeneste, psykisk helsetjeneste, rus-tiltakstjeneste og NAV(kommune)

Tjenester: Pedagogisk/psykologiske tjenester i barnehage og skole, NAV (økonomisk rådgivning/bistand, låne- og tilskuddsordninger, bistand til aktivitet og arbeid, støttekontakt(tjeneste), helsetjenester til psykisk syke, forebygging/bistand/ettervern i rus- og tiltaksenheten, hjelpe- og omsorgstiltak for barn og unge, helsestasjon og skolehelsetjeneste, privat avlastning for familier med funksjonshemmede barn..

4.1 Barnevernstjenesten

4.1.1 Ansvarsområde

Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid, jfr. Lov om barneverntjenester.

4.1.2 Status /utviklingstrekk

- Enkelte barns oppvekstvilkår er vanskelige grunnet nye familiekonstellasjoner, økning i rusmisbruk, psykiske vansker og voldsbruk.
- Komplexitet og alvorlighetsgrad i saker meldt til barneverntjenesten er stor.
- Økt bevissthet omkring barns oppvekstvilkår antas å bidra til den sterke økningen i tilfanget av nye bekymringsmeldinger og saker til barneverntjenesten.
- I Melhus er tilfanget av nye saker noe høyere enn i sammenlignbare kommuner. Økning i antall nye barnevernssaker er for øvrig gjeldende for hele landet.
- Det har vært og er et stort fokus på å hindre avvik og fristbrudd.
- Det arbeides med å få på plass gode tiltaksplaner og systematisk evaluering av de.
- Barneverntjenesten har knappe ressurser til å nå alle målsettinger satt for tjenesten. Deltakelse i tverrfaglig samhandling blir prioritert i den grad det er mulig og gjennomførbart.
- Foreliggende forslag til lovendringer antas å kunne føre til nye arbeidsoppgaver og utvidet ansvarsområde.

4.1.3 Behov

- Barneverntjenesten vil øke sin kompetanse gjennom en systematisk opplæring og implementering i tråd med Kvello-metoden. Gjennom dette og annen kunnskapstilegnelse vil tjenesten utvikle og implementere tverrfaglighet i utredningen i større grad enn i dag.
- Videreutvikling av tjenestens rutinebeskrivelser.
- Få til god samhandling med aktuelle enheter i familiesenterarbeidet.

4.2 PP-tjenesten

4.2.1 Ansvarsområde

Hver kommune/fylkeskommune skal ha en PP-tjeneste, jfr Opplæringsloven §5-6 og Barnehagelovens §19c. I loven pekes det på 2 hovedområder for PP-tjenestens virksomhet:

- PP-tjenesten skal hjelpe skolen og barnehagen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen og barnehagedagen bedre til rette for elever og førskolebarn med særlige behov
- PP-tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der loven krever det

Målsettingen for PP-tjenesten er å være en kompetent tjeneste for brukerne. Det vil si for foreldre, barnet selv, barnehager, skoler, skoleeier, lokalt hjelpeapparat og eksterne samarbeidspartnere.

4.2.2 Status / utviklingstrekk

- Etterspørselen etter tjenesten fortsatt økende og sakene mer komplekse og tidkrevende.
- Arbeidet med sakkyndige vurderinger dermed mer krevende - i tråd med nasjonal trend.
- Skoler/ barnehager bruker tjenestens kompetanse til veiledning både i enkeltsaker og systemsaker (utviklingsspørsmål, kompetanseheving og organisering av tilbud).
- tydelige forventninger til PP-tjenesten i St.meld 18 (2010/2011): PP-tjenesten skal bidra til helhet og sammenheng, skal arbeide forebyggende, skal bidra til tidlig innsats i barnehage og skole og skal være en kompetent tjeneste.
- Kvalitetskriterier til PP-tjenesten, vedtatt av Kunnskapsdepartementet juni 2016. Stiller krav til en kompetent tjeneste, som bidrar både med forebyggende arbeid og tidlig innsats, systemrettet og individrettet og i tråd med de 4 forventningene til PP-tjenesten.
- Innfrielse av de 4 forventningene innebærer en arbeidsmetode der tjenesten må være mere ute i barnehager/skoler for å bidra til mer forebyggende arbeid og tidlige innsats.
- PP-tjenesten skal også arbeide mer systemrettet og bistå til å se helhet og sammenheng.

4.2.3 Behov

- Utvikle tjenesten i tråd med de 4 forventninger signalisert i St.melding 18(2010-11) og kvalitetskriteriene til PP-tjenesten fra juni 2016
- Øke egen kompetanse for å være bedre rådgivere/veiledere for skoler og barnehager (relasjonsledelse - relasjonspedagogikk)
- Større fokus på tidlig innsats, forebyggende arbeid og systemarbeid.

4.3 Helsesøstertjenesten

4.3.1 Formål

Helsestasjon og skolehelsetjeneste for barn og unge i alderen 0 – 20 år. Svangerskapsomsorg.

4.3.2 Status / utviklingstrekk

- Kompetanseheving og økt tverrfaglighet i helsestasjonen ført til at flere små barn og familier som trenger hjelp oppdages tidligere og får bistand.
- Økt arbeidsmengde i helsestasjonene pga mer arbeidskrevende oppfølging av flere barn.
- Barn og ungdom oppsøker selv skolehelsetjenesten for samtale og hjelp. Spesielt stort er behovet på ungdomsskolene og videregående skole.

- Økning i antall henvendelser fra skolene med ønske om bistand i enkeltsaker.
- Aktiv jobbing med omlegging av skolehelsetjenesten for å få en bedre ressursutnytting og kunne bistå flere (økt fokus på gruppedrift)
- Stor pågang i skolehelsetjenesten fra elever, foreldre og skole ifht elever med sammensatte psykososiale utfordringer. Vi strever med å møte økt etterspørsel i skolehelsetjenesten med dagens bemanning, pga at vi fortsatt ligger under veiledende normtall for bemanning i skolehelsetjenesten i Melhus
- Oppfølgingen av gravide hos jordmor i helsestasjon blir stadig mere omfattende. Mange har ulike utfordringer de strever med, og trenger derfor ekstra oppfølging. I følge retningslinjene skal hjemmebesøk etter fødsel tilbys til alle. Foreløpig har vi kapasitet til å tilby dette til førstegangsfødende og risikosvangenskap.
- Helsestasjonen er inne i sitt andre prosjektår med egen Home-start avdeling. Dette er et familiestøtteprogram hvor frivillige er hjemme hos en småbarnsfamilie 2 - 4 timer hver uke i ca 6 mndr, hos familier som trenger ekstra støtte i hverdagen i en krevende periode. Det er tilsatt en koordinator som drifter dette. Det er en tidkrevende jobb å bygge opp en frivillig stab, men vi er godt i gang.

4.3.3 Behov

- Opplæring av helsesøstre til å drive ressurs/selvutviklingskurs.
- Kompetanseheving i tjenesten i forhold til å jobbe med barn og unge i vanskelige livssituasjoner, og hvordan bistå dem på en best mulig måte.
- Skolering i å drive grupper for barn og unge i skolen i ulike tema.
- Skolering i kartleggingsmetoder til bruk ifht barn 0-1 år i helsestasjonen.

4.4 Psykisk helsetjeneste

4.4.1 Ansvarsområde

Enhetens visjon:

«Psykisk helsetjeneste skal bidra til å skape rom for utvikling og at den enkelte opplever økt mestring og bedret psykisk helse.»

4.4.2 Status/utviklingstrekk

- Etterspørselen etter tjenester er fortsatt økende.
- Kortere liggetid i spesialisthelsetjenesten. Oppfølging fra kommunen før, under og etter behandling i spesialisthelsetjenestene etterspørres i større grad
- Barn og unges oppvekstvilkår vurderes som vanskeligere og dette påvirker deres/familiens psykiske helse og utløser behov for bistand/hjelp.
- Barn og unges rettigheter som pårørende til syke foreldre er styrket
- Skolering av ansatte for å kunne tilby gruppetilbud er gjennomført. Enheten driver gruppetilbud - KID(kurs i depresjonsmestring, KIB(kurs i stressmestring), sorggruppe for barn/unge, fysisk aktivitetsgruppe
- Samhandlingsreformen stiller krav om økt/flere behandlingstilbud fra 1.linje og forventer økt fokus på det primærforebyggende arbeidet.

4.4.3 Behov

- Øke kompetansen og samhandlinga rundt ressurskrevende krevende brukere. (bl.a ROP-brukere)
- Kvalitetssikre behandlingstilbud.
- Fokus på etablering av flere gruppetilbud
- Skolering vedr. ivaretagelse av barns rettigheter som pårørende
- Bidra til helhetlige og sammenhengende tjenester barn/ unge og deres familier
- Øke den faglige kompetansen for å kunne møte kravene i samhandlingsreformen
- Implementering av funksjonssirkelen og bruk av den for systematisk kartlegging i det psykiske helsearbeidet

4.5 NAV (kommunale tjenester)

NAV Melhus omfatter følgende: NAV Melhus har ansvar for følgende kommunale tjenester; økonomisk råd/ veiledning og økonomisk bistand, gjeldsrådgivning, startlån og boligtilskudd, boliger for vanskeligstilte, bostøtte og støttekontaktordning.

4.5.1 Ansvarsområde

Fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer, i samsvar med lov om sosiale tjenester i NAV og lov om helse- og omsorgstjenester.

4.5.2 Status / utviklingstrekk

- Økning i antall brukere med sammensatte behov (rus, psykiatri, sosiale/økonomiske utfordringer)
- Antall langtidsledige som mottar økonomisk sosialhjelp er for høyt
- Økt antall ungdom som ikke gjennomfører videregående opplæring
- Melhus kommune har for mange langtidsledige flyktninger
- Manglende boligtilbud til vanskeligstilte.(rus /psykiatri)
- Samarbeides aktivt mellom aktuelle virksomheter for å få god utnyttelse av den kommunale boligmassen
- Aktiv bruk av Husbankens tilskuddsordninger

4.5.3 Behov

- Videreutvikle samhandlingsrutiner som sikrer helhetlig oppfølging av langtidsledige, ungdommer og flyktninger.
- Det tilstrebes en vridning i arbeidsmetodikk for å sikre mere forebyggende arbeid ved økonomisk råd og veiledning for å redusere antall søknader om økonomisk sosialhjelp.
- Innføre/ta i bruk vedtatte boligpolitisk handlingsplan, samt aktiv deltakelse i boligsosialt prosjekt som er planlagt gjennomført i samarbeid med husbanken for å sikre gjennomstrømming av boliger.
- Økt bruk av hjelpevergeordningen for å ivareta de som faller inn under vergemålsloven.
- Utvikle arbeidsmetodikk som sikrer god, tidlig og helhetlig brukeroppfølging.

4.6 Rus- og tiltakstjenesten

4.6.1 Ansvarsområde

Hjemlet i Lov om kommunal helse og omsorgstjenester: «fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer»

4.6.2 Status / utviklingstrekk

- Kommunen har i de siste 5 årene hatt økning av rusmiddelavhengige som har behov for bistand. Tilflytting fra andre kommuner er en av årsakene
- Rusmiddelavhengige som har vært til behandling trenger tettere oppfølging enn tidligere. Behandlingstiden er nedkortet som en konsekvens av Samhandlingsreformen. 5 måneder institusjonsbehandling er nå ansett som langtidsbehandling - tidligere opp i mot 2 år
- Legemiddelassistert rehabilitering er både omfattende og ressurskrevende for kommunen
- Tjenesten mottar i økende grad henvisninger/henvendelser av unge mennesker under 24 år.
- Tjenesten registrerer at omfanget av ROP- lidelser(dobbeltdiagnose rus og psyk.) er større enn antatt
- Melhus kommune og Kriminalomsorgen, Nord har inngått en overordnet samarbeidsavtale med målsetting om god tilbakeføring av domfelte og innsatte
- Helsemessig og sosialt dårligere funksjonsevne hos ungdommene som tilbys sosial- og arbeidstrening i Tiltakshuset Potten
- Drift av bruktbutikken gir mangfold i arbeidsoppgaver for aktuelle brukere

4.6.3 Behov

- Bedre kartlegging og samhandling rundt personer med ROP lidelser.
- Fokus på forebygging blant barn/unge.
- Ha bred innfallsvinkel i tjenestetilbudet til vanskeligstilt ungdom som ikke er i utdanning/arbeid
- Tilgang til tilrettelagte arbeidsoppgaver for ungdom/voksne som faller innenfor enhetens målgruppe
- Koordinering og samarbeid med kriminalomsorgen rundt domfelte og innsatte for å få til en god tilbakeføring
- Bidra og delta i familiesenterarbeidet med kunnskap og kompetanse

4.7 Handlingsprogram Familie og forebygging

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak	2017	2018	2019	2020
4.7.01	Deltagelse i Læringsmiljøprosjektet ledet av Utdanningsdirektoratet i samarbeid med Fylkesmannen. Målsetting er implementering av et systematisk arbeid for et mobbefritt læringsmiljø.	X	X		
4.7.02	Sikre inngåelse, aktiv bruk og evaluering av samarbeidsavtaler mellom alle skoler og barnehager i kommunen.	X	X		
4.7.03	Gi tilbud om hasj-/cannabisavvenningskurs for innbyggerne i kommunen.	X	X		
4.7.04	Etablere livsmestringskurs (Du-kurs) ved alle ungdomsskolene i Melhus.	X	X		
4.7.05	Fortsatt fokus på utvikling av metodisk arbeide i barnevernssaker, med vekt på tverrfaglig samhandling og tiltak.	X	X		
4.7.06	Bidra til rutiner/system for tverrfaglige tiltak rettet mot barn og familier med overvekt (samarbeid med aktivitet og bevegelse)	X			
4.7.07	Deltagelse i LUN-prosjektet på Lundamo ungdomsskole: PP-tjenesten deltar med sin kompetanse i et tverrfaglig team med målsetting om et bedre psykososialt miljø for elever og foreldre på skolen, i fritiden og i lokalmiljøet generelt.	X			
4.7.08	Etablering av ukentlig fysisk aktivitetstilbud for å bedre fysisk og psykisk helse.	X			
4.7.09	Benytte veiledningskontrakt i veiledningsarbeidet med lærere/førskolelærere i skoler og barnehager, både i ikke-henviste og henviste saker.	X	X		
4.7.10	Utvikle tiltakspakke for nyankomne flyktningefamilier med små barn, gjennom en tverrfaglig arbeidsgruppe ledet av flyktningehelsesøster.	X	X		
4.7.11	Psykisk helsetjeneste lager et opplegg for systematisk veiledning og kunnskapshevende tilbud til ansatte i helse og omsorg	X	X		
4.7.12	Melhus kommune starter opp et prosjekt «Ung og verdifull». Prosjektet har som mål å redusere andelen unge sosialhjelpmottakere i alderen 18 - 25 år, og må gjennomføres i tett dialog med NAV. Følgende tiltak utredes: - for å motta sosialhjelp stilles det krav til arbeidsrettet aktivitet i regi av kommunen.	X	X		

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak	2017	2018	2019	2020
	<p>Målet er å tilrettelegge for mestring av et arbeidsforhold tilpasset mottakerens situasjon.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det stilles krav om at sosialhjelpsmottakere normalt registreres som arbeidssøkende hos NAV, og at disse gis en særskilt oppfølging av saksbehandler, innen 48 timer. - Muligheten for arbeidstrening i kommunale virksomheter utredes - Det etableres kontakt med næringslivet for å se på hvilke muligheter som finnes for korttidsengasjement av ufaglært personell på kort varsel. <p>Det forutsettes at kommunen/ arbeidsgiver kan stille med relevant arbeidsinstruks, kvalifisert oppfølging og en helhetlig individuell oppfølgingsplan utarbeidet i samarbeid med NAV for å sikre en varig overgang fra stønad til arbeidslivet.</p>				
4.7.13	Kompetanseheving(etterutdanning) på flerkulturalitet og flerspråklighet i samarbeid med Statped Midt.	X			
4.7.14	Strukturere samhandlingen med LOTA omkring bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger.	X			
4.7.15	Kommunestyret ber rådmannen se på utbetalingen av sosialhjelp/ hjelp til livsopphold	X	X		
4.7.16	ICDP innføres som verktøy i aktuelle enheter i kommunen. Rådmannen vurderer om det skal gis et generelt tilbud til foreldre gjennom kommunens barnehager.	X			
4.7.17	Etablere fast gruppetilbud i forsterket helsestasjon for barn/foreldre med utfordringer ifht. samspill.	X			
4.7.18	Etablere oppstartsgruppe for nygravide i regi av jordmortjenesten.	X	X		

4.8 Læring og tilrettelagt arbeid

4.8.1 Området omfatter

Virksomheten Læring og tilrettelagt arbeid (Lota) omfatter Melhus arbeidssenter, Flyktningeenhet og Voksenopplæring.

Tjenester:

Grunnskoleopplæring, norsk for minoritetsspråklige, spesialpedagogisk opplæring, velferds- og aktivitetstilbud for voksne utviklingshemmede og introduksjonsprogram for flyktninger.

4.8.2 Ansvarsområde

- Ivareta voksnes behov og rettigheter etter Opplæringslova kap. 4 A.
- Ivareta innvandrernes rettigheter i h.h.t. Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere.
- Tilrettelegge velferds- og aktivitetstilbud for voksne utviklingshemmede som åpenbart ikke kan gjøre seg nytte av NAV sine tilbud.

Formål

Voksenopplæring:

Å ivareta voksnes behov og rettigheter etter Opplæringslova kap. 4 A. Både opplæring på grunnskolens område som fører til vitnemål og opplæring i grunnleggende ferdigheter som fører til økt kompetanse i ferdigheter som digital kompetanse, hverdagsmatematikk, lesing og skriving. Voksenopplæring skal også ivareta opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere». Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Flyktningeenheten:

Å ivareta innvandrernes rettigheter i henhold til «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere». Både å gjennomføre bosetting, veilede og legge til rette for integrering. Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Melhus arbeidssenter:

Melhus arbeidssenter er et velferds- og aktivitetstilbud for voksne utviklingshemmede og andre med varig nedsatt funksjonsevne bosatt i Melhus kommune. Felles for de som får tilbud om tjenesten er at de har store vansker med å forstå, lære og klare seg ellers i samfunnet (jf. ICD-10, WHO's klassifiseringssystem) og at de åpenbart ikke kan gjøre seg nytte av NAV sine tilbud

4.8.3 Status/behov

- Det nasjonale behovet for bosetting av flyktninger har endret seg, fra i 2015 da det var veldig stort behov for bosetting, til i 2017 da behovet for bosetting ut i kommunene har gått ned. Melhus kommune bosetter etter gjeldende vedtak i kommunestyret. I 2015 ble det bosatt 56, i 2016 er vedtaket på 46 og i 2017 er Melhus spurt om å bosette 40 flyktninger inkl 6 enslige mindreårige (barn/ungdom under 18 år).
- Press på boligsituasjonen i nedre Melhus gjør at bosettingsarbeidet er en utfordring
- Tiltakene i introduksjonsprogrammet tilpasses den enkelte gjennom individuell plan og plan for opplæring ut i fra kartlegging. Det kreves individuell tilpasning på bakgrunn av variasjon i grunnkompetanse, yrkesbakgrunn og framtidsplaner
- Stort behov for norskkurs fra arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa og deres familier. Disse har ikke rettigheter, og kommunen får ikke tilskudd for å gi norskopplæring. Vi tror det er grunn til

bekymring at mange foreldre fra Øst-Europa ikke lærer norsk, og at barn i skole og barnehage ikke har foreldre som kan språket.

- Nasjonal statistikk forteller at befolkningen har behov for kompetanseheving i grunnleggende ferdigheter innen lesing, skriving, muntlig språk, hverdagsmatematikk, digitale kompetanse. Flere av de unge flyktningene som kommer har behov for økt kompetanse innen grunnleggende ferdigheter for å komme seg inn i videregående skole.
- St.meld. 45 «Frihet og likeverd» kom i juni 2013, og den har som mål å bidra til økt debatt og oppmerksomhet rundt situasjonen for mennesker med utviklingshemming.
- Mangel på varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) øker presset på kommunen om å finne arbeids- og aktivitetstilbud. VTA er statlig finansiert via NAV.
- Jevn pågang på elever som søker opplæring etter Opplæringslova 4 A – 2 (spesialundervisning for voksne) deriblant opplæring av ASK (alternativ supplerende kommunikasjon).
- Flere nye brukere og brukere med lavere funksjonsnivå gir større behov for tettere oppfølging av og tilrettelegging for enkelte brukere ved Melhus arbeidssenter.
- Behov for flere praksisplasser (språktrening og arbeidstrening) i kommunale virksomheter, for flyktninger og innvandrere.
- Behov for å samordne engasjement fra innbyggere, frivillige lag og organisasjoner for å integrere flyktninger og innvandrere i Melhus.
- Behov for avklaring av ansvarsforholdet mellom NAV stat og kommune når det gjelder inkludering av grupper som har utfordringer med å komme inn i det ordinære arbeidslivet.

4.8.4 Handlingsprogram

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak	2017	2018	2019	2020
4.8.01	Tilrettelegge for mottak av flyktninger i tråd med introduksjonsloven og gjeldende vedtak fra kommunestyret.	X	X	X	X
4.8.02	Samarbeide med Nasjonalt kompetansesenter om utviklingshemming (NAKU) for avklaring av ansvar og muligheter knyttet til tilrettelagte arbeidsplasser. Fokus er NAV vs. kommune.	X			
4.8.03	Videreutvikle språkopplæringa for å øke deltakernes kompetanse i å utvikle et mer funksjonelt språk i tråd med de individuelle målene for hver deltaker.	X			
4.8.04	Strukturere samhandlingen med NAV omkring bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger jfr. Samarbeidsavtalen.	x			
4.8.05	Bidra inn i prosjektet «Gjennomgang av økonomi og tjenesteorganisering i helse og omsorgsvirksomhetene og Bo og avlastning"	x			
4.8.06	Strukturere samarbeidet innen virksomheten knyttet til utfordringer med inkludering i arbeidslivet for våre brukergrupper	x			
4.8.07	Dele kunnskap med øvrige virksomheter og samarbeidspartnere som følger av samarbeid med NAKU	x			

4.9 Aktivitet og bevegelse

4.9.1 Området omfatter

Virksomheten Aktivitet & Bevegelse omfatter ergo – og fysioterapitjenesten, privat fysioterapi praksis og Melhus Sansesenter, samt koordinering av bruken av Buen bad. Tverrfaglig samhandling – adresse for koordinerende enhet for voksne med ansvar for å ha over sikt over brukere med Individuell plan.

Tjenester: Fysio- og ergoterapitjenesten, Melhus Sansesenter

4.9.2 Ansvarsområde

Virksomheten yter helsetjenester etter Helse og omsorgsloven (2012).

Lovens formål er å forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom og skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne. Den skal fremme sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer. Den skal sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Den skal sikre tjenestetilbudets kvalitet og likeverdig tjenestetilbud, sikre samhandling og tilgjengelighet for pasient og pårørende og sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov. Sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og til at ressursene utnyttes best mulig.

4.9.3 Status / utviklingstrekk

- Samhandlingsreformen og opprettelsen av Avklaringsenheten på Buen utfordrer alle tjenestene i forhold til kapasitet, kompetanse og samarbeid. Dette krever en ny måte å tenke og arbeide på; flere brukere med sammensatte og kroniske behov forutsettes å få hjelp i egen kommune. Kortere liggetid på sykehusene krever rask avklaring og oppfølging i primærhelsetjenesten
- Kravet om at fagpersonene skal arbeide tverrfaglig er blitt tydeligere og nødvendig for å kunne gi riktig tjeneste til riktig tid.
- Prognosene viser at alle aldersgrupper vil øke frem mot 2030. Jfr befolkningsprognosene for Melhus.
- Økende antall henvendelser fra eldre med behov for tilpasning av bolig grunnet funksjonsnedsettelse. Dette på grunn av naturlige aldersforandringer og/eller brå funksjonsnedsettelse på grunn av fall eller sykdom.
- Personer med sammensatte behov flytter til Melhus kommune fra andre kommuner. Disse har krav på å få en koordinator i kommunen.
- Færre rehabiliteringsopphold innen spesialisthelsetjenesten gir økt etterspørsel etter døgnrehabilitering i kommunen. Dette utfordrer fagmiljøene når det gjelder kompetanse på rehabilitering.
- Et økende antall kommuner innfører hverdagsrehabilitering. Dette i tråd med nyere forskning som viser stor økonomisk gevinst. Melhus kommune har ikke etablert hverdagsrehabilitering pr. i dag.
- De siste årene har NAV Hjelpemiddelsentralen endret sine rutiner og overført flere og flere oppgaver til kommunen. Dette stiller større krav kommunens korttidslager og utstyr, samt kompetanse på kartlegging og vurdering av behov og montering og vedlikehold av tekniske hjelpemidler. Dette gjelder flere fagpersoner og virksomheter.
- Kommunens satsing på barn og unge har ført til økende etterspørsel etter virksomhetens tjenester. Melhus Familiesenter 0-6 år er etablert og forutsetter tettere samarbeid mellom alle faggrupper som i dag yter tjenester til barn og unge. Flere trenger bistand i foreldrerollen, jamfør erfaringer fra ulike team.

- Livsstilsykdommer og psykisk helseutfordringer øker stadig i samfunnet og rammer stadig yngre personer.

4.9.4 Behov

- Kortere liggetid på sykehusene og færre rehabiliteringsopphold i spesialisthelsetjenesten har medført økt behov for våre tjenester både ved korttidsopphold på sykehjem og i hjemmet. Dette gir store utfordringer i forhold til ressurser og kompetanse innad i tjenesten.
- Arbeidet på avklaringsenheten og med rehabilitering viser behov for tettere og bedre samarbeid mellom Aktivitet og bevegelse og Helse og omsorg.
- Virksomhetens bemanning er ikke økt i takt med befolkningsveksten over flere år.
- Det er behov for å komme tidligere inn i forhold til eldre for å forebygge fall og utvikling av bevegelsesvansker f eks gjennom forebyggende hjemmebesøk og fokus på hverdagsmestring.
- Det er et behov for tettere samarbeid med fastleger.
- Flere tilflyttede innbyggere med sammensatte behov skal ha et helsetilbud i kommunen og det gir økt behov for våre tjenester.
- Korttidslagrene for tekniske hjelpemidler må utvikles i tråd med behov og etterspørsel; behov for flere typer og antall hjelpemidler ved rask utskrivning fra spesialisthelsetjenesten. Det er behov for en ny organisering og ansvarsavklaring for at det skal være en felles praksis for korttidslagrene på alle tre distrikt. Det er kommunens ansvar at utstyret holdes i god stand og at renholdet er tilfredsstillende.
- NAV hjelpemiddelsentralen krever at kompetanse på vurdering i fht tekniske hjelpemidler og montering/vedlikehold finnes i kommunen.
- Opprettelsen og utvidelsen av Melhus familiesenter, konsekvenser av Samhandlingsreformen og Avklaringsenheten ved nye Buen har ført til økning i etterspørsel av våre tjenester både til barn/unge og eldre.
Virksomheten har kompetanse på både barn/unge og eldre, og det blir en stor utfordring å tilfredsstille behovet uten at det får konsekvenser for overnevnte arbeidsområder. Ut i fra dagens bemanning krever dette en tydelig prioritering av våre ressurser og det stiller seg spørsmål om det er behov for at ansatte inndeles i fagområder.
- Virksomheten opplever økende pågang for oppfølging av barn og unge med psykiske helseutfordringer. Vi har erfaring med at spisskompetanse er nødvendig for å best ivareta tilbud til disse brukerne og har positiv erfaring med psykomotorisk fysioterapi. Vi ønsker å se på muligheten for å tilknytte en psykomotorisk fysioterapeut til det kommunale tjenestetilbudet (aktuell som prosjektstilling?).
- Vi har økt kompetanse på forebyggende tiltak, men mangler ressurser til å iverksette tiltak. Behov for felles kompetanseheving med andre virksomheter innen området hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring, barn og familier og psykisk helse. Fra kunnskap til handling vil fortsatt være utfordringen fremover.

4.9.5 Handlingsplan

Nr	Ikke-økonomiske driftstiltak	2017	2018	2019	2020
4.9.01	Gjennomføre 2 tiltak innen Friskliv, læring og mestring i løpet av året.	X			
4.9.02	Delta i oppfølgingen etter ekstern gjennomgang av økonomi og tjenesteorganisering av helse- og omsorgsvirksomhetene og Bo og avlastning, slik at våre tjenester blir hensiktsmessige og effektive i forhold til felles brukere.	X			
4.9.03	Etablere flere treningsgrupper for eldre ved å utdanne frivillige instruktører etter modell fra Trondheim kommune, «Sterk og stødig». Søke samarbeid med frivillige for å rekruttere frivillige.	X			
4.9.04	Skape en større bevissthet om bruk av sansestimulering som et forebyggende og helsefremmende tiltak i barnehagene.	X			
4.9.05	Delta i gjennomføringen av prosjekt for barn/familier med overvekt sammen med Helsesøstertjenesten	X			
4.9.06	Bidra i videreutvikling av virksomheten ved Melhus familiesenter med tanke på å gi tilbud til barn og unge 0 - 18 år m/familier.	X			

4.10 Kultur og fritid

4.10.1 Området omfatter

Virksomheten kultur og fritid.

Tjenester: Allment kulturarbeid. Bibliotek. Kulturskole. Inn under nevnte hovedområder ligger bl.a. følgende tjenester: Tilskuddsforvaltning. Arrangementer. Bygdetun og museer. Forebyggende tiltak barn og unge. Fritidsklubber. Frivilligsentralen. Idrett. Kino. Kunst- og kulturformidling. Kulturminnevern. Kulturtiltak til mennesker med spesielle behov. Den kulturelle skolesekken. Den kulturelle spaserstokken.

4.10.2 Ansvarsområde

Alle innbyggere skal få kultur- og fritidstilbud bygd på opplevelse, kvalitet, mangfold og egenutvikling. Til grunn for dette arbeidet ligger at lover, som til enhver tid gjelder for allment kulturarbeid, bibliotek og kulturskole, skal ivaretas.

4.10.3 Status / utviklingstrekk

- Flere arrangementer med en økende oppslutning
- Bruken av kultursalen har en økning
- De 3 ungdomsklubbene og ungdomstorget har et jevnt og godt besøk
- Pr.1.10.16 er det 789 elevplasser i kulturskolen og 81 på venteliste
- Landsmøte i Norsk kulturskoleråd har vedtatt ny rammeplan for kulturskolene (kapittel 1 & 2)
- Biblioteket blir i større grad brukt som møteplass og formidlingsarena – det blir søkt støtte til bl.a. Nasjonalbiblioteket for å utvikle dette
- Biblioteket yter omfattende og mangfoldige tjenester overfor barnehager og skoler. Det er igangsatt prosjekt med barnehagebibliotek
- Det er en økende del av befolkningen/organisasjoner som har mulighet til å bidra med frivillig arbeid. Flere frivillige er opptatt av avgrenset prosjekt eller enkeltoppgaver gjerne i samarbeid med det offentlige
- Riksteateret har Melhus som fast spillested. Melhus har økt antall forestillinger og viser denne sesongen alle forestillingene til Riksteateret
- Publikumstallet for Melhus kino er helt prisgitt hvilke filmer som blir vist og hvilken oppslutning disse filmene får
- Kultur og fritid sitt arbeid med en kulturminneplan for Melhus kommune er kommet godt i gang, men det er arbeidskrevende og lite resurser til arbeidet
- Adresseringsprosjektet (navnesaker) har ført til et stort merarbeid for virksomheten
- Mye aktivitet på Horg bygdatun, med mange besøkende og stor bruk av friluftsområdet.
- Horg bygdatun har en ca 4000 gjenstander i sin samling. For å få en oversikt må disse gjenstandene digitaliseres
- Kompetansen til ansatte i Kultur og fritid blir brukt av mange i hele kommunen
- Det er et press på utbygging av idrettsanlegg og det vil i planperioden bli behov for rehabilitering av minimum 1 kunstgressbane
- Sagauka er gjennomført 3 ganger.
- Torsdagsklubben har meget god oppslutning på sine klubbkvelder
- Ledsagerbevisordningen er godt kjent og blir mye brukt

4.10.4 Behov

- Behov for å justere driftsbudsjettet i forhold til økningen av innbyggere
- Kapasiteten i kultursalen er godt utnyttet og en eventuell utvidelse av aktiviteten vil gå på bekostning av annen aktivitet i salen.
- Kultursalen mangler nødvendig teknisk utstyr
- Kulturskolen har behov for større egnede lokaler
- Bibliotekets formidlingsoppgaver vektlegges i den reviderte bibliotekloven (2013). Personalressursen må i tråd med dette styrkes
- Behov for å utvide bemanningen innenfor de åpningstidene vi har på ungdomsklubbene
- For å nå målsetningen om en kulturskole for alle, må det gjennomføres åpent opptak
- Melhus kommune mangler egnede lokaler til å presentere forskjellige uttrykksformer
- Det er behov for en egen kulturminneplan i planperioden
- Det må i arealplanarbeidet settes av nok områder for idrett, friluftsliv og kulturell infrastruktur
- Det bør igangsettes et arbeid med en egen kulturplan
- Virksomheten har et meget stort behov for en merkantil stilling

4.10.5 Handlingsprogram

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak /handlingsmål	2017	2018	2019	2020
4.10.01	Den kulturelle skolesekken videreføres og utvikles i samsvar med vedtatt plan.	X	X	X	X
4.10.02	Årlig rullering av handlingsdelen i plan for idrett og friluftsliv. Strategidokument hvert 4 år.	X	X	X	X
4.10.03	Gjennomføre prosjektet «Mangfoldig litteratur i Norden» jfr. prosjektsøknad til Nasjonalbiblioteket	X			
4.10.04	Slutføre kulturminneplanen	X			
4.10.05	Gjennomføre en evaluering av Ungdomstorget i samarbeid med HIST	X			
4.10.06	Bibliotek tjenesten til barn og ungdom, inkludert kulturtilbud som forfatterbesøk o.l., videreutvikles i samarbeid med kultur- og bibliotekbussen.	X			
4.10.07	Gjennomføre «Sagauka»	X	X	X	X
4.10.08	Implementere ny rammeplan for kulturskolen	X			
4.10.09	Lage en frivillighetsplan/strategi	X	X		
4.10.10	Kommunestyret ber rådmannen initiere til et formalisert samarbeid med nabokommunene Orkdal og Skaun med mål om å utvikle Jårakjølen som regionanlegg for ski med felles løypekjøring mellom kommunene. Lokale idrettslag og idrettsråd involveres inn i arbeidet. Saken legges frem for komite for kultur og oppvekst.	X			
4.10.11	Kommunestyret ber rådmannen ta initiativ overfor grunneiere til at det etableres en enkel gruslagt sti fra boligfeltet på Løkkenhaugen til Brekkåsen skole i åkerkanten over dalen. Stien innarbeides i den kommende områdeplan for Brekkåsen, og saken fremmes for politisk behandling innen mai 2016. Tiltaket utløser tippemidler. Oversendes rådmannen uten realitetsbehandling.	X			

Nr	Ikke økonomiske driftstiltak /handlingsmål	2017	2018	2019	2020
4.10.12	Kommunestyret ønsker at det skal arbeides med tiltak for å aktivisere innvandrerungdom over 18 år innen idrett. Det bør etableres en ordning som kobler innvandrerungdom med de ulike idrettslagene i Melhus slik at barrierer for deltagelse bygges ned.	X			
4.10.13	Kommunestyret ber rådmannen / ordfører fullfører forhandlingene med Skaun og Orkdal kommuner vedr. drift av maskiner for oppkjøring av skiløyper på Jårakjøen. Det vises til et enstemmig vedtak i kommunestyret fra 2015.	X			

5 Rammeområde 5 – Bygg og eiendom, arealforvaltning og teknisk drift

---

Rammeområdet inneholder virksomhetene Bygg- og eiendom, Arealforvaltning, Teknisk drift

5.1 Bygg og eiendom

5.1.1 Området omfatter

Virksomheten Bygg- og eiendom

Tjenester: Drift og vedlikehold, renhold, boligforvaltning inkludert egen gruppe for bosetting av flyktninger, nybygging.

5.1.2 Ansvarsområde

Forvalte den kommunale bygg og eiendomsmassen på mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte. Påse at renhold utføres i henhold til moderne prinsipper for renhold, og at boligmassen forvaltes på en god måte.

Prosjektere og gjennomføre nybygg og rehabilitering på en kostnadseffektiv måte og med god kvalitet og positiv miljøpåvirkning. Gjennomføre kommunens boligpolitikk gjennom den til enhver tids gjeldende handlingsplan.

5.1.3 Status og behov

- Behov for en mer overordnet analyse og strategisk planlegging for bygningsmassen. Dette krever en mer inngående analyse av hvert bygg samt at resultatene sammenstilles i ett plandokument. Denne analysen vil danne grunnlaget for vedlikehold,- og investeringsplaner på den eksisterende bygningsmassen. Dette utvikles i systemet V-pro som er et digitalt system for registrering av behov og tiltak. I dette systemet har vi nå registrert alle tiltak / avvik som er registrert i de foreliggende tilstandsanalysene av bygningsmassen, bygningstekniske avvik som følge av tilsyn etter forskrift om innemiljø i skoler og barnehager samt tiltak som nå gjennomføres gjennom EPC-samarbeidet med AF-gruppen. Dette verktøyet er tenkt benyttet videre i samarbeid med driftslederne og virksomhetene i forhold til oppfølging av tiltakene i gjennomføringsfasen av vedtatte tiltak, registrering av nye behov og tiltak samt som en løsning for bestilling av utførelse av behov i den daglige driften. Når verktøyet benyttes slik vi planlegger vil det kunne rapporteres hvilke tiltak som det er behov for fremover, hva er gjennomført og hvilke tiltak som er klar for gjennomføring. Totalt sett vil verktøyet danne grunnlaget for planlegging og prioritering av vedtatte tiltak samt for planlegging av nye. Det er alle behov og tiltak registrert i dette systemet som vil danne grunnlaget for vedlikeholdsbehovet totalt sett og på bygningsnivå.
- Behov for å fortsette arbeidet med renholdsplanlegging og kompetanseoppbygging i tilknytning til renholdstjenesten. Utvikle tjenesten med tanke på fremtidige utfordringer vedrørende rekruttering til yrket. Målsettingen for renholdstjenesten i Melhus Kommune er å levere rene bygg som har et tilfredsstillende innemiljø til konkurransedyktig pris.
- Oppfølging av Klima- og energiplanen er viktig for å nå mål om redusert energibruk i kommunale bygg. Vi vil utnytte potensialet for redusert energibruk som ligger i endring av energi-vanene til hver og en av oss. Ved hjelp av formidling av kunnskap og

handlingsalternativ vil vi motivere til innovativ adferd og endring av energivaner gjennom tett oppfølging av driftspersonale og de som ellers oppholder seg i våre kommunale bygg.

- Melhus kommune har i perioden 2013 – 2016 en samarbeidsavtale med Husbanken. Dette definerer Melhus kommune som en programkommune. Gjennom denne avtalen har Melhus kommune en egen programplan og årlige handlingsplaner. Boligsosial handlingsplan er klar for rullering, men dette avventes til slutten av 2016, da man i programperioden jobber etter nevne programplan og handlingsplaner.
- Gjennom en tverrfaglig organisering av det boligsosiale arbeidet søkes oppnådd bedre utnyttelse av de kommunale utleie boligene, bedre egnede boliger gjennom salg og reinvestering i nye og bistand til bruker gjennom bo-veiledning og rådgivning. Det er hensiktsmessig å legge til rette for at bruker så snart som mulig hjelpes i stand til å være eier eller leier av egen bolig i det frie boligmarkedet.
- Andre fokusområder innenfor det boligsosiale arbeidet er utredning av boligkontor i Melhus kommune. Denne utredningen vil se på ressursbruk, samle fragmenterte oppgaver tilknyttet bolig, saksbehandlingsoppgaver, bruk av Husbankens virkemidler, behovet for bo-veiledning i kommunen og "en dør inn" for brukerne av kommunens boligtjenester. Et annet fokusområde er husleienivået i kommunale boliger. En arbeidsgruppe er satt sammen som skal vurdere dagens modell/vedtak. Dagens vedtak sier "gjengs leie" og reguleres årlig i takt med endringen i konsumprisindeksen (KPI). Flere kommuner har utviklet nye modeller for akkurat denne modellen, noen arbeidsgruppa vil se på om Melhus kommune kan benytte. Det er store husleieprisforskjeller pr i dag i kommunale og private utleieboliger. Momenter som vil bli overveid er markedspris, beliggenhet, tilstand inne/ute, heistilgang, renhold i bygget, tilgang fellesareal, støy/naboskap, strømutfgifter med mer. Det er utarbeidet en modell for fastsettelse av gjengs leie for boligporteføljen til kommunen, denne vil innføres i løpet av 2017.

5.1.4 Handlingsprogram

Nr	Ikke- økonomiske mål/tiltak	2017	2018	2019	2020
5.1.01	House og Control benyttes i dag som forvaltningsprogram for oppfølging av kommunale leietakere. Bygg og eiendom skal videreutvikle House of Control til et helhetlig forvaltningssystem innenfor boligforvaltning. Dette innebærer reguleringsystem for gjengs leie, husleiekontraktsproduksjon i programmet og et helhetlig varslingssystem ved utgang av kontraktperiode. I tillegg utarbeides nye maler for tildeling og avslag kommunal bolig, samt nye tildelingsrutiner som skal gi mer ansvarliggjøring oppfølging i leieperioden og større rullering i den kommunale boligmassen.	X	X		
5.1.02	Utnytte Energy Performance Contract (EPC) som et verktøy for å redusere energiforbruk	X	X	X	
5.1.03	Følge opp tiltak i klima og energiplanen 2014-17	X	X		
5.1.04	Følge opp tiltakene i den boligsosiale handlingsplanen. Dette gjøres gjennom egne tiltaksplaner som plankommune i samarbeid med husbanken.	X	X	X	X
5.1.05	Gjennomføre et pilotprosjekt internt i B&E om å ta i bruk en digital arbeidsbok. Målsettingen er at denne løsningen vil danne utgangspunktet for dokumentasjon av bestillinger og utførelse av oppdragene som utføres innenfor drift og vedlikehold. Det er muligheter i løsningen for at eksterne (virksomhetene) også kan gis adgang til å bestille oppdrag gjennom dette systemet. Løsning for at virksomhetene kan bestille og beskrive behov innføres i 2017.	X			
5.1.06	Sette miljøkrav til leverandørene ved innkjøp. Minst 80 % av leverandørene utenfor innkjøpsavtalen må ha et miljøfokus innen utgangen av 2016.	X			
5.1.07	Gjennom bevisst satsing på fagopplæring har 55 % av renholderne i Melhus kommune fagbrev. For perioden 2016 til 2019 er målsettingen å jobbe med personlig utvikling for renholderne. Gode servicemedarbeidere skaper godt omdømme. Dette vil igjen bidra til å rekruttere gode medarbeidere i framtiden. Det er påstartet et arbeid med et eget slagord for tjenesten, dette vil bli benyttet i det interne arbeidet med økt synlighet og markedsføring for vår gode tjeneste.	X	X	X	
5.1.08	Melhus kommune deltar i læringsnettverk	X			

	<p>«Bedre bo og tjenestetilbud for mennesker i en sårbar overgangsfase» i perioden nov 2015 til nov 2017.</p> <p>Det er Husbanken som leder arbeidet sammen med flere midt-norske kommuner, Fylkesmannen og 6 regionale etater.</p> <p>Dette læringsnettverket legger hovedfokus på gruppen rus og psykiatri (ROP) og kompetansen skal økes om utfordringer og hva som skal til for å sikre vellykkede overganger fra institusjon, fengsel eller mottak til egen varig bolig.</p> <p>Læringsnettverket skal ha totalt 4 samlinger og fokus på tverrfaglig kompetanseløft.</p> <p>Virksomheter fra Melhus kommune blir, FAFO, B og E, NAV og NMHO.</p>				
5.1.09	<p>Kommunestyret ber rådmannen utrede kostnader og anslå en fremdriftsplan på at alle kommunale bygg som skoler, bofellesskap og barnehager har direktevarsling til 110- sentralen innen økonomiplanperioden. Utredningen leges frem for komite for teknikk og miljø.</p>	X			

5.2 Teknisk drift

5.2.1 Området omfatter

Kommunale veger og gatelys, trafikksikkerhetsarbeid, sikringskjøring, naturskader, kommunale avgifter og eiendomsskatt. Vannforsyning, avløpshåndtering og private avløpsanlegg.

5.2.2 Ansvarsområde

Effektiv og hensiktsmessig drift og vedlikehold av kommunaltekniske VVA-anlegg innenfor de årlige rammene som er vedtatt.

Videreføre tiltak og oppgaver som fremkommer i overordnede planer og enkeltvedtak.

Prosjekttere og gjennomføre nyanlegg og vedlikeholdsprosjekter i henhold til vedtak og overordnede planer på en kostnadseffektiv måte med god kvalitet.

5.2.3 Status

Virksomheten Teknisk drift er fortsatt preget av et generelt stort aktivitetsnivå i kommunen. MeTroVann prosjektet er i overgangen fra prosjekt til drift, og dette gir nye utfordringer som ikke er avklart. Kapasiteten ved virksomheten er fortsatt ikke tilpasset aktivitetsnivået, og dette gjelder innenfor de fleste fagområder. Kapasiteten må vurderes fortløpende i forhold til oppgaver og kompetanse. Rekruttering av personell med etterspurt fagkompetanse er krevende, og spesielt personell med lengre relevant erfaring innenfor veg-, vann- og avløpsfaget. Opplæringsperioden til nyansatte med annen faglig bakgrunn eller nyutdannede, blir derfor lengre og en vil naturlig få større belastning på seniorpersonell.

Fagområdet naturskade har en jevn tilgang med nye hendelser og utfordringer som må følges opp. Det er en stabil mengde av arbeidsoppgaver, med avklaringer og veiledning til publikum, forebygging og etterarbeid etter hendelser.

Fagområdet gebyr avdekker fortsatt flere avvik innenfor kommunale avgifter og det er et konstant behov for tilsyn og kontroll. Utskifting av vannmålere med høy alder vil være en økende aktivitet de neste årene. Stor utbyggingsaktivitet i kommunen medfører konstant høyt aktivitetsnivå med saksbehandling og oppfølging av søknader og ferdigmeldinger.

Fagområdet vannforsyning har i perioder av 2016 benyttet Jonsvatnet i Trondheim som vannkilde. Vannbehandlingsanlegget ved Benna er igangsatt, og offisiell åpning av anlegget har vært foretatt. Foreløpige tall fra vannmålere montert på uttak fra hovedvannledningen, tyder på svært stor lekkasjeandel på forsyningsnettet. Fagområdet må forberede seg på å sette inn ekstra ressurser for å redusere lekkasjeandelen de neste årene. Planlagte tiltak for å kontrollere og redusere lekkasjeandelen, er å gjennomføre planlagte utskiftninger av eternittledninger, foreta en grundig gjennomgang av trykksonene samt etablere målesoner/lekkasjesoner. For å bedre sikkerheten og øke kapasiteten, planlegges flere vannledninger til sentrale forsyningsområder. Her inngår et nært samarbeid med Statens vegvesen i forbindelse med planlagt ny E6 fra Skjerdingsstad til Røskaft. Det planlegges igangsatt arbeider med revisjon av hovedplan for vann inkludert en ROS-analyse.

Fagområdet avløp har flere store utfordringer, som vil være krevende både økonomisk og kapasitetsmessig ved virksomheten.

- Tilsynskrav fra Fylkesmannen som forventer en ny og revidert hovedplan avløp. I forkant av denne revisjonen må det gjennomføres en miljørisikovurdering som vil omhandle bl.a. klima, miljø, kommunens arealdel, hele avløpssystemet og resipienter.
- Påkobling av spillvannet til den nye overføringsledningen til Høvringen renseanlegg. Dette skal samordnes og utføres i riktig rekkefølge på minst 6 tilknytningspunkt.
- Utrede, planlegge samt avgjøre hva som må gjøres med kommunens septikmottak, etter at Varmbo avløpsrenseanlegg legges ned.
- Fjerning av fremmedvann fra store deler av spillvannsnett for å redusere overløp til resipienter og videreført vannmengde til renseanlegg.
- Utarbeide saneringsplan for sentrumsområdene og større boligfelt.
- Utarbeide delplaner og strategier for større avløpssoner i forhold til planlagte utbyggingsområder.
- Oppfylle lokalt vedtak om at alt spillvann som føres til Gaula skal føres til Høvringen renseanlegg i Trondheim.
- Utrede, planlegge og samhandle med statens vegvesen i forbindelse med planlagt ny E6 utbygging fra Skjerdingsstad til Røskoft.
- Utbygge avløpsanlegg der dette mangler, for å sanere spredt avløp/ikke funksjonsdyktige fellesanlegg.
- Utbygge avløpsanlegg der dette mangler i områder hvor det fremmes forslag til nye reguleringsplaner om boligutbygging.
- Gjennomføre nødvendige tiltak på 2 renseanlegg for å gjøre disse funksjonsdyktige og sikker som arbeidsplass.
- Utrede, planlegge og bygge skadereduserende tiltak med økte utfordringer med overvann.

Fagområdet veg og trafikk sliter med et stort etterslep av vegvedlikeholdet. Midler til oppgaver knyttet til veg, både hva gjelder drift, vedlikehold og investeringer, står ikke i forhold til krav og forventninger. Et for lavt nivå på vedlikeholdet medfører et tap av vegkapitalen og en årlig økning av driftskostnadene. Reduserte drift- og vedlikeholdsmidler i forhold til behovet, reduserer effektiv drift og standard på tjenesten. Fagområdet har de siste årene fått tilført noe økte midler til vedlikehold av gatelys og vegvedlikehold, samt til utskifting av maskinparken.

Fagområdet sikringskjøring har en jevn tilgang av søknader som må behandles, som de siste årene er det omtrent 20 % må følges opp som klagesaker, med politisk behandling og oversendelse til Fylkesmannen for endelig vedtak.

Fagområdet utbygging har i 2016 vært preget av flere nyansatte og mange prosjekter. De fleste prosjektene er i en tidligfase, som er en viktig klargjøringsdel av et prosjekt. Utførte bygge- og anleggsprosjekter som har vært fulgt opp i 2016 har vært:

- Næve bru
- Gåsbakken slamavskiller med 3 avløpsspumpesterasjoner
- Kråkdalen avløpsspumpesterasjon
- Ler avløpsspumpesterasjon
- Martin Tranmæls veg inkludert VA-anlegg
- VA-sanering i Bjønnvegen-Kilen
- Sanering av en eternittledning på Sjøberg
- Fjellsikring ved Loddgårdstrøa
- Nye VA-ledninger fra Gaula til E6 ved Jagtøien, i forbindelse med arbeidene med ny E6.

Prosjektering og utbygging av andre prosjekter er godt i gang for å redusere etterslepet innenfor veg, vann og avløp. Rekruttering innenfor fagområdet veg, vannforsyning og avløp er svært krevende, da søkere med bred og ønsket faglig erfaring ikke er i markedet.

Behov

For best mulig å kunne forutse økonomiske og ressursmessige utfordringer, er det viktig å få på plass gode **planverktøy**. Høyt prioritert er en hovedplan for veg, bygd opp med delplaner slik som sentrums-, område-, trafikksikkerhets-, veglys- og broplaner. Både egen kapasitet og kompetanse tilsier at enkelte av utredningene og planarbeidet må utføres av ekstern bistand. Fagområdet vann- og avløp, har behov for en mer overordnet analyse og strategisk planlegging av vannforsyning og spillvannshåndtering, samt overvannshåndtering. Analysene vil danne grunnlaget for delplaner, som igjen sammenstilles i ett plandokument, hovedplaner.

For å møte økte krav om lovpålagte tiltak og lokale vedtak, er det behov for en **kapasitetsøkning** av fagpersonell med riktig kompetanse. Teknisk drift som en profesjonell byggherre, overordnet planlegging av veg-, vann- og avløpsanlegg, oppfølging og tilsyn av offentlige- og private VVA-anlegg, er kompetansekrevene oppgaver som tilligger teknisk drift.

For å yte god service på en effektiv måte, er det behov for formålstjenlige **ressurser** tilpasset de krav og forventninger fra kommunens innbyggere. Dette gjelder bl.a. teknisk utstyr og redskap tilpasset kommunens utvikling fra en landkommune til mer sentrumspregede arealer.

For å få en effektiv drift, er det behov for å utvikle en **driftssentral** for den operative delen ved virksomheten. Nedleggelse av Varmbo renseanlegg, endret bruksområde ved Benna og uhensiktsmessige lokaler til kommunal veg, tilsier at en må se på en ny og samlet løsning for alle fagområdene.

5.2.4 Handlingsprogram

Nr.	Ikke økonomiske tiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
5.2.01	Løpende rapportering av farlige forhold og uønsket adferd (RUH), samt bruk av sikker jobb analyser (SJA) når beskrivne prosedyrer ikke finnes.	X	X	X	X
5.2.02	Periodiske vernerunder (VR) ved alle utbyggingsprosjekter og daglig drift ved virksomheten.	X	X	X	X
5.2.03	Utrede veg, gang- og sykkelvegløsninger for tettsteds- og utbyggingsområder sammen med delplaner for vann- og avløpsanlegg.	X	X	X	X
5.2.04	Løpende revisjon av hovedplan for veg og trafikk.	X	X	X	X
5.2.05	Løpende revisjon av hovedplaner for vann og avløp	X	X	X	X
5.2.06	Utredet delplaner med forebyggende tiltak mot naturskader	X	X	X	X
5.2.07	Ha etablert prosedyrer for mindre naturskader.	X			
5.2.08	Sette miljøkrav til leverandørene ved innkjøp. Minst 80 % av leverandørene utenfor innkjøpsavtalen må ha et miljøfokus innen utgangen av 2018.	X	X		
5.2.09	Overvannshåndtering skal vurderes og	X	X	X	X

	avklares i alle prosjekter, spesielt i tettsteder, mht. flomveger/-demping, kapasitet og klimaendringer. Det skal settes krav til lokal fordrøyning i alle byggeprosjekter.				
5.2.10	Det vises til Økonomi- og handlingsplanen 2017-2020 punkt 5.2.6 investeringer innenfor VA-området: Dersom nordlige del av ledningen fra Løvset ned til Kvammen kostes og prosjekteres av utbygger, kan denne prioriteres utbygd før Litjerlia-Åsvegen-Meisevegen. Grunnerverv påbegynnes i 2017.	X			

5.2.5 Investeringer innenfor kommunal veg og trafikksikkerhet

Forventet gjennomført i planperioden

INVESTERINGER – VEG – Tall i 1000 kr inkl. mva.		2017	2018	2019	2020
2333	Miljøgata	1 000			
5493	Veg / tunnel Krogstadsanden	615			
6705	Overflatevann Kvål sentrum	500			1 500
6706	Overvann Sørenga	200			
6707	Gang- og sykkelveg, Nævsvegen	200	1 300		
6708	Bekkelukking Presttrøa-E6				2 000
6709	Gang- og sykkelveg, Hollum-Lete	200	500	6 000	
6812	Investeringsbehov maskinpark	5 473	1 100	2 750	1 350
6813	Kregnesbakkan	1 000			
6818	Gang- og sykkelveg, Losenkrysset-Hermanstad	500			
6822	Lykkjvegen	1 200			
6824	Høyeggen 16-34, utbedring av veg	200			
6825	Gatelys, lovpålagt energimåling	100	21 000	7 000	7 000
	Stor-Trons veg – utskifting av kulvert	500			
	Plasthall Sørenga	1 000			
	Sanering av bru nr 016 – Fremo bru	470			
	Snuplass, Lebergsvegen/Losavegen		2 000		
	Gatelys, Åsaringen		300	2 500	
	Mindre trafikksikkerhetstiltak		500	500	500
	Driftssentral		5 000	5 000	5 000
Sum		13 158	31 700	23 750	17 350

5.2.6 Investeringer innenfor VA- området

INVESTERINGER – VANN – Tall i 1000 kr ekskl. mva.		2017	2018	2019	2020
5442	Reservevannforsyning	5 000			
6001	Bagøyvegen - vann	2 900			
6003	Varmbo boligfelt - planlegging	3 000	5 000		
6009	Lyngen høydebasseng	500			
6010	Ler-Lundamo Utskifting eternit-ledning	2 000	2 000	2 000	2 000

6014	Martin Tranmælsveg - vann	500			
6015	Driftssentral teknisk drift	900	4 000		
6016	Gimsvegen v/Rema - vannledning	100	1 000		
6017	Hovedforsyning Melhus sentrum øst/vest	2 500		4 000	
6018	Hovedtrase VA, Hølbekken – Hovin	300			
6019	Kvål vest - vann	4 000			
6021	Sonevannmåling	300	300	300	300
6023	Eternittledning, Øye-Skanska	200	4 800		
6024	Vannledning Skjerdingsstad-Røskaft, E6			500	5 000
6025	Vannledning Røskaft-Hovin, E6			100	
6027	Eternittledning, Gammelbakkan			200	
6028	Vannledning, Ler-Losen			200	4 000
6029	Eternittledning, Søberg-Teigen		200	3 000	
6030	Vannledning Løvsetvegen	200			
6031	Krisevannsdunker	200			
6032	Vannkum Rye	700			
6034	Bortsvegen VPS	1 400			
6035	Hovinåsen VPS	500			
6036	Rønningstrøa HBS	1 000			10 000
6037	Vannledning Lykkjvegen	1 200			
6038	Vannforsyning, Losenkrysset-Hermanstad	300	3 000		
	Vannforsyning, Øvre Lyngen	100	1 000		
	Sanering av vannledning, Gruva		100	1 000	
Sum		27 800	21 400	11 300	21 300

INVESTERINGER – AVLØP – Tall i 1000 kr ekskl. mva.		2017	2018	2019	2020
6201	Bagøyvegen – avløp	3 000			
6204	Varmbo boligfelt – avløp	8 000	4 000		
6207	Avløpsspumpestasjoner - overløp	200			
6210	Spillvannsløsning mot Høvringen RA	5 000			
6219	Bagøyvegen APS	3 000			
6220	Martin Tranmælsveg - avløp	500			
6223	Hovedtrase avløp Gimse-Hølbekken APS	700			
6224	Hovedtrase VA, Hølbekken APS – Hovin RA	500			
6225	Avløpssanering Ler sentrum	500	2 000	2 000	2 000
6228	Driftssentral Teknisk drift	4 000			
6230	Avløpsanlegg Fremo, Kneppet	4 100			
6232	Gimsvegen v/Rema – avløpsledning		1 000		
6234	Kvål vest, avløp	7 000			
6236	Sanering APS – (2 stk x 3 mill. pr. år)	5 000			
6238	Saneringsplan, Doktorgården-Gimsvegen		200		
6239	Hovedplan avløp med miljørisikoanalyser	500			
6240	Avløpsmodell avløp	500			
6241	Avløpsledning Øysand-Klett	2 000	10 000	10 000	10 000
6242	Avløpsledning Røskaft-Hovin, E6			200	
6243	Spillvannsledning, Varmbubekken-Hølbekken	2 000	2 000		
6244	Avløpssanering Korsvegen etappe 2	3 500			
6245	Hovin RA, rehabilitering	300			
6246	Saneringsplan, Løvset	300			
6247	Saneringsplan, Kvål		200		

6248	Saneringsplan, Øysand		300		
6249	Avløpsledning, Skjerdingsstad-Røskift, E6			500	
6250	Brekksåsen avløpssone	200			
6251	Spillvannsledning, Ler-Losen			200	
6252	Jaktøya APS	500		3 000	
6253	Spillvannsledning, Ler-Lundamo	500	2 000	2 000	2 000
6255	Saneringsplan Hovin		100		
6256	Avløpssanering, Klemmets veg - Kilen	100			
6257	Spillvannsledning Ler-Kvål	1 100	20 000		
6258	Spillvannsledning Jaktøya nordre	1 200	1 200		
6259	Avløpssanering, Flårønning	400			
6260	Avløpssanering, Tranmælsvegen	5 500			
6261	Avløpssanering, Lykkjvegen, Ler	2 000			
6262	Avløpsanlegg, Losenkrysset-Hermanstad	300			
	Sanering Moavegen, Kvål	200	1 500		
	Avløpsanlegg, Øvre Lyngen	200	1 500		
	Sanering Granmo APS		3 000		
	Sanering Rønningen APS		3 000		
	Avløpsanlegg, Jagtøya-Lerli		500	6 000	
	Avløpsanlegg, Meisvegen-Åsvegen		500	3 000	
	Avløpssanering, Gruva		100	2 000	
	Fordrøyningsbasseng Klemmetsveg		200	3 000	
	Avløpsanlegg, Litllerlia		300	3 000	
	Spillvannsledning Brubakkbekken-Brubakken			1 000	
	Sanering Gulfossen APS			2 000	
	Sanering Ler sentrum APS			2 000	
	Avløpsanlegg, Lerli-Kvammen			500	5 000
	Avløpsanlegg, Løvset-Kvammen				500
	Spillvannsledning Travøra-Brubakkbekken				1 500
	Avløpsanlegg, Kvammen-Rødde				400
	Sanering APS i 2020				6 000
Sum		62 800	53 600	40 400	27 400

5.3 Arealforvaltning

5.3.1 Området omfatter

Virksomheten arealforvaltning

Tjenester: Administrasjon, Plan- og byggesaksbehandling samt utbyggingsavtaler, GIS, kart- og oppmåling, Friluftsliv, Landbruk, motorferdsel i utmark og Landbruksvikarordning.

Forurensingsmyndighet iht forurensingsforskriften kapittel 12 og 15.

5.3.2 Ansvarsområde

- Virksomheten har ansvaret for å forvalte kommunens areal i tråd med politiske vedtak, lover, forskrifter og retningslinjer.
- Utarbeide planer innenfor egne ansvarsområder i h.h.t vedtak i kommunens planstrategi
- Drive effektiv saksbehandling i tråd med gjeldende lovverk, vedtatte planer og vedtak.

- Sikre arealer til varig landbruksproduksjon og utvikle et mangfoldig og bærekraftig landbruk, som bidrar til verdiskaping, trygg matproduksjon og livskvalitet i kommunen.
- Bevare og påvirke natur- og kulturmiljøet slik at både bebygde og ubebygde områder blir trygge, sunne, trivelige og opplevelsesrike å oppholde seg i.
- Ansvar for drift og vedlikehold av kommunens kartdatabaser.
- Opparbeide et digitalt arkiv i tråd med regelverket.
- Drive nødvendig og lovpålagt tilsyn innenfor de områdene som hører til virksomhetens ansvarsområde, herunder:
  - Tilsyn med mindre avløpsanlegg (utslipp mindre enn 50 pe), etter
  - forurensningsforskriften kapittel 12
  - Tilsyn med oljeutskillere, etter forurensningsforskriftens kapittel 15
  - Tilsyn etter plan- og bygningsloven
- Gjennomføre tiltak innenfor virksomhetens ansvarsområde iht. til Forvaltningsplan for vann, for å redusere forurensing og følge opp kommunens ansvar iht. vannforskriften

5.3.3 Status

- 1 Utviklingen fører til at det blir krav om at all dialog med kunden, saksbehandling og prosjektutvikling skal kunne skje digitalt. Tilgjengelige digitale data øker også kvaliteten på og effektiviserer saksbehandlingen. Dette medfører et stort arbeid for å legge til rette for at arkiv, kartdatabaser og saksbehandling skal kunne håndtere en slik situasjon. DIBK (Direktoratet for byggkvalitet) jobber med digitaliseringsprosjekt knyttet til eByggeSak og ebyggSøknad. Det skal etableres en nasjonal digital fellestjeneste for byggesaker (Fellestjeneste BYGG) på Altinn plattformen. Det er viktig at Melhus kommune er med på denne utviklinga og gjør de nødvendige grep og investeringer for å håndtere dette.
- 2 Utviklingen innen kartverket ser ut til å gå mot stadig mer 3D-visning av kartet hvor man fra å tradisjonelt se kartet rett ovenfra, (2D visning), vil kunne se det fra andre vinkler. I tillegg vil laserskanning fra fly bli et viktig supplement til fotogrammetri for å forbedre kartbasene.
- 3 Vi har tatt noen grep i forhold til å holde frister i plan- og bygningsloven. Innføring av mottakskontroll medfører at alle med komplett søknad får behandlet sin søknad uten unødig opphold. Det foreslås i denne økonomi og handlingsplanen å øke gebyrer for å kunne øke bemanningen innenfor området.
- 4 Det legges fram et eget notat om endringer av gebyrer innenfor området for å muliggjøre bemanningsøkning innenfor faggruppe plan- og byggesak.
- 5 Vi er godt i gang med å tildele adresser i hele kommunen. I løpet av 2016 har så å si alle boligene fått adresse, i tillegg til at mesteparten av hyttene er adressert. Prosjekt med adressering fullføres i 2017.
- 6 Melhus kommune har 1786 private avløpsanlegg, og over 2000 boenheter som er tilkoblet slike anlegg. Anleggene er av varierende alder og kvalitet, noe som bidrar til forurensning av nærmiljø og vannforekomster. Et større antall gamle og dårlig fungerende anlegg gjennomgås nå årlig, som en del av kommunens tilsynsansvar og ansvar etter vannforskriften, for å sikre at det etableres nye anlegg som renser i tråd med krav i lokal avløpsforskrift. Arbeidet med oppgradering av eldre og dårlig fungerende anlegg er omfattende og mangesidig, og vil vare ut hele perioden.
  - Opprydding i nedbørfeltet til Benna ble besluttet utsatt til de nye klausuleringsbestemmelsene i forbindelse med reservevannsamarbeidet med Trondheim kommune ble rettskraftige. Det er videre besluttet at det ikke skal kreves utbedring før skjønnsretten har fastsatt erstatninger i forbindelse med ekspropriasjonen av

rådighetsbegrensningene. Det planlegges utbedring av avløpsanleggene i nedbørfeltet i tråd med de nye klausuleringsbestemmelsene i løpet av 2017-2018.

- 10 avløpsanlegg/eiendommer ved Løksbekken er fortsatt ikke ryddet på grunn av at Teknisk Drift har planer om etablering av et kommunalt fellesanlegg for avløp. Arbeidet her har stoppet noe opp i forbindelse med avtaler med grunneier.
  - Det er satt i gang oppryddingsarbeid for eiendommer i andre nedbørfelt. Dette er eiendommer med avrenning til Gaustadvatnet, (Sætra, Bøvra, Gresja) samt eiendommer med avrenning til Storvassbekken og Skolda/Svorksjøen. Resultat fra opprydding av disse eiendommene forventes å måles i 2017 og 2018.
- 7 Det er utarbeidet rutiner for virksomhetens ansvar for tilsyn etter forurensningsforskriften kap 15 (oljeutskillere). Tilsyn gjennomføres i tråd med retningslinjene i perioden.
- 8 Revisjon av kommunens friluftsplen og landbruksplan har stått på dagsorden lenge og arbeidet er igangsatt. Melhus kommune har behov for offensive planer som sier noe om kommunens ambisjonsnivå på disse områdene. Dessverre har vi av kapasitetsgrunner ikke klart å følge opp dette arbeidet. Arbeidet videreføres og ferdigstilles i 2017.
- 9 Det er et sentralt mål å øke matproduksjonen i takt med befolkningsutviklingen. Dette betyr bl.a at vi må ta vare på produksjonsarealene våre på en god måte. Jordvern, forbedrede dyrkingsteknikker, og godt drenerte jordbruksarealer er viktige forutsetninger for å oppnå dette. Videre må produksjonen i landbruket tilpasses et endret klima. Arbeidet med landbruksplanen ferdigstilles i 2016. Også dette arbeidet har dratt ut i langdrag pga bemanningssituasjonen på området.
- 10 Bygningsmyndighetenes hovedoppgaver i byggesaker er å treffe avgjørelser i byggesaker, utøve tilsyn og følge opp ulovlige tiltak. Disse oppgavene utgjør en kontrollfunksjon som må ses i en sammenheng. Tiltakshaver er ansvarlig for å bygge i tråd med planer og regelverk også når tiltaket er unntatt søknadsplikt, men tilsyn og ulovlighetsoppfølging tilligger fortsatt bygningsmyndigheten. Vi må jobbe mot økt bruk av dagens teknologi ved at all informasjon gjøres tilgjengelig digitalt og at det legges til rette for stor grad av selvbetjening). Dersom bygningsmyndighetene skal kunne sikre gode leve- og oppvekstvilkår, verne om miljøet, sikre kvalitative gode bygg samt at det bygges i tråd med vedtatte planer må bygningsmyndigheten ha tilstrekkelige ressurser til å utføre alle sine oppgaver;
- Saksbehandling
  - Tilsyn
  - Ulovlighetsoppfølging
  - Forhåndskonferanser
  - Veiledning
    - Mail
    - Telefon
    - Direkte kontakt
  - Merkantilt arbeid
    - Registrering i ESA
    - Registrering og ajourføring i oppdragslister
    - Utsending av post
    - Utsending av naboliste og kart

- Infoland
- Gebyrberegning og fakturering
- Matrikkelføring
- Dispensasjoner
- Møtevirksomhet

Gebyrinntektene er koblet opp mot saksbehandlingen og til en viss grad ulovlighetsoppfølging. Med 100% selvkost er det viktig å merke seg at gebyret også skal dekke de andre oppgavene som utføres. Dette må en ha i bakhodet ved vurdering av gebyrnivået.

- 11 Vi merker mer og mer at vi er en bynær kommune med stort utbyggingspress. Utbygging i sentrumsnære områder medfører behov for utbyggingsavtaler der bl.a kostnadsfordeling i forbindelse med infrastruktur blir avklart.

5.3.4 Behov

Det er fortsatt behov for å forbedre kommunen sine hjemmesider i forhold til veiledning til publikum innenfor virksomhetens tjenester.

Landbruk og friluftsliv

Vi har i 2016 arbeidet med å slutføre de store planoppgavene som ble startet i 2013. Pga stort arbeidspress har planprosessene tatt lenger tid enn antatt. Det gjenstår fortsatt noe arbeid på Landbruksplan og Friluftsplen, mens hovedplan for skogsbilveger nå er slutført. Det er nå leid inn midlertidig hjelp dedikert til disse oppgavene. Ressursene innenfor faggruppe landbruk er marginale i forhold til arbeidsoppgaver og behov. En oppbemanning her for å ivareta oppgavene på en bedre måte er avhengig av at virksomheten tilføres mer ressurser over budsjettet, dette vil vi komme tilbake til.

Viltkartene i kommunen begynner å bli gamle og for å være oppdatert er det nødvendig med ny kartlegging/registrering. I 2006 ble det gjort en jobb med digitalisering av de gamle viltkartene, men det ble ikke foretatt nykartlegging. Et foreløpig kostnadsoverslag er 200 000 kr + moms. Prosjektet vil være to-årig og må finansieres gjennom kommunalt viltfond.

Plan- og byggesak

Vi må fremdeles ha stort fokus på å overholde frister etter plan- og bygningsloven. Dette må også sees i sammenheng med et kapasitetsbehov for ytterligere personell på plan og byggesak. Når frister ikke overholdes, er konsekvensen gebyrfritak, overbelastning på dages personell kan også føre til sykemeldinger og frafall. Vi ser en stor økning i antall saker til avdelingen, samtidig som det er strenge krav til saksbehandlingsfrister fra nasjonalt nivå. I tillegg er det en utfordring å ha ressurser til tilsyn og ulovlighetsoppfølging. Det vises til eget notat vedr eventuell oppbemanning.

Kommunedelplan pukk, grus og deponi (KDP grus) ble vedtatt i januar 2016. Arealforvaltning må følge opp tiltak innenfor sitt ansvarsområde som ble vedtatt i forbindelse med denne planen.

Spredt avløp

Kommunens er ansvarlig – både i forhold til tilsynsansvaret etter forurensningslovgivningen og i forholdet til ansvaret for å sikre miljøtilstanden i vannforekomster etter vannforskriften – for å jobbe for å minske forurensningen fra private avløpsanlegg, enten gjennom en oppgradering av eldre, eksisterende anlegg, eller gjennom funksjonskontroll av nyere anlegg.

Når det gjelder opprydding av spredt avløp så vil dette derfor framover inngå som en del av kommunens helhetlige tilsynsansvar.

Kommunens ansvar her medfører et behov for utegående tilsyn, god kartlegging og sammenstilling av analyser av renseeffekt, og ikke minst målrettet avviksoppfølging. Resultater fra tilsyn på nyere private avløpsanlegg i andre deler av landet viser at også mange nye anlegg renser dårligere enn forventet. Kommunen bør derfor i større grad også fokusere sitt tilsynsarbeid mot slike anlegg, da spesielt minirensesanlegg. Dette både for å sikre god vannkvalitet i bekker og vassdrag; for å motivere leverandører og anleggseiere til god oppfølging og service; for å øke kunnskapen i alle ledd om hva som skaper gode driftsbetingelser; og for å sikre at de store investeringene på dette området står i forhold til forventningene.

Det bør lages en handlingsplan for tilsyn med nyere anlegg, med minirensesanlegg som prioritet. Handlingsplanen vil omfatte en lokal gebyrforskrift og eget regime for vannprøvetaking av minirensesanlegg og andre anlegg med utslipp til overflateresipient. Tilsynsoppgaven må anses å være krevende både kompetansemessig og ressursmessig. Arbeidet vil kunne effektiviseres gjennom et felles tilsynsopplegg med nabokommuner, eksempelvis gjennom vertskommunesamarbeid eller IKS. Slikt samarbeid er også viktig for helhetlige kompetansebygging og erfaringsutveksling

Kart – og oppmåling

Kartene fra kartleggingsprosjekt 2011 er konstruert for 3 D visning. Dette i kombinasjon med laserdata over hele kommunen hvor det er målt et høydepunkt pr m2 gir muligheter for mye bedre presentasjoner av terrenget og inngrep som det søkes om. Det er behov for supplering av programvare for å utnytte disse mulighetene best mulig for å gi et best mulig beslutningsgrunnlag i plansaker og byggesaker.

Det er behov for gjennomgang av vannbasen i kommunens kart da det er store feil i denne. Kommunen har søkt skjønnsmidler til dette arbeidet.

5.3.5 Handlingsprogram

Nr.	Ikke-økonomiske tiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
5.3.01	Gjøre tiltak for å sikre overholdelse av tidsfrister etter plan- og bygningsloven i plan og byggesaker	X	X	X	X
5.3.02	Gjennomføre opprydding av spredt avløp i hele kommunen <ul style="list-style-type: none"> Sikre nedbørfeltet til Benna mot forurensning fra private avløpsanlegg. Forbedre vannkvaliteten i Ånøya, og i Bøvra, Sætra, Gresja og andre tilførselsbekker til Gaustadvatnet, samt Skolda og Svorksjøen. Forbedre vannkvaliteten i utvalgte nedbørfelt i kommunen. Rehabiliter 300 private avløpsanlegg i perioden. Gjennomføre fagtreff/dialogmøter eventuelt også kurs, med lokale prosjekterende og utførende firma, med tanke på gjensidig kompetanseheving.	X X X	X X X	X X	X X
5.3.03	Fullføre adresseringsprosjektet	X	X	X	

Nr.	Ikke-økonomiske tiltak/handlingsmål	2017	2018	2019	2020
5.3.04	Gjennomføre tiltak vedtatt i KDP grus: <ul style="list-style-type: none"> • Følge opp uregulerte masseuttak i drift (tilsyn) • Utarbeide retningslinjer for uttak og deponi for aktører og til bruk i kommunen. • Ha fokus på at massebalanse i prosjekt avklares under regulering • Gjennomføre tilsyn ved mistanke om ulovlig deponering, innføre faste rutiner for bruk av kommunens sanksjonsmuligheter 	X	X	X	X
5.3.05	Slutføre Friluftspan	X			
5.3.06	Følge opp kommunens tilsynsstrategi etter plan- og bygningsloven	x	x	x	x
5.3.07	Utarbeide nytt viltkart i Melhus kommune	x	x		
5.3.08	Slutføre Landbruksplan	X			
5.3.09	Ta i bruk 3 D/laserdata som verktøy i kvalitetsheving av kartbasene og presentasjon av disse. Det tenkes her f.eks. på vannbasen og 3D visning av bygninger. Vurdere aktuell programvare.	X	X		
5.3.10	Følge opp arbeidet med reguleringsplaner for E6	X			
5.3.11	Iverksette rutiner for tilsyn etter forurensningsforskriften kap 12. Utarbeide handlingsplan og lokal forskrift om gebyrer for saksbehandling og tilsyn med utslipp av avløpsvann, jfr forurensningsforskriften § 11-4.	X			
5.3.12	Iverksette rutiner for tilsyn på oljeutskillere, jfr forurensningsforskriften kap 15.	X			
5.3.13	Gjennomgang og forbedring av informasjon på kommunens hjemmesider innenfor virksomhetens arbeidsområder.	X			
5.3.14	Utarbeide retningslinjer for søknadsprosesser (plan)	x			
5.3.15	Utvikle og innarbeide rutiner for parallell behandling av reguleringsplan og rammetillatelse	x			